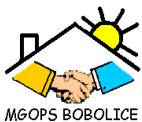

*Załącznik do Uchwały Nr XLIII/389/14
Rady Miejskiej w Bobolicach z dnia 7 listopada 2014 roku
w sprawie przyjęcia Gminnej strategii rozwiązywania
problemów społecznych Gminy Bobolice
na lata 2015-2020*

GMINNA
STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH GMINY BOBOLICE
NA LATA 2015 - 2020

Spis treści

I. Wstęp	4
1. Akty prawne stanowiące podstawę do opracowania Gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych Gminy Bobolice.....	5
2. Metodologia opracowania strategii	6
3. Proces konsultacji i diagnozowania oraz jego wyniki.....	9
3.1. Wyniki badań ankietowych przeprowadzonych wśród osób dorosłych.....	10
3.2. Wyniki badań ankietowych przeprowadzonych wśród dzieci i młodzieży w wieku szkolnym	21
II. Raport o stanie Gminy Bobolice.....	29
1. Położenie, powierzchnia i ludność	29
2. Infrastruktura techniczna.....	31
3. Gospodarka i rolnictwo	34
4. Turystyka.....	36
5. Ochrona zdrowia	37
6. Szkolnictwo.....	37
7. Sport i kultura.....	38
8. Bezpieczeństwo publiczne	39
9. Rynek pracy i bezrobocie	41
10. Organizacje pozarządowe.....	43
11. Pomoc społeczna	47
11.1. Zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia i inne działające w obszarze polityki społecznej Gminy Bobolice	57
12. Inicjatywy na rzecz rozwoju sektora ekonomii społecznej	63
III. Identyfikacja najważniejszych problemów społecznych.....	65
1. Bezrobocie.....	65
2. Uzależnienia- alkoholizm i narkomania.....	66
3. Przemoc w rodzinie	68
4. Bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych	70
5. Niepełnosprawność	72
6. Starzenie się społeczeństwa.....	74
IV. Analiza SWOT	75
V. Cele strategii.....	77
1. Misja.....	77
2. Cele strategiczne i ich realizacja	77
2.1.Cel strategiczny I i cele szczegółowe.....	77

2.2.Cel strategiczny II i cele szczegółowe.....	78
2.3. Cel strategiczny III i cele szczegółowe	79
2.4. Cel strategiczny IV i cele szczegółowe	80
2.5. Cel strategiczny V i cele szczegółowe	80
VI. System monitorowania, finansowanie strategii.....	81
1. Sposób finansowania.....	81
2. Monitoring i ewaluacja.....	82

I. Wstęp

Gminna strategia rozwiązywania problemów społecznych Gminy Bobolice jest jednym z ważniejszych dokumentów odnoszących się do realizowania lokalnej polityki społecznej i instrumentem tworzenia spójności społecznej. Ma stanowić drogowskaz dla działań władz samorządowych oraz innych podmiotów i instytucji działających w sferze pomocy społecznej zmierzających do osiągnięcia misji samorządu w dziedzinie polityki społecznej. Stanowi naczelną orientację, która jest główną linią programową i zarazem wytyczną postępowania przy odpowiedniej alokacji zasobów, które są konieczne do osiągnięcia tych celów. Sformułowanie Gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych Gminy Bobolice na lata 2015- 2020 jest odpowiedzią na realną sytuację ekonomiczno- społeczną jej mieszkańców. Sytuacja gospodarcza, narastanie problemów społecznych, powiększanie obszarów patologii społecznych sprawiają, że konieczne jest wypracowanie planów i narzędzi rozumianych jako cele strategiczne i operacyjne. Strategia stanowi szansę na stworzenie nowych kierunków w relacjach pomiędzy uczestnikami życia społecznego na terenie Gminy Bobolice i na pobudzenie aktywności społecznej mieszkańców.

1. Akty prawne stanowiące podstawę do opracowania Gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych Gminy Bobolice

Podstawą prawną opracowania niniejszej strategii jest art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, który nakłada na gminy obowiązek opracowania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

W Gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych uwzględniono dokumenty programowe, w których akcentuje się konieczność zapewnienia dialogu i partnerskiej współpracy instytucji rządowych, samorządowych, organizacji pozarządowych, biznesu oraz uznaje się za niezbędną partnerską współpracę z osobami podlegającymi wykluczeniu społecznemu. Wspomniane dokumenty to przede wszystkim:

- Narodowa Strategia Integracji Społecznej dla Polski
- Program Operacyjny Kapitał Ludzki
- Strategia Województwa Zachodniopomorskiego w Zakresie Polityki Społecznej do roku 2015
- Strategia rozwiązywania problemów społecznych Powiatu Koszalińskiego na lata 2007- 2015
- Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Bobolice

Akty prawne, które mają wpływ na konstrukcję dokumentu:

- 1) ustawa z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym
- 2) ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej
- 3) ustawa z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych
- 4) ustawa z dnia 21 czerwca 2001r. o dodatkach mieszkaniowych
- 5) ustawa z dnia 13 czerwca 2003r. o zatrudnieniu socjalnym
- 6) ustawa z dnia 7 września 2007r. o pomocy uprawnionym do alimentów
- 7) ustawa z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie
- 8) ustawa z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych
- 9) ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego
- 10) ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i rynku pracy
- 11) ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi
- 12) ustawa z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii
- 13) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie
- 14) ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

15) ustawa z dnia 29 grudnia 2005 r. o ustanowieniu programu wieloletniego „ Pomoc państwa w zakresie dożywiania”

16) ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty

17) ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych

Poza wymienionymi aktami prawnymi przy realizacji strategii może zachodzić potrzeba odwołania się również do innych ustaw i aktów wykonawczych z zakresu polityki społecznej.

2. Metodologia opracowania strategii

Zarządzeniem Nr 13/2013 Burmistrza Bobolic z dnia 18 lutego 2013 roku powołano zespoły robocze:

- Zespół do opracowania projektu strategii rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Bobolice w składzie:

1. Jolanta Stępień- Kierownik Miejsko- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bobolicach
2. Justyna Terlecka- Przewodnicząca Komisji ds. zdrowia, opieki społecznej, bezrobocia i porządku publicznego Rady Miejskiej w Bobolicach
3. Iwona Golas- Dyrektor Szkoły Podstawowej w Drzewianach
4. Zbigniew Cieślak- terapeuta uzależnień
5. Stanisław Babiński- Dyrektor Ośrodka Rehabilitacyjno- Postresocjalizacyjnego w Darzewie
6. Renata Jarzyńska- sekretarz zarządu Stowarzyszenia Wspierania Inicjatyw Społecznych w Bobolicach
7. Aneta Kopacz- starszy pracownik socjalny Miejsko- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bobolicach
8. Edyta Gintyło- specjalista pracy socjalnej Miejsko- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bobolicach

- Zespół ds. opracowania diagnozy problemów społecznych:

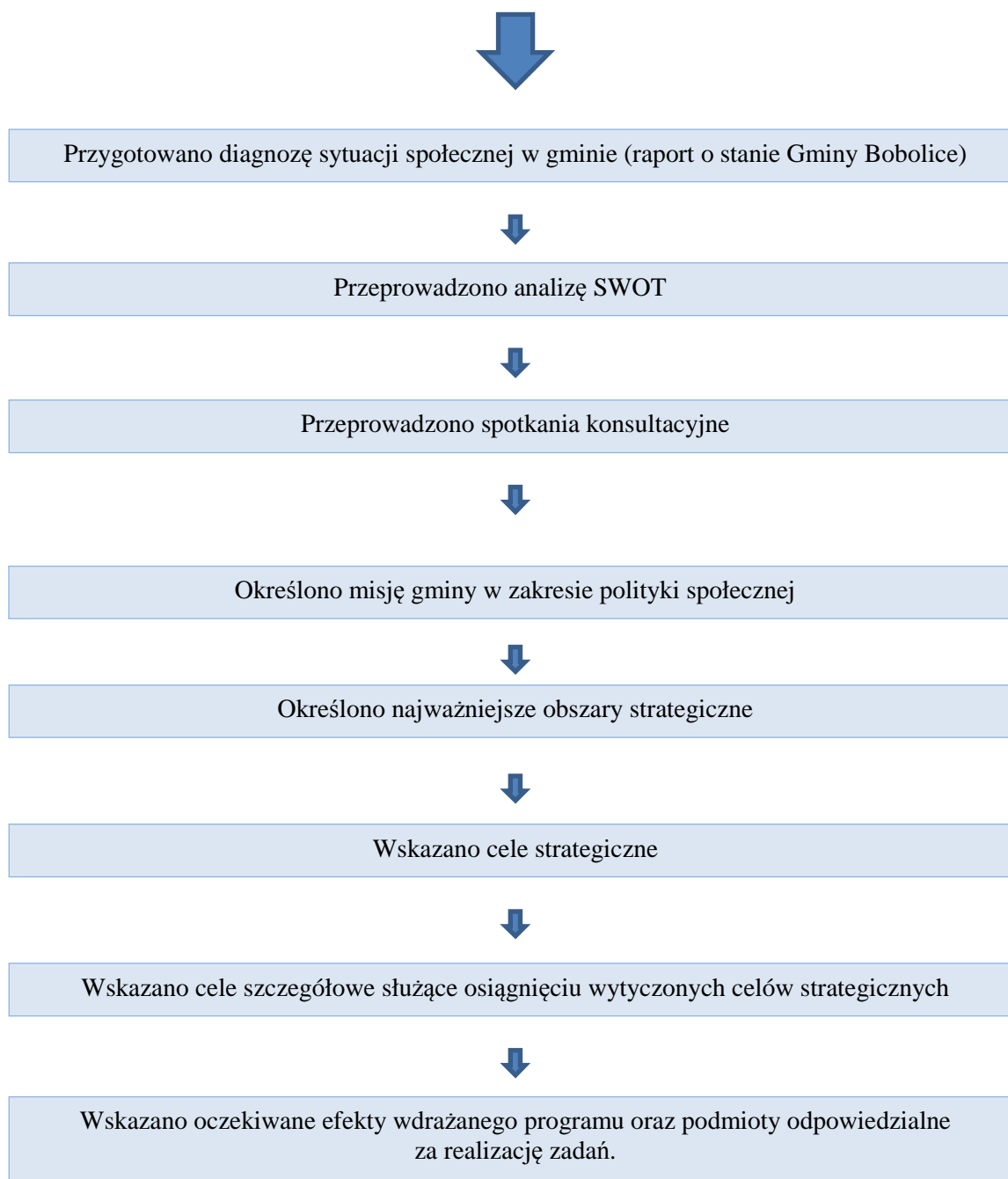
1. Beata Pupin- starszy specjalista pracy socjalnej Miejsko- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bobolicach
2. Aneta Jasiulek- starszy pracownik socjalny Miejsko- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bobolicach
3. Emilia Walter- instruktor terapii zajęciowej Miejsko- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bobolicach

4. Wanda Muzyczuk- inspektor ds. świadczeń Miejsko- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bobolicach
5. Inga Lewicka- wychowawca w Świetlicy Środowiskowej „Tafla” w Bobolicach
6. Ewa Skiersz- inspektor ds. świadczeń Miejsko- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bobolicach
7. Marta Pańczyszyn- referent ds. świadczeń Miejsko- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bobolicach

Podstawę opracowania strategii stanowiły materiały źródłowe powstałe i zgromadzone w wyniku prac Zespołów oraz materiały będące wynikiem badań ankietowych. Przygotowano bardzo dobrej jakości analityczne materiały źródłowe, niezbędne dla diagnozy sytuacji społecznej Gminy, co pozwoliło na wypracowanie kierunków strategicznych działań odniesionych do rzeczywistych problemów społeczności lokalnej i wskazanie skutecznych kierunków działań dla ich rozwiązania, a także ustalenie układu współpracy instytucjonalnej dla poszczególnych problemów społecznych.

Na potrzeby opracowania niniejszego dokumentu przyjęto następujący tryb postępowania

Gminna strategia rozwiązywania problemów społecznych jest dokumentem otwartym. Przyjęte cele i działania podlegać będą wnikliwej ocenie i ewaluacji. Autorzy strategii liczą na to, że stworzy ona nową jakość w dialogu społecznym na terenie Gminy, że przyczyni się do wzrostu poziomu życia na jej terenie i pomoże w rozwiązywaniu nabrzmiałych problemów

społecznych. Przyjęcie strategii stanowi proces otwierający długoterminowe planowanie polityki społecznej.

Gminna strategia rozwiązywania problemów społecznych Gminy Bobolice składa się z sześciu rozdziałów.

Rozdział pierwszy jest wstępem do dokumentu. Wymienione tu zostały akty prawne stanowiące podstawę do jego opracowania. Opisane zostały metody opracowania dokumentu, a także przedstawiono wyniki przeprowadzonej diagnozy społecznej oraz procesu konsultacji.

Rozdział drugi stanowi raport o stanie Gminy Bobolice. Zawiera on ocenę aktualnej sytuacji społeczno- gospodarczej gminy. Z uwagi na tematykę opracowania (strategia dotycząca problemów społecznych) raport odnosi się do tych dziedzin, które w największym stopniu wpływają na aktualny poziom życia mieszkańców. Dlatego też występuje tutaj opis infrastruktury technicznej, stanu gospodarki, sytuacji demograficznej, polityki społecznej i problemów społecznych na terenie gminy.

W rozdziale trzecim dokonano identyfikacji najważniejszych problemów społecznych określając tym samym obszary działań strategicznych.

Rozdział czwarty stanowi analiza SWOT. Obejmuje ona szanse i zagrożenia, wskazuje mocne i słabe strony gminy, analizuje perspektywy, plany w obszarze szeroko rozumianej polityki społecznej i tych sfer życia, które bezpośrednio jej dotyczą.

Rozdział piąty to wytyczenie misji Gminy Bobolice i określenie głównych celów strategicznych oraz przypisanych im celów szczegółowych. Ich wybór został poprzedzony rzetelną oceną stanu faktycznego, analizą SWOT oraz potrzebami lokalnej społeczności. Nie bez znaczenia były również dotychczasowe doświadczenia w rozwiązywaniu problemów społecznych.

W rozdziale szóstym wskazano sposób finansowania oraz formy monitorowania i ewaluacji.

3. Proces konsultacji i diagnozowania oraz jego wyniki

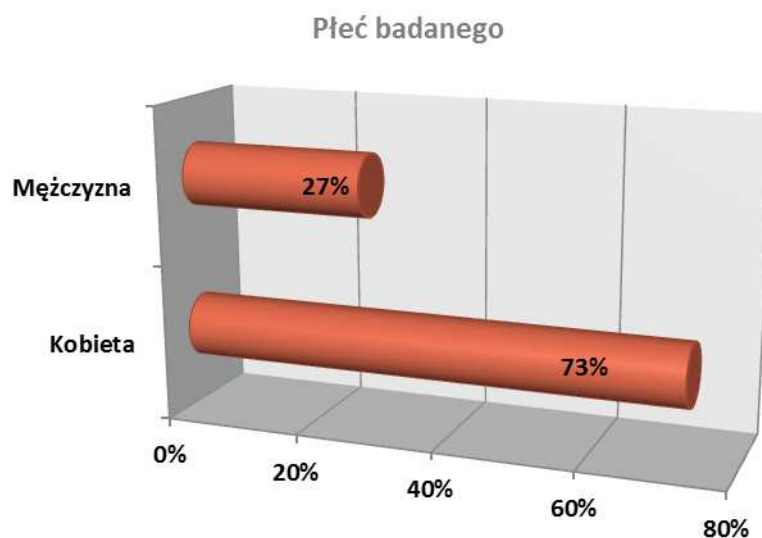
Na terenie Gminy Bobolice przeprowadzono badania ankietowe, których głównym celem było ustalenie problemów i zagrożeń społecznych jakie mają miejsce w środowisku lokalnym, by jeszcze skuteczniej prowadzić działania profilaktyczne. Badania przeprowadzane były wśród osób dorosłych, jak również dzieci i młodzieży w wieku szkolnym.

Gminna strategia rozwiązywania problemów społecznych została opracowana z zastosowaniem metody partycypacyjnego modelu jej budowania. Metoda ta akcentuje udział społeczny przejawiający się realnym – bezpośrednim wpływem mieszkańców i ich przedstawicieli na sprawy społeczne, poprzez umożliwienie im wypowiedzenia się, sformułowania problemów, zaplanowania działań zmierzających do dokonania zmian społecznych w gminie.

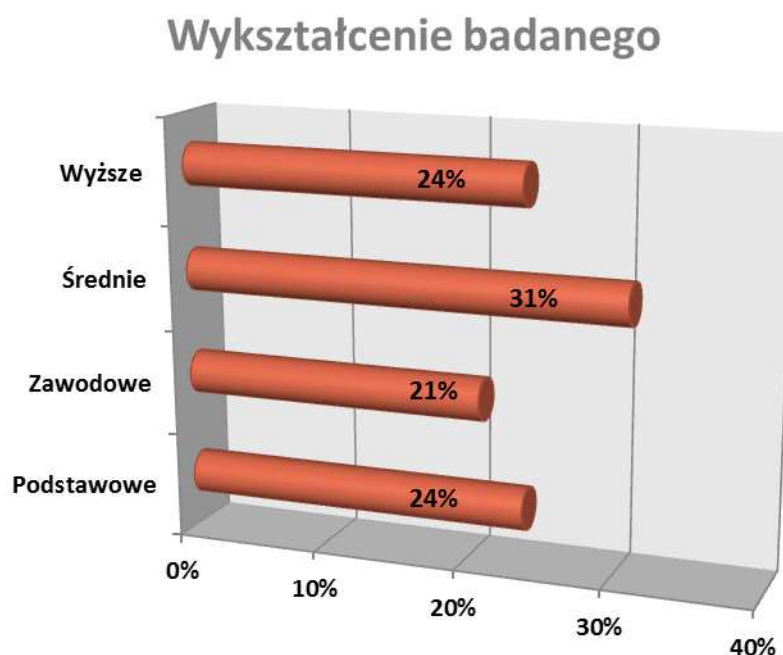
W ramach projektu „Bobolice gminą partycypacji” Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej Centrum Szkoleniowe w Szczecinie poddała projekt dokumentu konsultacjom społecznym. Analizując wyniki przeprowadzonych konsultacji można wnioskować, że projekt strategii w części strategicznej został trafnie sformułowany i nie wymaga wprowadzenia zmian. Respondenci wskazali

na konieczność podjęcia działań w różnych obszarach polityki społecznej, które zostały ujęte w celach strategicznych dokumentu. Uwagi mieszkańców Gminy Bobolice wniesione podczas konsultacji zostaną uwzględnione w działaniach organizacyjnych podległych jednostek.

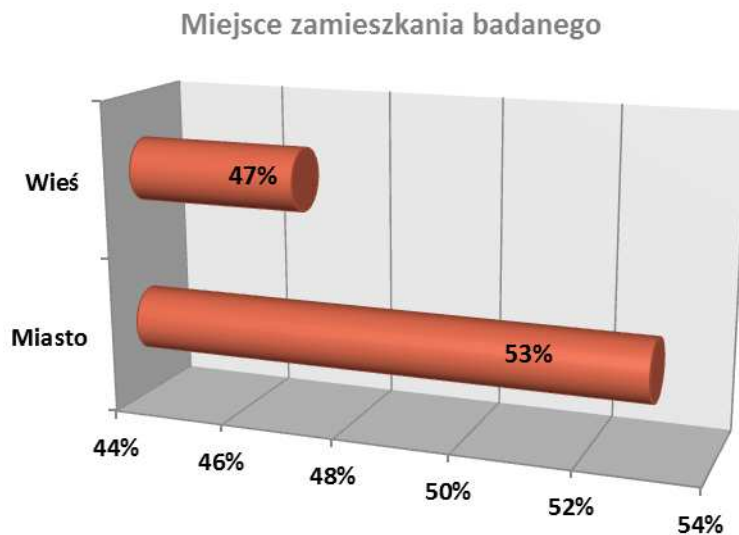
3.1. Wyniki badań ankietowych przeprowadzonych wśród osób dorosłych

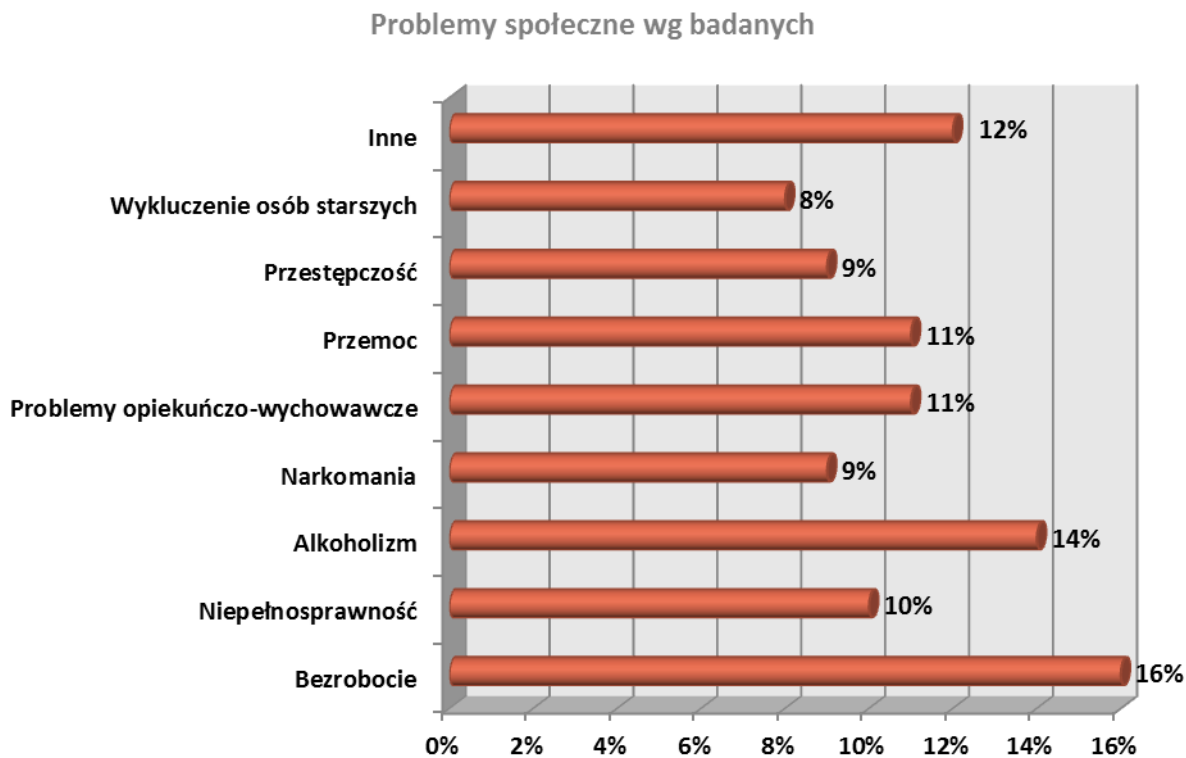
W badaniu przeprowadzonym na terenie Gminy Bobolice wzięło udział 146 osób (100%) wybranych losowo, w tym 107 kobiet (73%) oraz 39 mężczyzn (27%). Przekrój wiekowy badanych osób jest bardzo szeroki od 22 do 76 lat. Średnia wieku respondentów wyniosła 42 lata.

Wśród ankietowanych 31% osób posiadało wykształcenie średnie, 24 % wykształcenie podstawowe, 24% to osoby z wykształceniem wyższym a 21% to ankietowani, którzy ukończyli szkoły zawodowe.

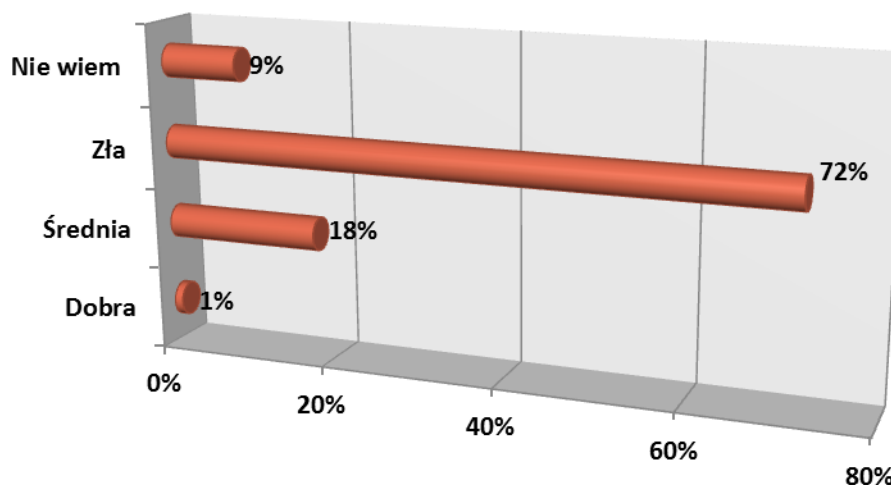

W badanej zbiorowości 53% stanowili mieszkańcy miasta, natomiast 47% osób zamieszkiwało tereny wiejskie.

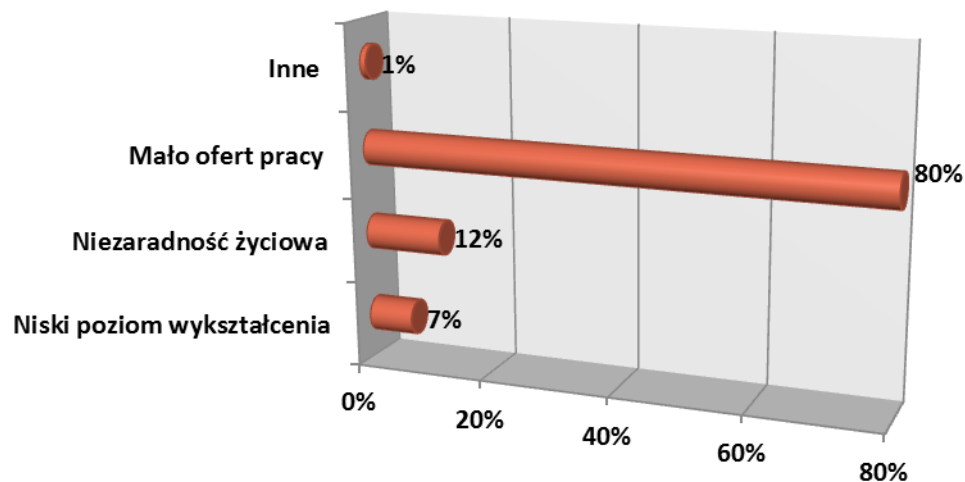
Za najbardziej istotny problem lokalny większość respondentów uznała bezrobocie (16%) oraz alkoholizm (14%). W następnej kolejności przemoc (11%), problemy opiekuńczo-wychowawcze (11%) i niepełnosprawność (10%). Na dalszych pozycjach znalazły się przestępczość (9%), narkomania (9%) oraz wykluczenie osób starszych (8%). Wśród innych problemów (12%) respondenci wymienili m.in. bezdomność, niezaradność życiową oraz brak współdziałania między społecznością. Większość z nich nie doprecyzowała jednak rodzaju problemu.

Sytuacja na rynku pracy w Gminie Bobolice wg badanych

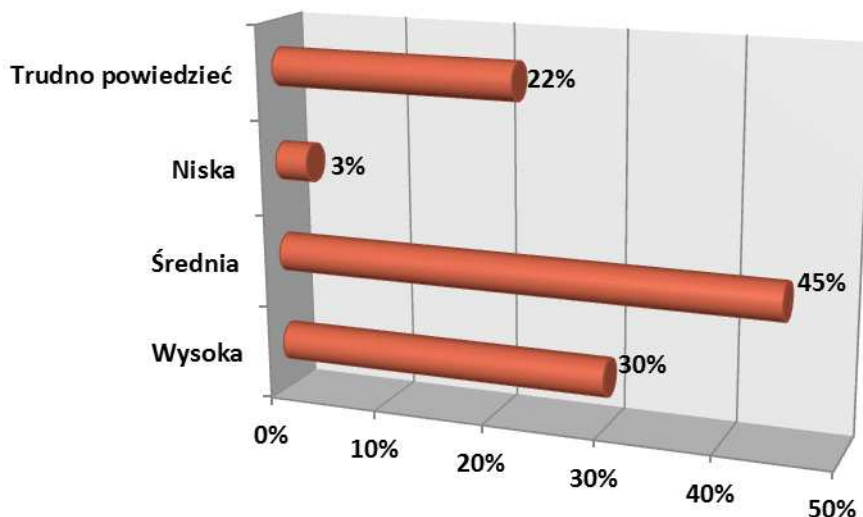
Sytuacja na lokalnym rynku pracy w ocenie większości badanych jest: zła (72%), średnia (18%), jedynie 1% uważa, że sytuacja jest dobra. 9% z ankietowanych nie posiada wiedzy na ten temat.

Przyczyny zjawiska bezrobocia w Gminie Bobolice

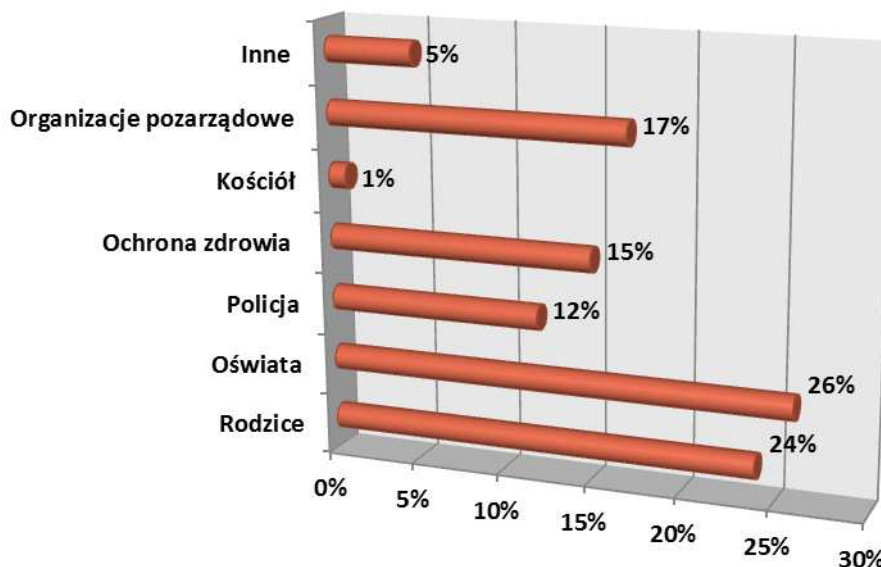
Za główną przyczynę zjawiska bezrobocia ankietowani wymienili zbyt mało ofert pracy (80%). Na odległych miejscach znalazły się: niezaradność życiowa (12%), niski poziom wykształcenia (7%). 1% uważa, że przyczyną trudnej sytuacji jest brak przemysłu.

Skala problemu uzależnień
w Gminie Bobolice

Na pytanie dotyczące określenia skali problemu uzależnień na terenie gminy 45% osób, wśród których przeprowadzono badania oceniło, iż problem ten występuje na średnim poziomie, 30% ocenia, że jest wysoki, 3% że niski, natomiast aż 22% nie ma rozeznania w omawianej kwestii.

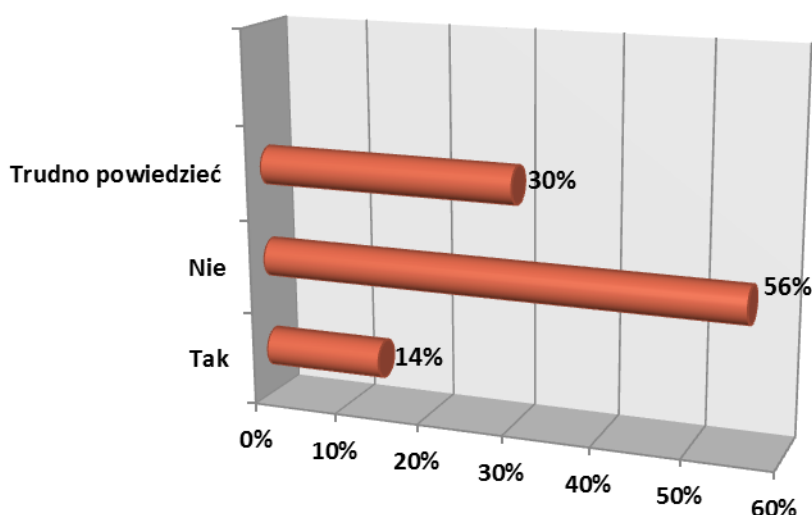
Kto powinien zajmować się działaniami z zakresu profilaktyki uzależnień?

Ważnym zagadnieniem, które pojawiło się w ankiecie, było pytanie dotyczące wskazania instytucji/osób, które powinny zajmować się działaniami z zakresu profilaktyki uzależnień. W ocenie

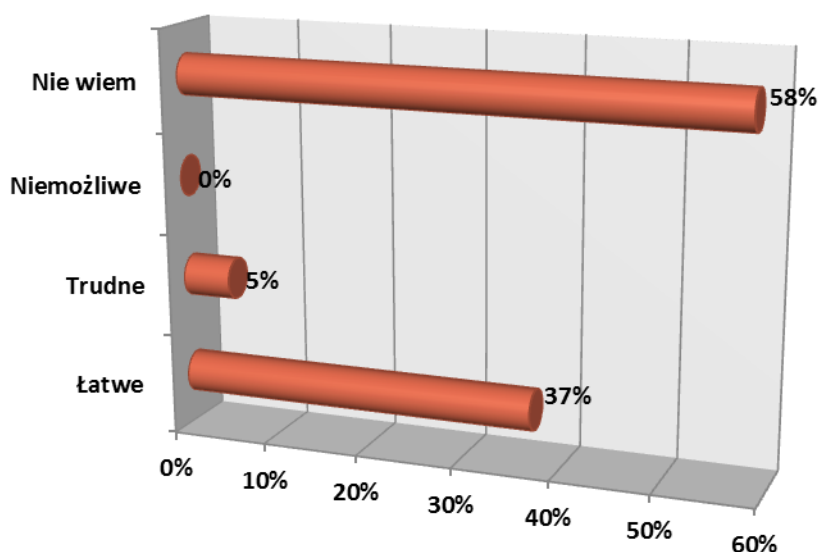
badanych placówki oświatowe (26%) i rodzice (24%), to kluczowe środowiska oddziaływań profilaktycznych. Istotne znaczenie dla 17% respondentów zajmują organizacje pozarządowe, następnie 15% stanowi ochrona zdrowia, 12% policja. 5 % respondentów udzieliło odpowiedzi - inne, ujmując w tym, m.in.: działania pomocy społecznej i środowisk abstynenckich. Zdaniem 1 % ankietowanych działaniami tymi powinien zająć się kościół.

Czy w Pani/Pana otoczeniu występuje problem uzależnienia od narkotyków i innych środków odurzających?

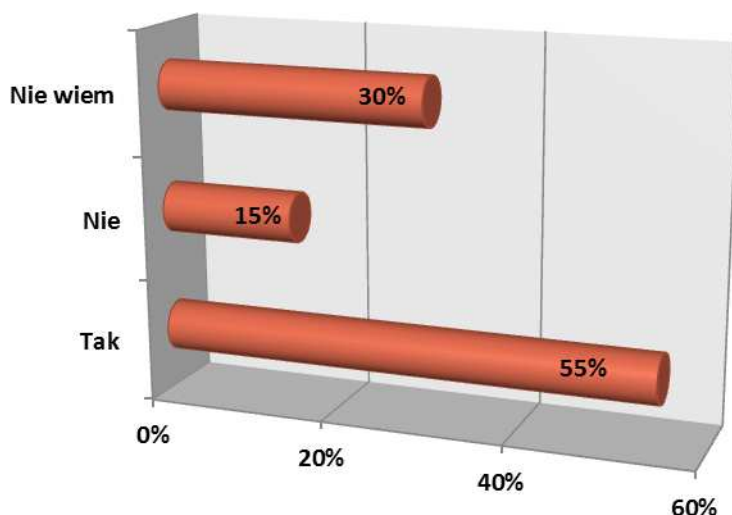
Zdaniem 56% ankietowanych problem uzależnienia od narkotyków lub innych środków odurzających nie występuje w ich otoczeniu. Natomiast 30% nie ma rozeznania w omawianej kwestii. Istotne jest, że aż 14% z badanych osób potwierdza, iż w jego najbliższym otoczeniu występuje ten problem.

Dostępność do środków odurzających na lokalnym rynku

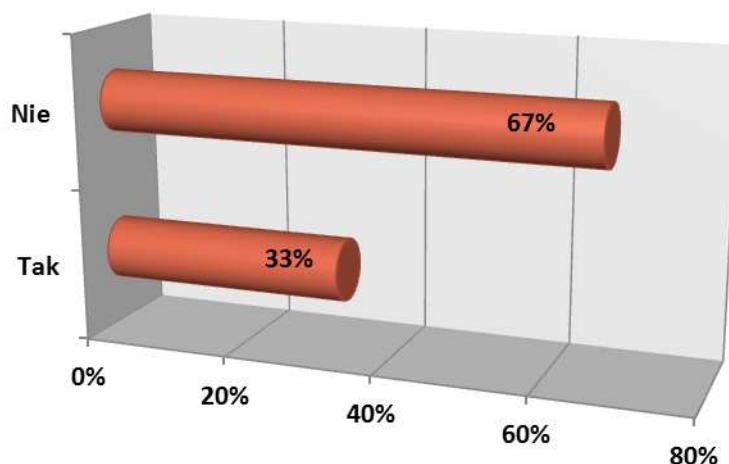
Wyniki wskazują, że większość osób badanych (58%) nie ma wiedzy dotyczącej dostępności narkotyków/środków odurzających w ich środowisku. Z pozostałych osób 37% wskazało, że zakup narkotyków jest zadaniem łatwym, natomiast 5% uznało, że jest to zadanie trudne.

Czy osoby uzależnione od alkoholu i narkotyków mogą liczyć na profesjonalną pomoc na terenie Gminy Bobolice?

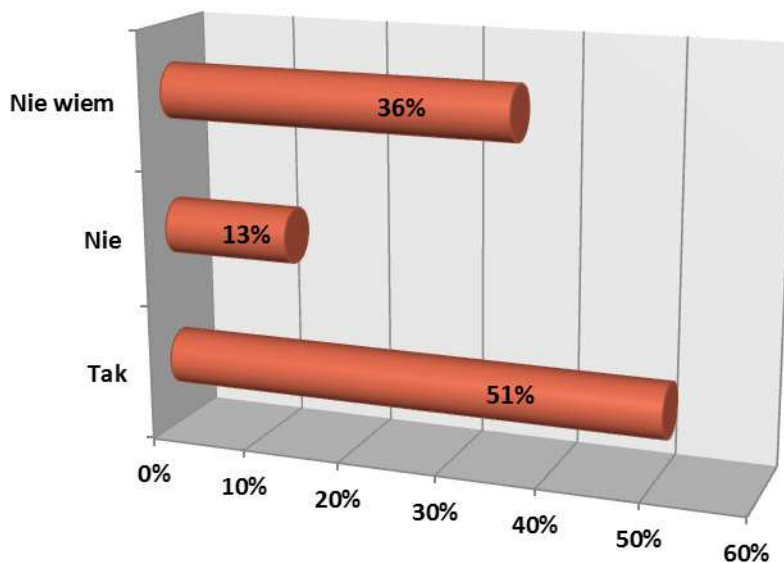
W przekonaniu 55% respondentów osoby uzależnione mogą liczyć na profesjonalną pomoc oferowaną na terenie gminy. Niestety 30% nie ma wiedzy w tym temacie. Zdaniem 15% ankietowanych, osoby borykające się z problemem uzależnień nie mogą skorzystać z wsparcia specjalistów.

Czy była/był Pani/Pan świadkiem przemocy domowej?

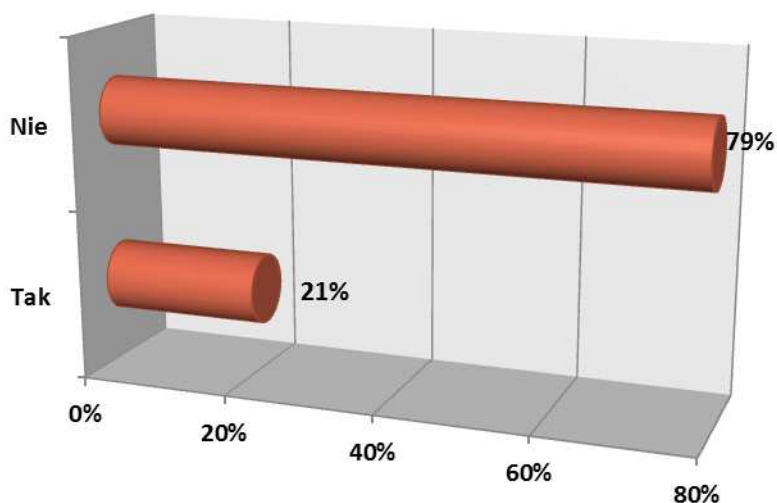
Kolejny obszar badawczy dotyczył przemocy domowej. Zapytano respondentów, czy byli świadkami przemocy domowej. Zdecydowana większość (67%) zaprzeczyła, natomiast 33 % ankietowanych potwierdziła zdarzenie.

Czy osoby doświadczające przemocy mają możliwość otrzymania kompleksowego wsparcia?

Zbadano także jaka jest wiedza mieszkańców w związku z możliwymi formami pomocy ofiarom przemocy. Większość badanych, a mianowicie 51% posiada taką wiedzę, jednak aż pozostałe 36% należałoby poddać edukacji w kwestii dostępności wsparcia. Warto dodać, że 13% ankietowanych uważa, iż w środowisku lokalnym osoby doznające przemocy nie mogą liczyć na kompleksowe wsparcie.

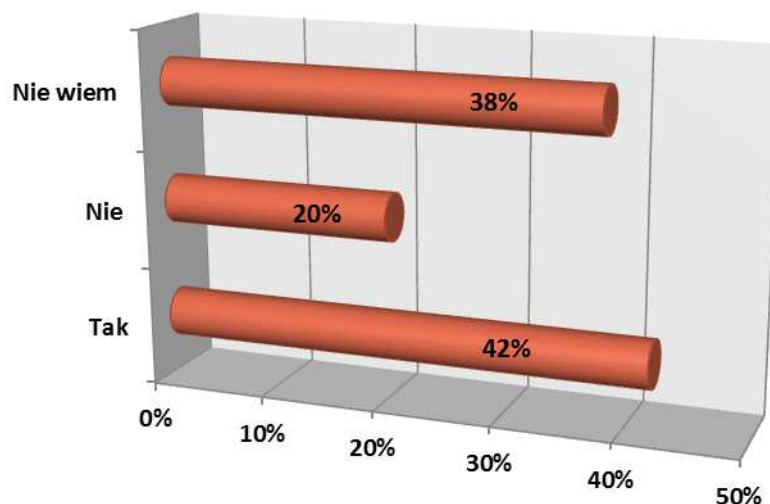
Czy doświadczył/a Pan/i przemocy ze strony kogoś bliskiego?

Niepokojący jest fakt, że 21% badanych zadeklarowało, że doświadczyło przemocy ze strony bliskiej osoby, jednakże aż 79% odpowiedziało, że nie.

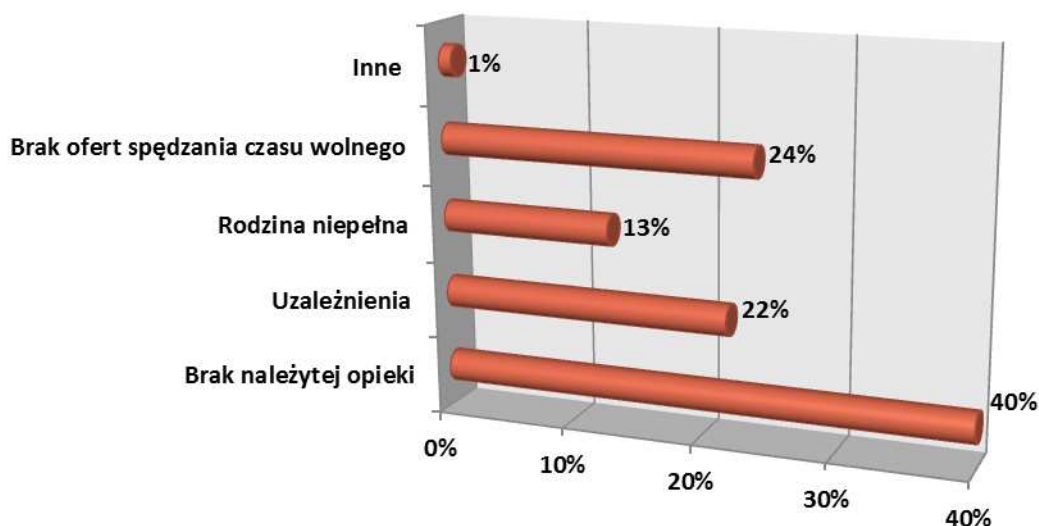

Czy w Pani/Pana otoczeniu mieszkają rodziny borykające się z problemami opiekuńczo- wychowawczymi?

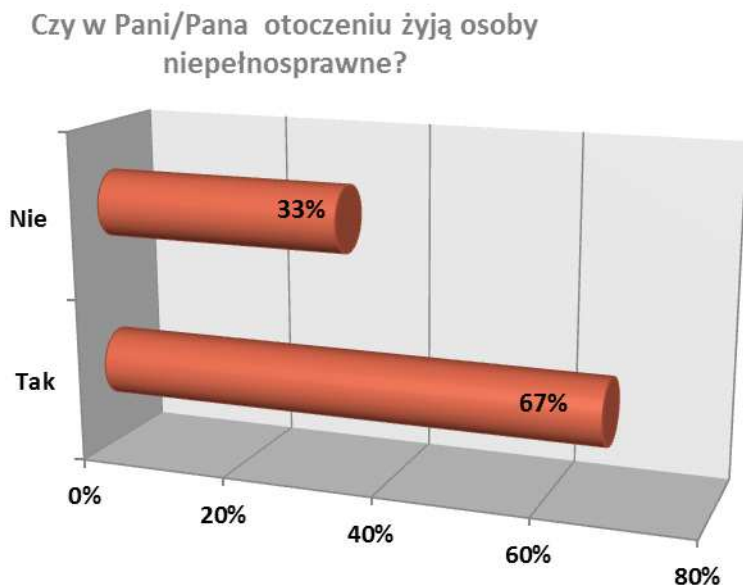
Problemy opiekuńczo – wychowawcze są poważnym problemem społecznym, który według badanych jest obecny na terenie Gminy Bobolice. 42% osób badanej populacji dostrzega to zjawisko w swoim najbliższym otoczeniu, 38% nie posiada wiedzy na ten temat, a 20% nie dostrzega takiej dysfunkcji w najbliższym otoczeniu.

Przyczyny problemów opiekuńczo- wychowawczych

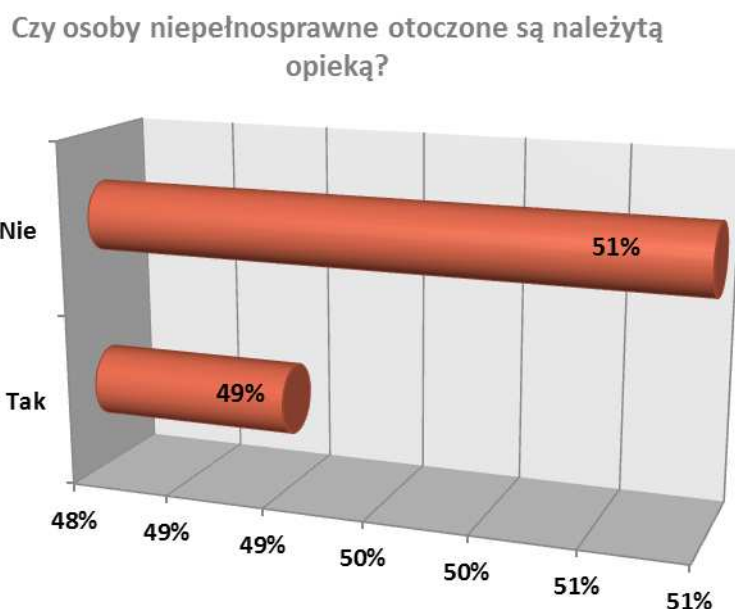

W ankiecie pojawiła się kwestia wskazania uwarunkowań problemów opiekuńczo–wychowawczych. Zdecydowana grupa 40% ankietowanych twierdzi, że jest to brak należytej opieki ze strony rodziców/opiekunów. Natomiast 24% jest zdania, że brak ofert spędzania czasu wolnego oraz uzależnienia (22%) warunkują, iż rodzina nie spełnia właściwie swojej funkcji opiekuńczo–wychowawczej. W ocenie 13% badanych rodzina niepełna jest niewydolna wychowawczo

i opiekuńczo. Wśród uzyskanych innych odpowiedzi (1%) wynika, że przemoc przyczynia się do omawianego problemu.

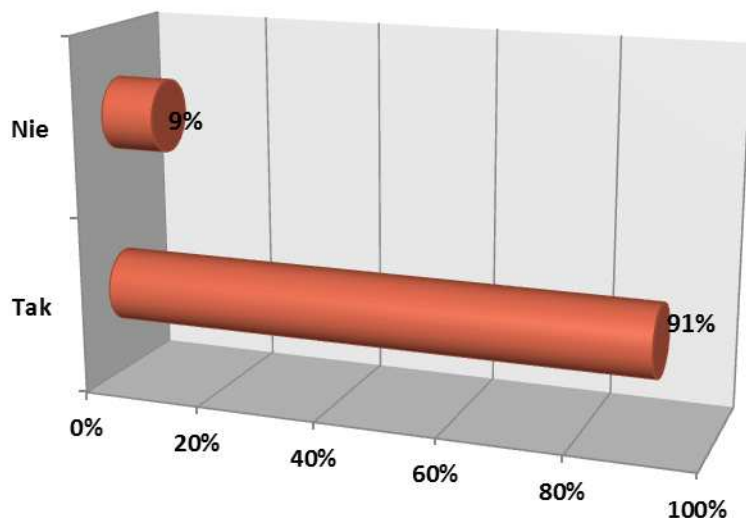

W związku z tym, że niezwykle trudno jest określić skalę występowania niepełnosprawności na terenie gminy zapytano respondentów, czy znają w swoim otoczeniu osoby niepełnosprawne, bez względu na rodzaj dysfunkcji. Zdecydowana większość, bo aż 67% udzieliła pozytywnej odpowiedzi.

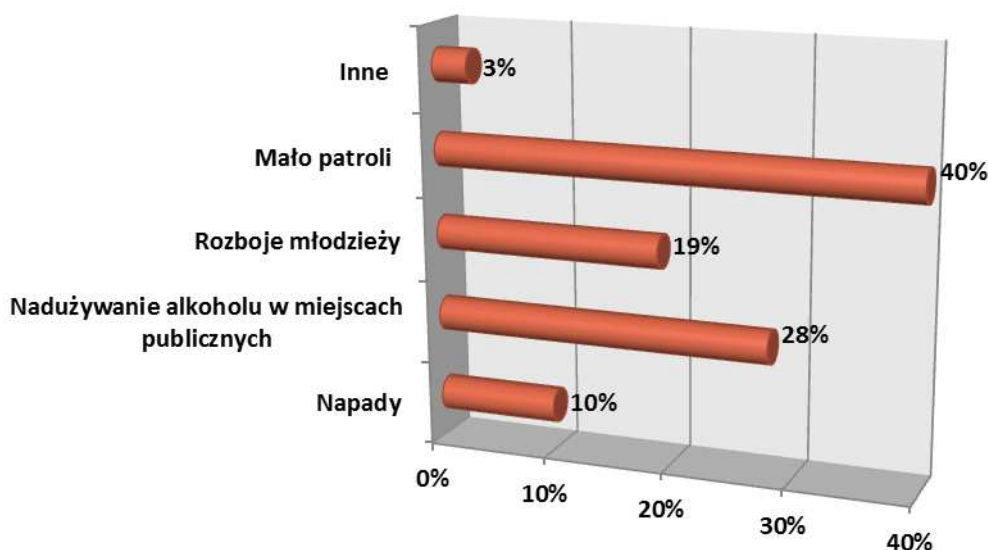
Odpowiedź na pytanie dotyczące zaspokojenia potrzeb osób niepełnosprawnych, nie jest jednoznaczna. Prawie tyle samo ankietowanych jest zdania, że osoby niepełnosprawne mają zapewnioną należytą opiekę (49%), natomiast 51% jest zdania, że wobec wskazanej grupy społecznej nie jest świadczona należyta pomoc.

Czy czuje się Pan/Pani bezpiecznie na terenie gminy Bobolice?

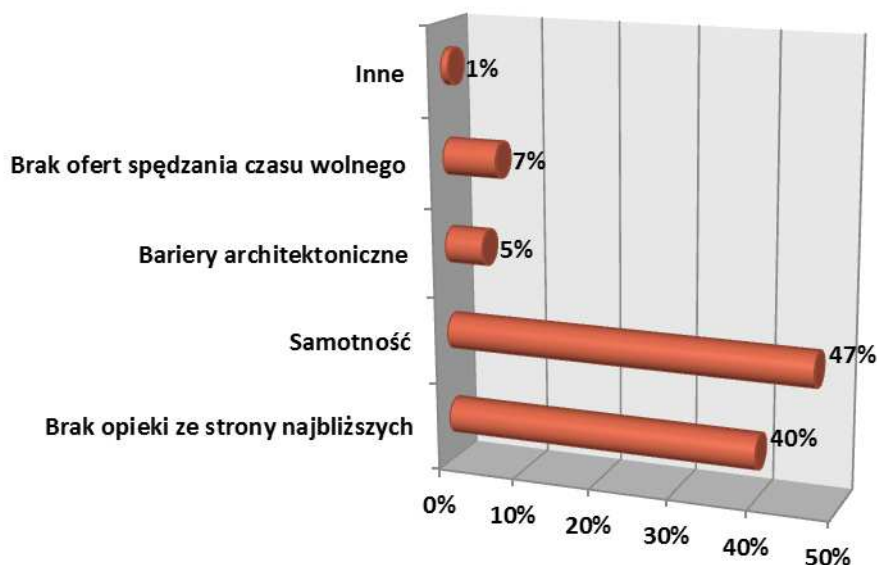
Wyniki wskazują, że większość ankietowanych (91%) nie zauważa zagrożeń, dzięki temu czuje się bezpiecznie na terenie gminy. Natomiast 9% obawia się o swoje bezpieczeństwo.

Przyczyny braku poczucia bezpieczeństwa

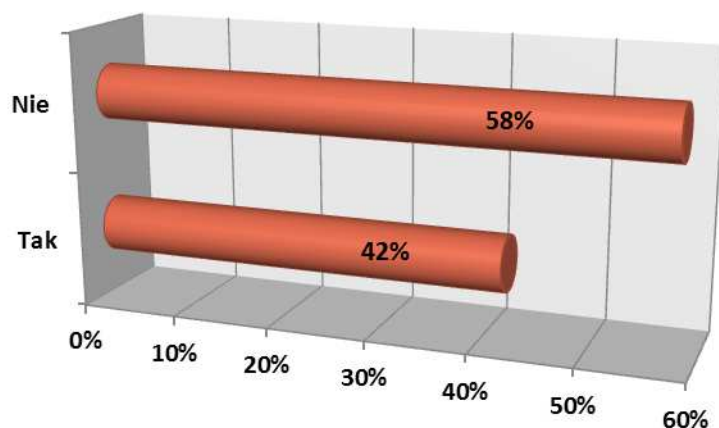
Przyczyn braku poczucia bezpieczeństwa ankietowani upatrują w niewystarczającym nadzorze służb mundurowych (40%). Zagrożeniem są także osoby nadużywające alkohol w miejscach publicznych (28%). Bardzo niepokojące na ten moment są destrukcyjne zachowania młodzieży (19%) oraz napady i włamania, które stanowią 10% odpowiedzi. Inne obawy respondenci wiążą również z brakiem możliwości zatrudnienia dla młodych ludzi oraz pozostającymi bez opieki psami.

Które problemy najczęściej dotyczą osoby starsze?

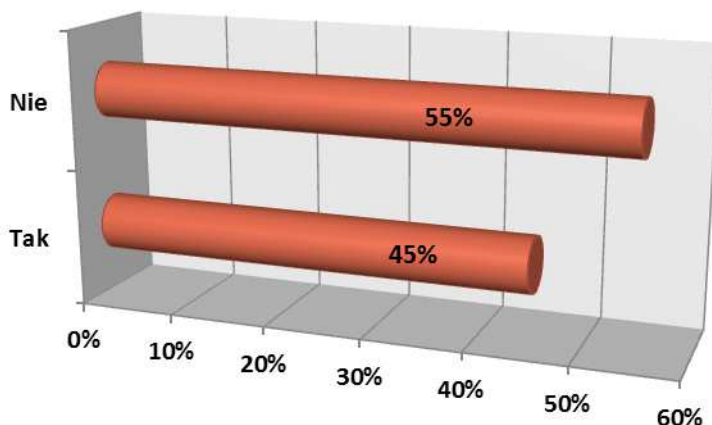
Brak opieki ze strony najbliższych (40%) jest nieodłącznym elementem stanowiącym o samotności tych osób (47%). W ocenie 7% badanych oferta spędzania czasu wolnego jest zbyt uboga, niewystarczająca. Codzienne funkcjonowanie osób starszych na terenie gminy utrudniają istniejące bariery architektoniczne (7%). W ocenie 1% problem stanowi brak środków finansowych.

Czy oferta pomocy dla osób starszych na terenie Gminy Bobolice jest wystarczająca?

Aby wyjść naprzeciw marginalizacji osób starszych niezbędne jest przedstawienie dla tej grupy różnorodnych form wsparcia. Większość ankietowanych (58%) oceniła, że oferta pomocy jest niewystarczająca.

Czy angażuje się Pani/Pan w działania podejmowane na rzecz społeczności lokalnej?

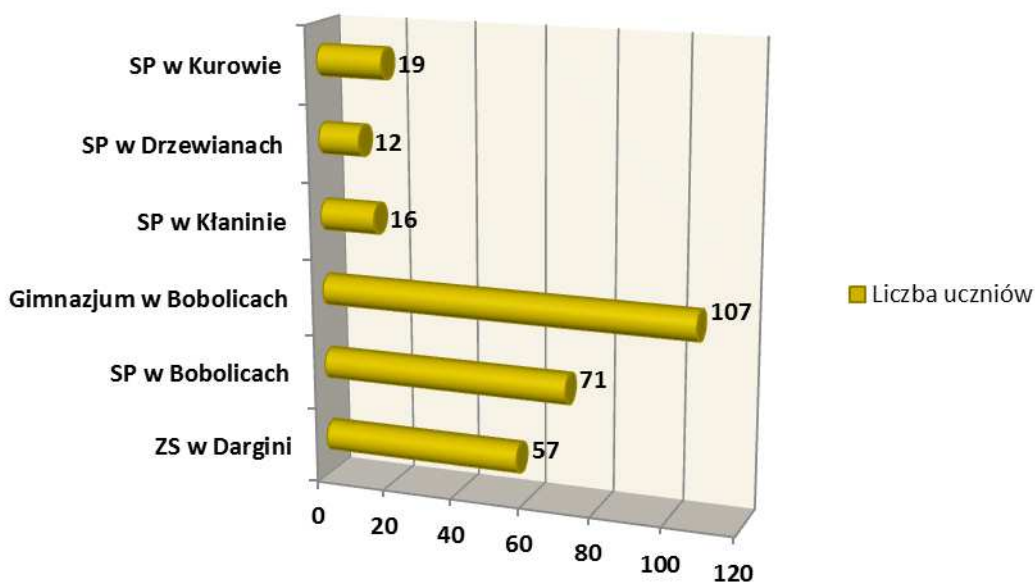

Kolejne zagadnienie badawcze dotyczyło zaangażowania w życie publiczne. Wyniki pokazują, że większość ankietowanych (55%) nie podejmuje żadnych działań na rzecz swojego środowiska lokalnego. 45% badanych przyznaje, że ma swój udział w aktywizowaniu społeczności, w której zamieszkuje.

3.2. Wyniki badań ankietowych przeprowadzonych wśród dzieci i młodzieży w wieku szkolnym

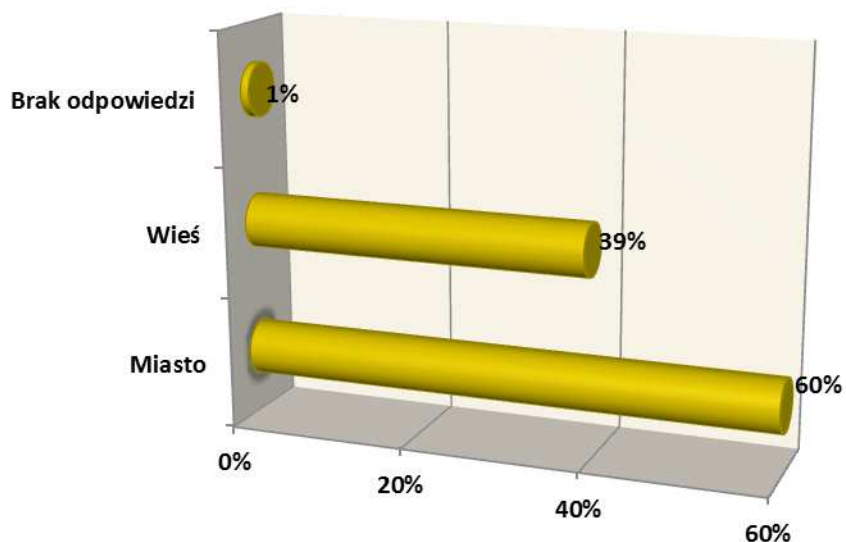
Badania ankietowe przeprowadzone były na terenie szkół Gminy Bobolice: Zespół Szkół w Dargini, Szkole Podstawowej w Bobolicach, Gimnazjum w Bobolicach, Szkole Podstawowej w Kurowie, Szkole Podstawowej w Drzewianach, Szkole Podstawowej w Kłaninie.

Ilość badanych uczniów

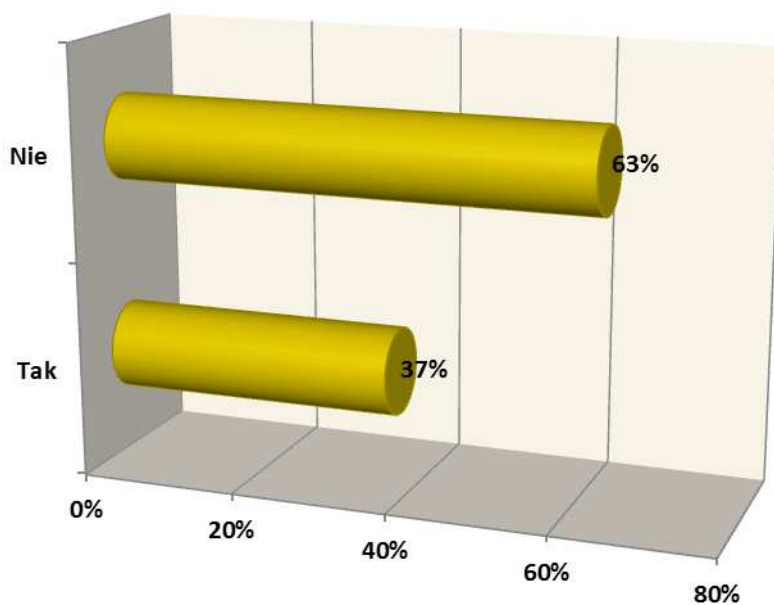
W badaniu przeprowadzonym na terenie Gminy Bobolice wzięło udział 282 uczniów, w tym 145 w klasach V-VI szkół podstawowych (placówki oświatowe w Dargini, Kłaninie, Drzewianach, Bobolicach oraz Kurowie) i 137 uczniów II i III klas gimnazjum (szkoły w Dargini i Bobolicach), w tym 136 dziewcząt oraz 146 chłopców.

Miejsce zamieszkania badanych uczniów

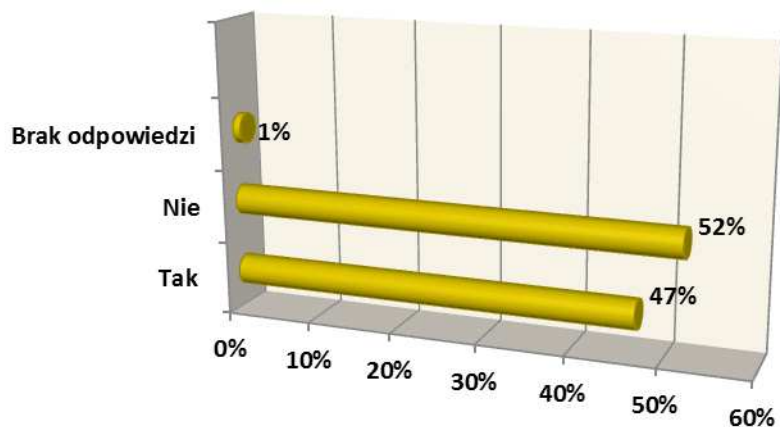

Problemy społeczne oczami dzieci

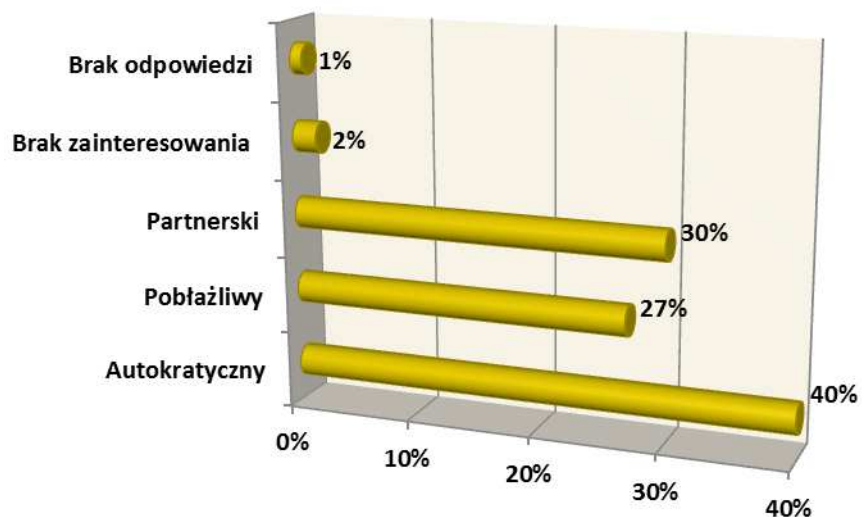
Czy w twoim otoczeniu żyją osoby niepełnosprawne?

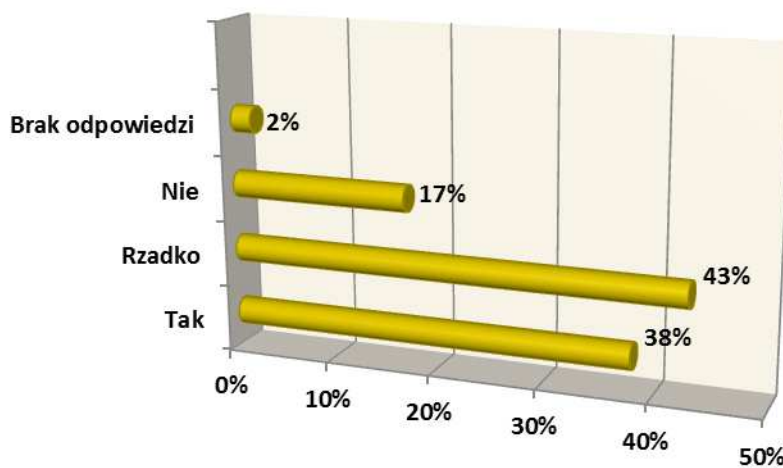
Czy angażujesz się w pomoc osobom niepełnosprawnym?

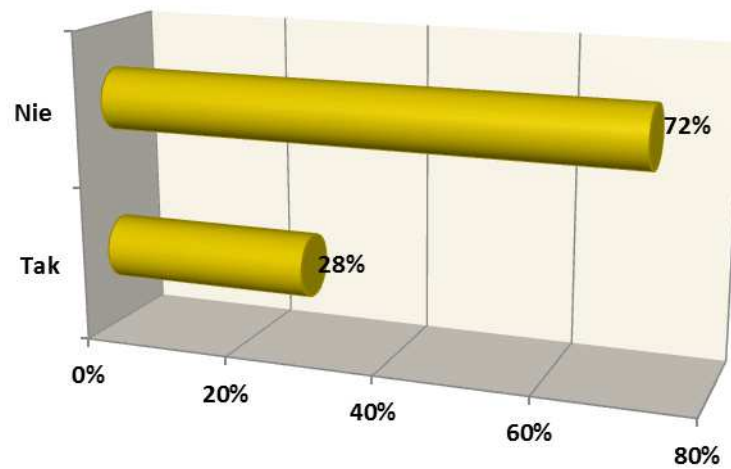
Stosunek rodziców do badanych

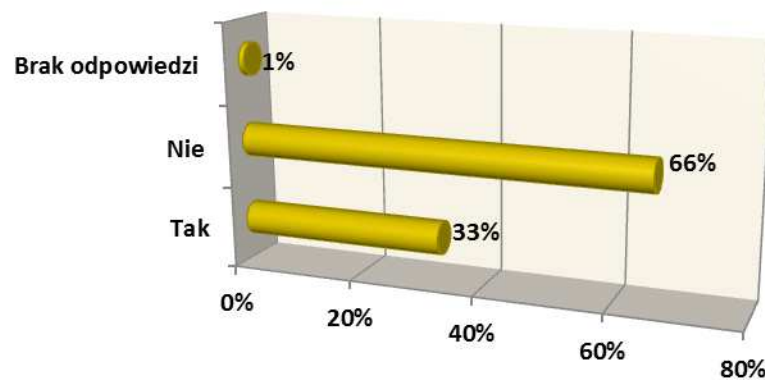
Czy zaobserwowałeś zjawisko przemocy w szkole?

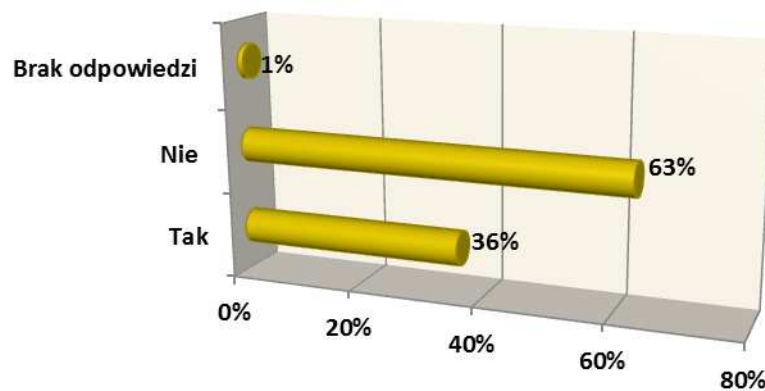
Czy byłeś ofiarą przemocy?

Czy znasz osobę ze swojego otoczenia, która doznaje przemocy ze strony rodziny lub otoczenia rówieśniczego?

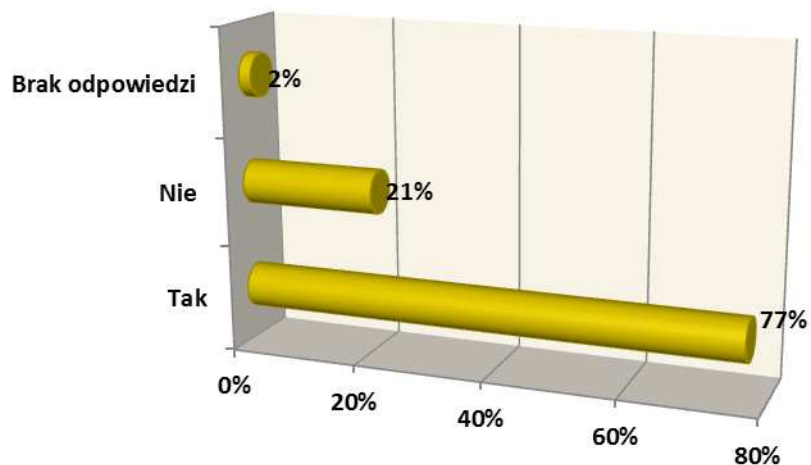

Czy korzystałeś z pomocy pedagoga szkolnego?

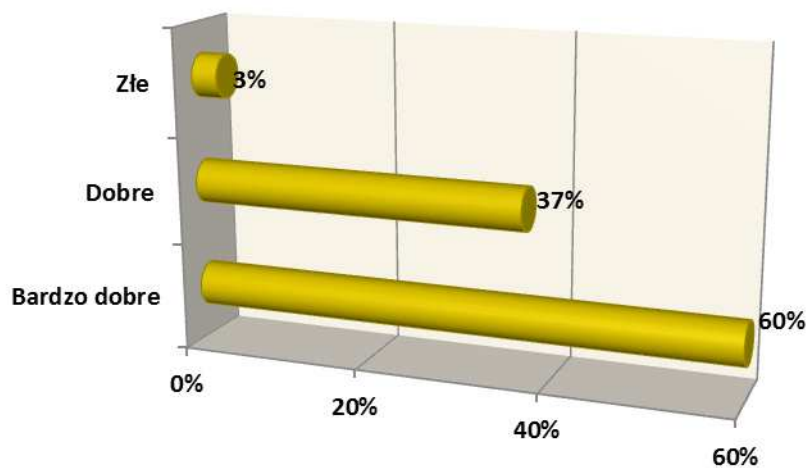

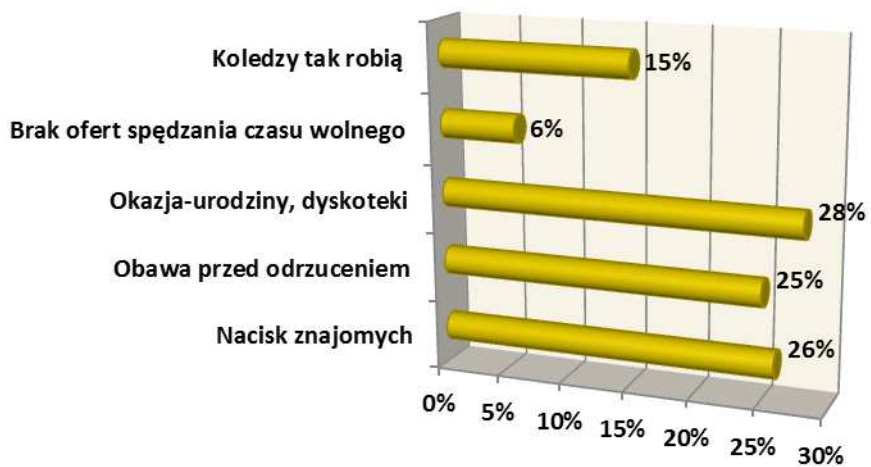
Czy czujesz się w szkole bezpieczny?

Relacje uczniów z rodzicami

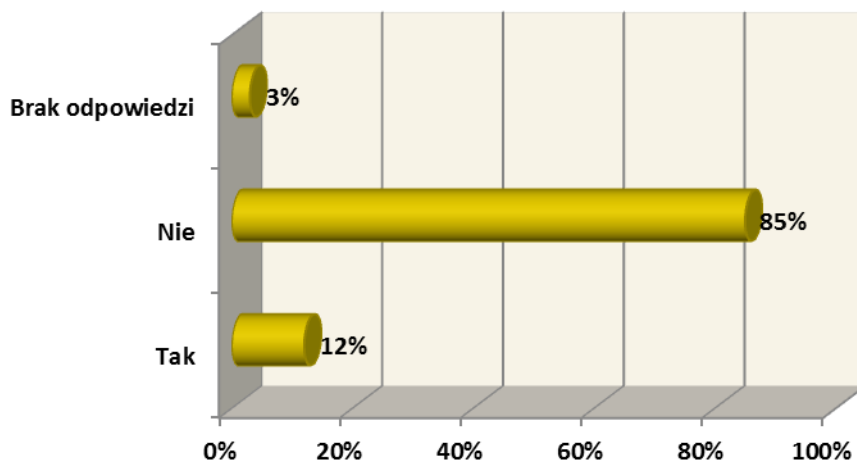
Przyczyny sięgania po alkohol

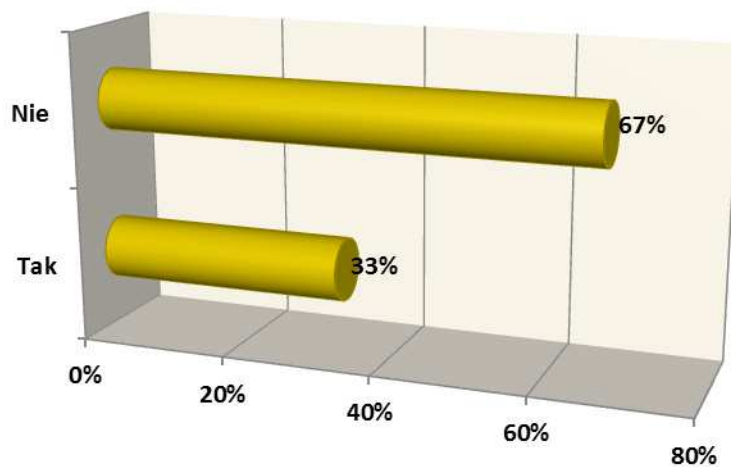
Czy trudno kupić alkohol przez osobę niepełnoletnią?

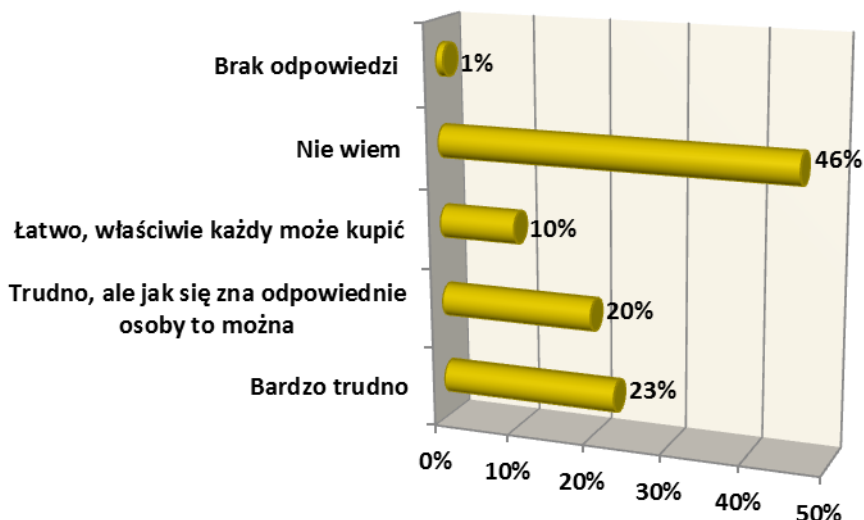
Czy zażywałeś kiedykolwiek narkotyków i dopalacz?

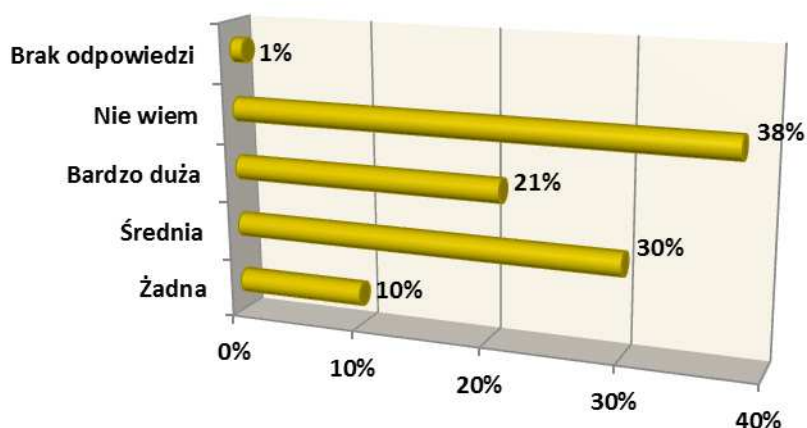
Czy znasz osobę zażywającą narkotyki i dopalacze?

Czy uważasz, że kupno narkotyków i dopalaczy jest trudne?

Wiedza rodziców na temat narkotyków i dopalaczy wg uczniów

W ocenie większości młodych ludzi relacje z rodzicami są pozytywne, co wskazuje na korzystną atmosferę wychowawczą i przyjazne środowisko domowe panujące w rodzinach na obszarze gminy.

Problem spożywania substancji psychoaktywnych wśród dzieci i młodzieży ma szczególne znaczenie dla ich rozwoju. Z analizy badań wynika, że głównym motywem spożywania alkoholu jest presja rówieśnicza, chęć zaimponowania i obawa przed odrzuceniem. Poza tym niepokojący jest fakt, że kupno tych napojów nie stanowi problemu. W związku z tym zadaniem osób dorosłych jest zadbanie o to, aby chronić dzieci i młodzież przed alkoholem i prezentować właściwe przykłady postaw. Wszelkie działania ukierunkowane powinny być na szeroko pojętą profilaktykę skierowaną nie tylko do dzieci i młodzieży, ale również do osób dorosłych, w szczególności do osób sprzedających.

Obowiązkiem dorosłych jest zapewnienie skutecznej strategii rozwiązań zapobiegawczych. Szczególną uwagę w podejmowanych działaniach należy zwrócić w okresach wolnych od zajęć szkolnych. Czas wakacji, ferii, itp. sprzyja zagrożeniom. Należy uwrażliwić rodziców i opiekunów, na to, aby poświęcali swoim dzieciom więcej uwagi i nie zapominali o odpowiedzialności, jaką za nie ponoszą.

Zjawisko przemocy jest obecne w szkołach na terenie Gminy Bobolice. Należy pamiętać, że to właśnie dorośli powinni stworzyć bezpieczne warunki do rozwoju i dorastania. Niezmiernie ważne jest podnoszenie świadomości młodych ludzi w zakresie przejawów, form stosowanej przemocy oraz możliwości uzyskania wsparcia.

Analizując postawy ankietowanych wobec osób niepełnosprawnych wskazane jest podjęcie działań mających na celu uwrażliwienie społeczeństwa na los tych osób.

W świetle pozyskanych informacji uznać należy, że priorytetowym działaniem dorosłych jest troska o młode pokolenie. Jest to szczególnie ważne w dobie otaczających i docierających z wielu stron zagrożeń.

Powszechnie wiadomo, że najtańszą i najbardziej efektywną strategią reagowania na problemy i zagrożenia społeczne jest szeroko pojęta profilaktyka. Na terenie naszej gminy działaniami z tego zakresu zajmuje się wiele instytucji życia społecznego. Ważne jest, aby działania na rzecz poprawy życia społeczności były zintegrowane oraz by poszerzać ich zakres.

II. Raport o stanie Gminy Bobolice

1. Położenie, powierzchnia i ludność

Gmina Bobolice położona jest we wschodniej części województwa zachodniopomorskiego. Jest gminą miejsko- wiejską. Należy do jednych z największych gmin w województwie- ogólna powierzchnia wynosi **36 312 ha**. Sąsiaduje z gminą Biały Bór, Tychowo, Świeszyno, Manowo, Szczecinek, Grzmiąca i Polanów. Przez Gminę przebiega południkowo droga krajowa nr 11 Kołobrzeg -Koszalin -Bobolice- Szczecinek - Poznań oraz droga krajowa nr 25 Bobolice - Biały Bór- Człuchów z odgałęzieniami do Bydgoszczy i Warszawy. W Bobolicach drogi krajowe krzyżują się z wojewódzkimi i regionalnymi. Miasto Bobolice położone jest pomiędzy dwoma dużymi ośrodkami administracyjno - gospodarczymi , Koszalinem i Szczecinkiem. Po reformie administracyjnej w 1998r. i zlikwidowaniu województwa koszalińskiego Gmina Bobolice wchodzi w skład powiatu koszalińskiego, a ten przynależy do województwa zachodniopomorskiego ze stolicą w Szczecinie. W gminie znajduje się 20 sołectw i 66 miejscowości zamieszkałych.

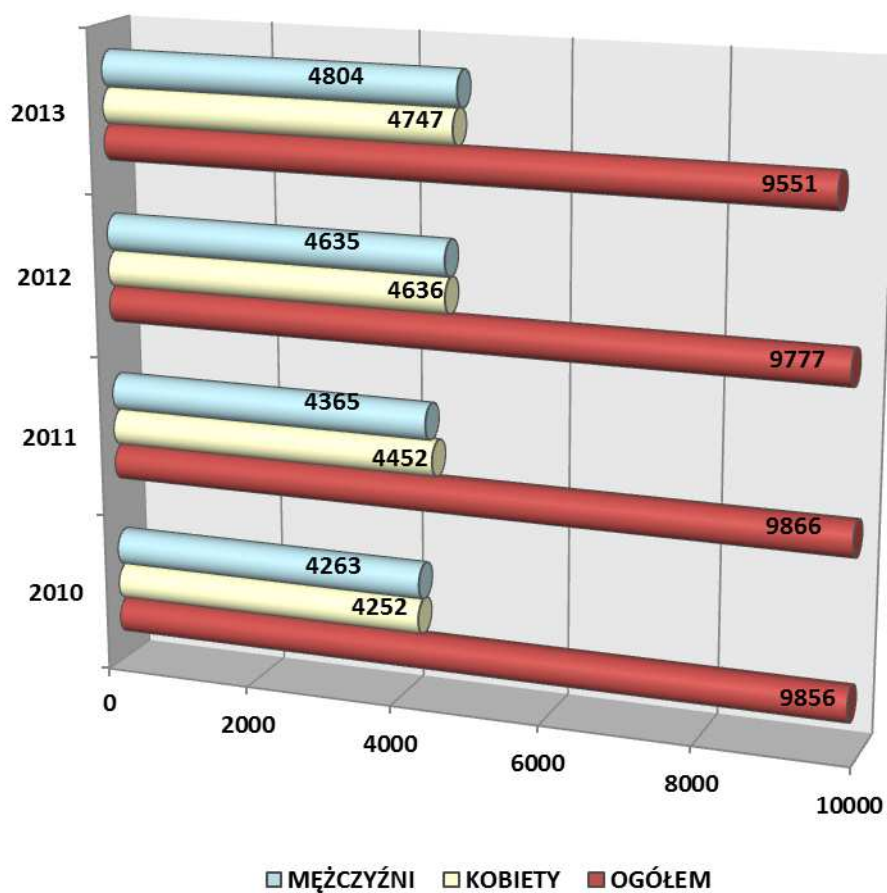
NAZWA SOŁECTWA	MIEJSCOWOŚCI MIESZKALNE
Chlebowo	Chlebowo, Bolechowice, Nowosiółki
Chmielno	Chmielno, Dworzysko, Dziupla, Ujazd, Zaręby
Chociwle	Chociwle
Dargiń	Dargiń, Bożniewice, Darginek, Glinka, Darzewo
Dobrociechy	Dobrociechy
Drzewiany	Drzewiany, Buszynko Pierwsze, Buszynko Drugie, Kępsko, Gołęszany, Trzebień, Retnica
Głodowa	Głodowa, Przydargiń, Różany, Przydargiń - Kolonia
Gozd	Gozd, Boboliczki, Rylewo, Więcemierz
Górawino	Górawino
Jatynia	Jatynia, Jatynka, Piaszczyte
Kłanino	Kłanino, Jadwiżyn, Kępiste, Wilczogóra
Krępa	Krępa, Zieleniewo
Kurowo	Kurowo, Cybulino, Kurówko, Lubowo, Sarnowo
Łozice	Łozice, Kije, Lubino, Ostrówek, Janowiec
Nowe Łozice	Nowe Łozice, Błotko, Łozice-Cegielnia, Stare Łozice

Radwanki	Pomorzany, Radwanki
Porost	Porost, Opatówek, Pniewki, Spokojne
Świelino	Świelino, Wojęcino,
Ubiedrze	Ubierze, Grotniki, Różewko
Stare Borne	Stare Borne

Źródło: Urząd Miejski w Bobolicach

Zgodnie z danymi GUS na koniec 2010 roku gminę zamieszkiwało 9832 osoby, w tym 4844 kobiety i 4988 mężczyzn. Na koniec 2011 roku liczba mieszkańców zmniejszyła się do 9807osób, w tym 4834 kobiet i 4973 mężczyzn. W 2012 roku ogólna liczba ludności gminy wynosiła 9777 osób, z czego 4808 to kobiety i 4969 mężczyzn. W 2013 roku ogólna liczba ludności gminy zmalała do 9551 osób, z czego 4747 to kobiety i 4804 mężczyźni.

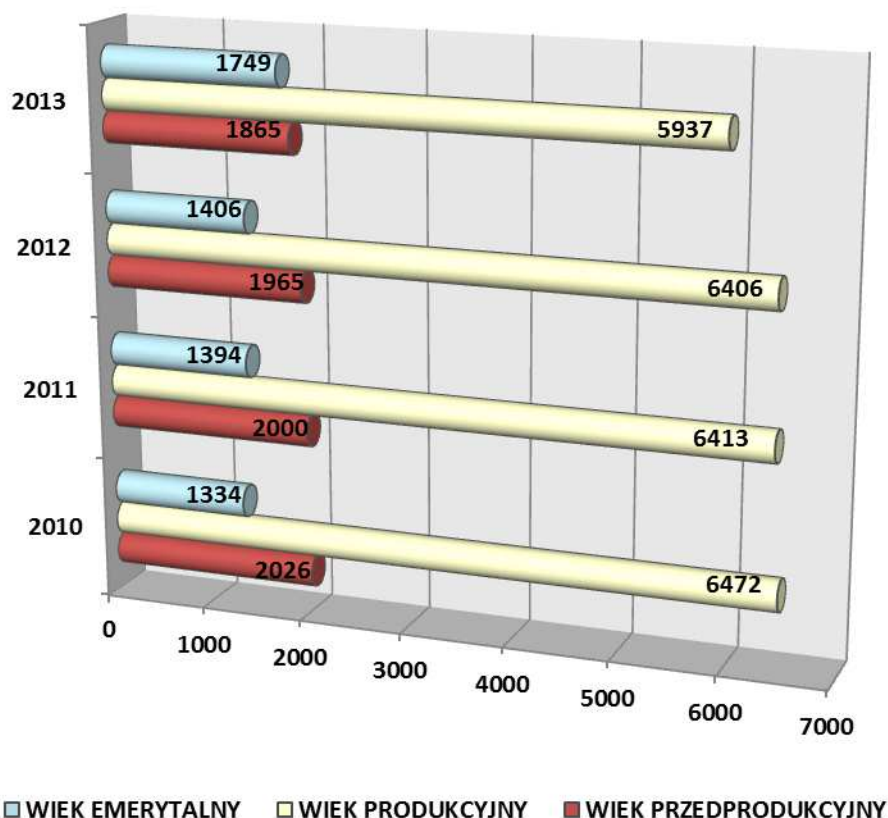
STRUKTURA LUDNOŚCI

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

W ostatnich latach w Gminie Bobolice zmieniła się struktura ekonomiczna grup wiekowych ludności. W 2013r. w porównaniu do roku 2010 liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym zmniejszyła się o około 8 %, w wieku produkcyjnym o około 9 %. Niepokojący jest fakt, że liczba ludności w wieku emerytalnym w tym samym czasie wzrosła o około 30%. Jest to jeden z niepokojących objawów procesu starzenia się społeczeństwa.

STRUKTURA GRUP WIEKOWYCH

Źródło: Urząd Miejski w Bobolicach

Powyższe dane rzutują na kierunki działań w celu strategicznym dotyczącym m.in. osób starszych.

2. Infrastruktura techniczna

Przez miasto przebiega droga krajowa nr 25 i nr 11. Przez Bobolice przebiegają także 2 drogi wojewódzkie: droga nr 171 Bobolice- Barwice- Czaplunek oraz droga nr 205 Bobolice- Drzewiany- Sławno- Darłowo. Stan techniczny tych dróg jest średni. Istotnym problemem dla mieszkańców Bobolic jest przebieg przez miasto ruchliwych tras krajowych i wojewódzkich. Obecny przebieg tak istotnych dróg przez samo centrum Bobolic wpływa

m.in. na powstające zatory drogowe, wysoki poziom natężenia w ruchu drogowym, blokadę rozwoju turystycznego regionu nadmorskiego, w tym także gminy Bobolice. Poprawę takiego stanu rzeczy rozstrzygnąć może przebudowa dwóch skrzyżowań zlokalizowanych w mieście Bobolice, a w szczególności budowa rond. W ostatnich latach poprawił się stan dróg gminnych i powiatowych na terenie miasta.

Jedyną formą transportu publicznego na terenie Gminy Bobolice jest transport autobusowy i busowy, realizowany przez PKS oraz przewoźników prywatnych. Znaczne ograniczenia komunikacyjne są wyraźnie zauważalne na terenach wiejskich, gdzie niejednokrotnie problemem dla mieszkańców jest dojazd do miejsca zatrudnienia. Przez Bobolice nie przebiega obecnie żadna linia kolejowa. Najbliższe połączenia kolejowe z większymi miastami w Polsce są w Koszalinie i Szczecinku.

Mieszkańcy Gminy mają dostęp do linii telefonicznej, znaczna liczba mieszkańców korzysta z usług sieci komórkowej. W Gminie Bobolice na wysokim poziomie kształtuje się dostęp do usług internetowych.

Zarządcą sieci elektroenergetycznej w Gminie Bobolice jest Energa Operator Oddział w Koszalinie. Na terenie gminy zlokalizowane są wyłącznie transformatory 15kV/nn. Gmina jak i całe województwo zachodniopomorskie zasilana jest z trzech stacji 400/220/110 kV (Dunowo, Morzyczyn, Krajnik) oraz trzech stacji 220/110 (Police, Glinki, Żydowo).

Na terenie Gminy Bobolice planowana jest budowa dwóch farm elektrowni wiatrowych. Tereny objęte inwestycją to grunty rolne położone w okolicach miejscowości Gozd, Ubiedrze, Kurowo, Cybulino, Górawino, Stare Borne, Drzewiany i Trzebień, na których mają powstać wieże elektrowni wiatrowych. Wytypowane miejsca pod lokalizację wież są wynikiem przeprowadzonych dokładnych analiz i badań w ścisłym powiązaniu z obowiązującymi przepisami w tym zakresie. Z użytkowania rolniczego zostaną wyłączone tereny potrzebne jedynie pod lokalizację wieży oraz pod drogi dojazdowe. Pozostałe grunty rolne nadal będą użytkowane rolniczo. Budowa wież elektrowni wiatrowych wpłynie również na pozytywny wizerunek Gminy Bobolice, jako "proekologicznej", spełniającej dyrektywy unijne dotyczące wykorzystywania odnawialnych źródeł energii.

Długość całkowita sieci ciepłowniczej w mieście Bobolice wynosi 320 m. Nie zaopatruje jednak wszystkich mieszkańców miasta. Większość źródeł ciepła pochodzi z indywidualnych pieców opalanych węglem lub drzewem. W związku z tym w okresie grzewczym następuje znaczny wzrost emisji zanieczyszczeń na terenach zabudowy mieszkaniowej.

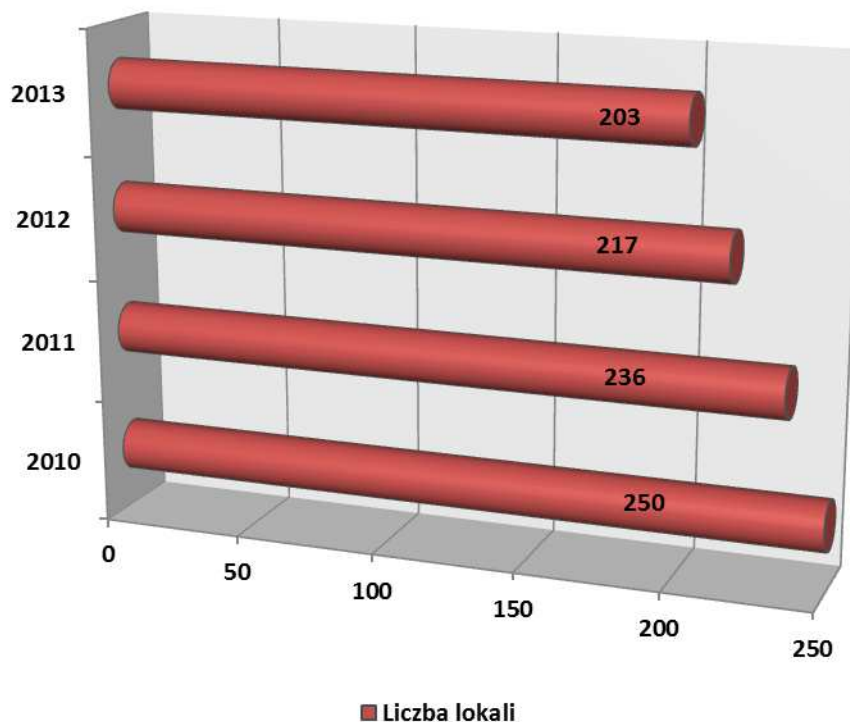
Sieć wodociągowa liczy 140,68 km, przy czym zwodociągowano 98 % Gminy Bobolice. Długość sieci kanalizacji sanitarnej wynosi 82,39 km. Gmina skanalizowana jest w 85%.

Gmina Bobolice w swoich zasobach dysponuje 217 mieszkaniami, z czego 13 stanowią lokale socjalne. Na przełomie lat 2010- 2012 liczba mieszkań w zasobach Gminy Bobolice stopniowo

się zmniejszała z 250 do 203. W planach Gminy Bobolice na 2014 r. znajduje się remont istniejącego już budynku socjalnego, ale także utworzenie 7 nowych lokali socjalnych.

Zasoby mieszkaniowe Gminy Bobolice

Źródło: Urząd Miejski w Bobolicach

W 2013 roku na przyznanie mieszkania oczekiwało 20 wnioskodawców. Analiza danych uzyskanych z Zakładu Usług Komunalnych i Oświatowych w Bobolicach wskazuje na wysoki stopień zadłużenia za najem lokalu. Zadłużenie w okresie od 2010 roku do 2013 roku kształtowało się w następujący sposób:

Lata	Liczba dłużników	Stan zadłużenia
2010	224	478 520,41 zł
2011	202	531 396,33 zł
2012	183	588 408,95 zł
2013	91	330 703,47 zł

Źródło: Zakład Usług Komunalnych i Oświatowych w Bobolicach

W ramach pomocy oddłużeniowej na terenie Gminy Bobolice realizowany jest program „Odpracuj swój dług” oraz Program pomocy osobom zagrożonym eksmisją. Proponowane programy mają ułatwić dłużnikom, będącym w trudnej sytuacji materialnej spłatę należności powstałych z tytułu niezapłaconych opłat czynszowych za użytkowanie nieruchomości komunalnych.

3. Gospodarka i rolnictwo

Na terenie Gminy Bobolice istnieje 615 gospodarstw rolnych. Warunki do gospodarowania są trudne m.in. ze względu na niską jakość gruntów rolnych.

POWIERZCHNIA GRUNTÓW WG STRUKTURY UŻYTKÓW położonych na terenie miasta i gminy Bobolice wg stanu na 01.01.2013r.

	Jedn. miary	Powierzchnia ogółem	w tym położone na terenie	
			Miasto	Gmina
Powierzchnia gruntów - OGÓŁEM	ha	36.761	477	36.284
Użytki rolne RAZEM w tym:	ha	14.698	314	14.384
1. grunty orne	ha	12180	237	11943
2.sady	ha	27	3	24
3.łąki trwałe	ha	874	39	835
4. pastwiska trwałe	ha	1308	26	1282
5.grunty rolne zabudowane	ha	250	6	244
6. grunty pod stawami i rowami	ha	59	3	56
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzaczone RAZEM w tym:	ha	19.108	6	19.102
1. lasy	ha	18370	0	18370
2. grunty zadrzewione i zakrzaczone	ha	738	6	732
Grunty zabudowane i zurbanizowane RAZEM w tym:	ha	931	143	788
1.tereny mieszkaniowe	ha	93	54	39
2.tereny przemysłowe	ha	21	11	10
3.inne tereny zabudowane	ha	46	15	31
4.zurbanizowane tereny niezabudowane	ha	22	15	7
5.tereny rekreacyjne i wypoczynkowe	ha	48	6	42
6.użytki kopalne	ha	4	0	4
7 .drogi	ha	651	37	614
8. tereny kolejowe i inne	ha	46	5	41
Grunty pod wodami (powierzchniowymi płynącymi i stojącymi)	ha	416	3	413
Użytki ekologiczne	ha	661	0	661
Nie użytki	ha	936	11	925
Tereny różne	ha	11	0	11

Źródło: Urząd Miejski w Bobolicach

Grunty komunalne stanowiące własność Gminy Bobolice liczą 683 ha ogółem.

Porównując lata 2011 i 2012 można zauważyć tendencję wzrostową podmiotów gospodarki narodowej na terenie gminy Bobolice, czyli o 3,88%.

Podmioty gospodarki narodowej według wybranych sekcji polskiej klasyfikacji działalności dla Gminy Bobolice

Stan na dzień	Ogółem	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	Przemysł	Budownictwo	Handel, naprawa pojazdów samochodowych	Transport i gospodarka magazynowa	Zakwaterowanie i gastronomia	Działalność ubezpieczeniowa i finansowa	Obsługa rynku nieruchomości	Inne
31.12. 2011	669	74	53	101	232	31	23	19	27	109
31.12. 2012	695	75	54	110	211	29	23	19	30	144
W tym miasto										
31.12. 2011	414	12	31	58	159	13	14	12	17	98
31.12. 2012	399	13	30	59	136	13	15	10	21	117

Źródło: Urząd Statystyczny w Szczecinie

Rosnąca liczba prosperujących podmiotów w niewielkim stopniu przyczynia się do wzrostu stanu zatrudnienia. Słabą stroną jest brak zakładów zatrudniających dużą ilość osób, lecz może to być kwestią sporną w przypadku, gdy priorytetem jest ochrona środowiska i turystyka.

Gmina Bobolice przystąpiła w 2011 roku do Partnerstwa Publiczno- Prywatnego, które jest formą długoterminowej współpracy sektora prywatnego i publicznego przy przedsięwzięciach mających na celu realizację zadań publicznych opartą na podziale zadań i ryzyka. Współpraca ta opiera się na założeniu, że każda ze stron jest w stanie wywiązać się z własnych, powierzonych jej zadań sprawniej niż druga strona. Strony w ten sposób uzupełniają się, zajmując się w ramach PPP właśnie tą częścią wspólnego zadania, którą wykonują najlepiej. Celem współpracy jest osiągnięcie obopólnych korzyści zarówno w wymiarze celów społecznych, jak i komercyjnych danego przedsięwzięcia na zasadach określonych ustawą o partnerstwie publiczno– prywatnym z dnia 19 grudnia 2008 roku. W ramach partnerstwa publiczno– prywatnego Gmina Bobolice planuje realizację inwestycji, dla których poszukuje partnera prywatnego. Inwestycje, o których mowa to:

Budowa Hotelu przy Bobolickim Centrum Edukacji Sportu i Rekreacji

Budowa Domu Późnej Starości w Bobolicach

Budowa zakładu przetwórstwa i chłodnictwa rolno – spożywczego oraz

skup płodów rolnych i runa leśnego z infrastrukturą techniczną

4. Turystyka

Gminę Bobolice należy postrzegać jako mikroregion nieskażonego środowiska przyrodniczego i wybitnych walorów krajobrazowych. Zróżnicowana morfologia terenu, duża lesistość i duża ilość jezior polodowcowych jest swoistym "darem matki natury", który sprawia, że Gmina Bobolice jest rajem dla miłośników przyrody. Znajdują się tutaj rezerваты przyrody, obszary chronionego krajobrazu, zespół przyrodniczo - krajobrazowy, użytki ekologiczne i strefy ochronne ptaków drapieżnych, pomniki przyrody żywej i nieożywionej oraz inne cenne elementy przyrody, a także ciekawe szlaki do wycieczek rowerowych. Gmina Bobolice przystąpiła do Społecznego Porozumienia Naszyjnik Północy. Szlak rowerowy „Naszyjnik Północy” o dł. 870 km obejmuje swym zasięgiem obszar czterech województw- zachodniopomorskie, kujawsko-pomorskie, pomorskie i wielkopolskie. Na terenie gminy szlak liczy 18 km. Wysokie walory krajobrazowe to około 100 jezior i stawów, w tym 16 o powierzchni od 5 do 55 ha i kilkadziesiąt małych od 0,5 do 1 ha o łącznej powierzchni 354 ha. Jeziora te charakteryzują się wyjątkową czystością wód. Do największych istnieje bardzo dogodny dojazd. W wielu jeziorach znajdują się piaszczyste dna idealne dla zorganizowania kąpielisk. Każde z jezior przylega do lasów co stwarza możliwości organizowania biwaków. Brzegi są dostępne dla turystów. Jeziora zasobne są w różne gatunki ryb co sprzyja wędkarstwu. Na terenie gminy występują dobra kultury wpisane do rejestru zabytków województwa zachodniopomorskiego obszernie opisane na stronie Urzędu Miejskiego w Bobolicach. W Gminie Bobolice zadania w zakresie promocji turystyki realizuje Centrum Informacji Turystycznej, które powstało w 2005 roku w ramach projektu dofinansowanego ze środków Programu Inicjatywy Wspólnotowej INTERREG III A. Podejmuje przedsięwzięcia obejmujące, poza aktywną informacją, także poradnictwo, pomoc merytoryczną, jak również techniczno- organizacyjną dla jednostek i instytucji zainteresowanych promocją ofert. Inspiruje i uczestniczy w realizacji, jak również samodzielnie realizuje akcje, w których lansowane są aktywne formy turystyki. Sprzyja kreowaniu nowego popytu, przez co ułatwia turystyczne ożywienie wielu regionów, a także obiektów i form turystyki.

5. Ochrona zdrowia

W Bobolicach funkcjonuje 1 niepubliczny zakład opieki zdrowotnej oraz 7 indywidualnych praktyk lekarskich. Zaopatrzenie w leki i inne środki medyczne można uzyskać w 2 aptekach. Zadania z zakresu leczenia szpitalnego realizowane są w Koszalinie lub Szczecinku.

Miejskowy Zakład Opieki Zdrowotnej Asklepios realizuje szereg programów z zakresu szeroko rozumianej profilaktyki wynikających zarówno z obowiązków ustawowych jak i porozumień z innymi instytucjami. Dodatkowo realizuje szereg niezależnych programów na rzecz swoich podopiecznych, jak choćby programy edukacyjne w szkołach i przedszkolu na terenie Gminy Bobolice. Programy profilaktyczne mają na celu identyfikację zagrożeń oraz przeciwdziałanie tym zagrożeniom w stadiach poprzedzających chorobę. Działania profilaktyczne to zarówno programy strictly medyczne takie jak profilaktyka chorób układu krążenia oparta na wywiadzie oraz ankietach, na podstawie których podejmowane są dalsze działania zapobiegawcze, jak i inwestowanie w infrastrukturę sportową, zachęcanie młodzieży oraz dorosłych do zdrowego trybu życia, współpraca z lokalnymi klubami sportowymi, edukacja.

Od 2012 roku w Gminie Bobolice realizowany jest Gminny Program Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Gminy Bobolice na lata 2012– 2015. Program powstał w celu ograniczenia występowania zagrożeń dla zdrowia psychicznego, poprawy jakości życia osób z zaburzeniami psychicznymi i ich bliskich oraz zapewnienia dostępności do świadczeń opieki zdrowotnej. Cele główne gminnego programu są zbieżne z celami Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego.

6. Szkolnictwo

Jednym z fundamentalnych zadań własnych gminy jest zaspokojenie zbiorowych potrzeb wspólnoty w zakresie edukacji– zgodnie z ustawą z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym. Gmina ma obowiązek prowadzić publiczne przedszkola, szkoły podstawowe oraz gimnazja. Edukacja pełni zasadniczą rolę w rozwoju człowieka. Jest to proces trwający od młodości i ma znaczny wpływ na jakość zasobów ludzkich. Gmina Bobolice dysponuje szeroką ofertą oświatową. Funkcjonuje tu 5 szkół podstawowych, z czego 4 są umiejscowione na terenach wiejskich oraz 2 gimnazja, z których 1 jest placówką wiejską. Opiekę nad najmłodszymi sprawuje Przedszkole w Bobolicach, jednocześnie przy szkołach podstawowych otworzono 4 oddziały przedszkolne. Przedszkole w Bobolicach jest placówką dysponującą 150 miejscami. W roku 2013 liczba dzieci w przedszkolu wynosi aż 177, przy czym jedna z grup funkcjonuje w systemie zmianowym. Na terenie gminy swoją działalność placówki niepublicznej prowadzi Liceum Ogólnokształcące „Nauta”.

SZKOŁA PODSTAWOWA

Realizacja obowiązku szkolnego	Miasto			Wieś		
	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2010/2011	2011/2012	2012/2013
Uczniowie realizujący obowiązek szkolny	388	369	356	298	284	266
Uczniowie nie realizujący obowiązku szkolnego	1	3	0	0	0	0

Źródło: Urząd Miejski w Bobolicach

GIMNAZJUM

Realizacja obowiązku szkolnego	Miasto			Wieś		
	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2010/2011	2011/2012	2012/2013
Uczniowie realizujący obowiązek szkolny	384	333	301	61	66	75
Uczniowie nie realizujący obowiązku szkolnego	0	0	0	0	0	0

Źródło: Urząd Miejski w Bobolicach

Do szkół podstawowych i gimnazjów organizowany jest bezpłatny dowóz uczniów zgodnie z ustawą o systemie oświaty z 7 września 1991 roku.

7. Sport i kultura

Miejsko -Gminny Ośrodek Kultury w Bobolicach organizuje i prowadzi działalność w zakresie upowszechniania i ochrony kultury w imieniu Gminy Bobolice, dla której taka działalność jest obligatoryjna, poprzez tworzenie i rozpowszechnianie różnych dziedzin kultury oraz sztuki profesjonalnej i amatorskiej. Zadania realizuje poprzez prowadzenie świetlic wiejskich znajdujących się na terenie gminy oraz prowadzenie zajęć dla zespołów, sekcji i kół zainteresowań. Na terenie Gminy Bobolice znajduje 8 świetlic wiejskich. MGOK w Bobolicach prowadzi także inne formy działalności poprzez organizację imprez rekreacyjno –sportowych i turniejów oraz organizowanie

zajęć sportowo– rekreacyjnych. Organizuje imprezy integracyjne dla dzieci i osób dorosłych z dysfunkcją zdrowia. W strukturze Miejsko–Gminnego Ośrodka Kultury w Bobolicach działa Muzeum Regionalne. Placówka aplikuje o środki finansowe przeznaczone na realizację projektów konkursowych, przy czym w 2010 roku zrealizowano 10 projektów, w 2011 roku było ich 16, natomiast w 2012 roku 11.

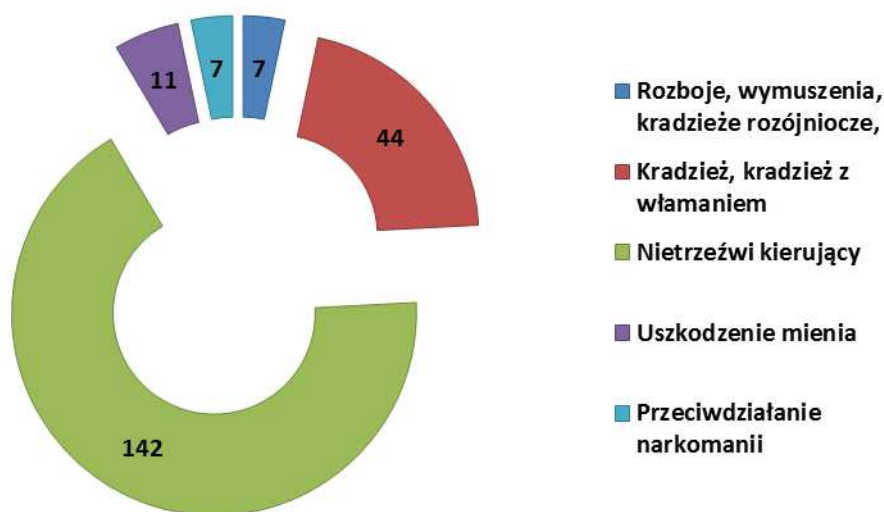
W 2007 r. do użytku oddano kompleks Centrum Edukacji Sportu i Rekreacji w Bobolicach, w skład którego wchodzi 2 pawilony- pawilon C (siłownia, sala fitness, sauna, kotłownia) i pawilon F (hala sportowo-widowiskowa z zapleczem, kawiarenką, stołówką i zapleczem kuchennym). Obiekt jest nowoczesny i bogato wyposażony w dobry sprzęt sportowy. Na terenie hali prowadzone są zarówno zajęcia typowo sportowe jak i kulturalne, m.in. powiatowe i gminne turnieje jednostek ochotniczych straży pożarnej, rozgrywki halowe dziewcząt i chłopców, rozgrywki reprezentacji gmin powiatu koszalińskiego, zajęcia rekreacyjno-sportowe dla dzieci i młodzieży podczas ferii zimowych, mecze sparingowe pierwszoligowych drużyn koszykówki, spartakiady samorządowców, spotkania wigilijne dla mieszkańców gminy, powiatowe konkursy piosenki osób niepełnosprawnych, konkursy teatralne, koncerty fortepianowe, konferencje naukowe, igrzyska osób niepełnosprawnych z ośrodków wsparcia z terenu powiatów: koszalińskiego, białogardzkiego i szczecineckiego, uroczyste sesje Rady Miejskiej. Ponadto Gmina Bobolice dysponuje boiskami sportowymi tj. Kompleksem Boisk Sportowych typu „ORLIK 2012” i stadionem miejskim oraz 8 boiskami przyszkolnymi, a także placem rekreacyjnym przy ul. Dworcowej i siłownią zewnętrzną. W 2013 roku zakończono prace nad budową tarasu widokowego.

8. Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwo publiczne jest ważnym elementem oceny skali rozwiązywania różnych problemów. Wysoki poziom przestępczości odciska dotkliwie piętno na funkcjonowaniu każdej lokalnej społeczności, w której ma miejsce. Intensywność oraz częstotliwość, z jaką występują zdarzenia przestępcze, mogą mieć wpływ na formowanie się postaw i zachowań ludzi tworzących społeczność miast i gmin. Dlatego tak istotne jest prowadzenie adekwatnych działań prewencyjnych oraz operacyjnych i porządkowych, zmierzających w kierunku zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Na terenie Gminy Bobolice za stan bezpieczeństwa publicznego odpowiedzialna jest Komenda Powiatowa Policji w Koszalinie oraz Posterunek Policji w Bobolicach. Policjanci w toku wykonywania swoich obowiązków służbowych zobowiązani są do respektowania godności ludzkiej oraz przestrzegania i ochrony praw człowieka. Mogą oni stosować jedynie środki przymusu bezpośredniego odpowiadające potrzebom wynikającym z określonej sytuacji. W Posterunku Policji w Bobolicach służbę pełni 8 policjantów, w tym 1 kierownik i 3 dzielnicowych. Teren miasta i gminy jest podzielony na 3 rejony służbowe- dzielnice.

Rodzaje przestępstw w latach 2010-2013

Źródło: Posterunek Policji w Bobolicach

Na terenie Gminy Bobolice funkcjonuje 5 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej, z których 2 zostały włączone do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego. Jednostki OSP umiejscowione są w: Bobolicach, Kłaninie, Drzewianach, Poroście i Goździe.

<p>Ilość członków czynnych- 129</p> <p>w tym:</p> <p>Mężczyźni- 112</p> <p>Kobiety- 17</p> <p>Stan samochodów w wyposażeniu jednostek OSP: 11</p>

Źródło: Urząd Miejski w Bobolicach

Obrona cywilna ma na celu ochronę ludności, zakładów pracy i urzędzeń użyteczności publicznej, dóbr kultury, ratowanie i udzielanie pomocy poszkodowanym w czasie wojny oraz współdziałanie w zwalczaniu klęsk żywiołowych i zagrożeń środowiska oraz usuwaniu ich skutków.

Zadania obrony cywilnej w czasie pokoju obejmują:

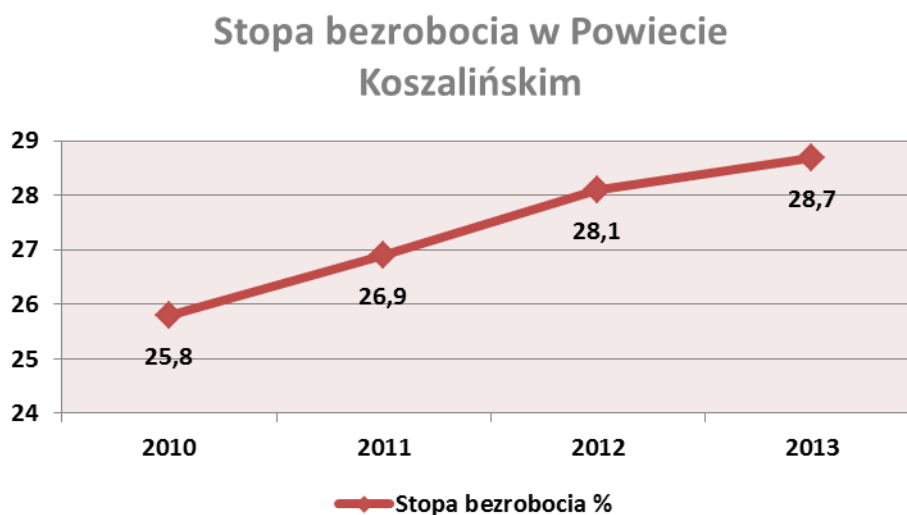
- współdziałanie w zwalczaniu klęsk żywiołowych i zagrożeń środowiska oraz usuwaniu ich skutków,
- działalność planistyczna i prace organizacyjne,
- działalność szkoleniowa i upowszechniająca w zakresie problematyki obrony cywilnej,
- przygotowanie ludności do uczestnictwa w powszechnej samoobronie.

Straż Miejska w Bobolicach jest umundurowaną formacją utworzoną w celu wykonywania czynności administracyjno-porządkowych w zakresie ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego, określonego w odrębnych ustawach oraz aktach prawa miejscowego. Straż spełnia służebną rolę wobec społeczności lokalnej, wykonując swe zadania z poszanowaniem godności i praw obywateli. O powołaniu Straży Miejskiej w Bobolicach oraz nadaniu jej regulaminu mówi uchwała Rady Miejskiej w Bobolicach Nr XXVII/293/05 z dnia 07 czerwca 2005r. Realizując swoje zadania straż miejska działa samodzielnie, wspólnie z przedstawicielami innych służb powołanych do ochrony porządku publicznego, a także z Policją.

9. Rynek pracy i bezrobocie

Rynek pracy w Gminie Bobolice zdominowany jest przez problem bezrobocia. Zjawisko to w ostatnich latach cechowała spora zmienność w zakresie liczby bezrobotnych i struktury tego zjawiska. Stopa bezrobocia w Powiecie Koszalińskim w okresie od 2010 r. do 2013 r. regularnie wzrastała.

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Koszalinie

Struktura osób bezrobotnych

Liczba osób bezrobotnych	2010	2011	2012	2013
Ogółem	1079	992	1027	1092
W tym kobiety	540	524	549	599
Długotrwale bezrobotni	522	535	533	645
W tym kobiety	304	313	326	397
Bezrobotni wg miejsca zamieszkania				
Miasto	403	391	394	444
W tym kobiety	195	194	194	227
Wieś	676	601	633	648
W tym kobiety	345	330	355	372
Bezrobotni wg wieku				
18 - 24	250	217	229	239
25 – 34	284	232	257	260
35 – 44	184	164	189	194
45 – 54	241	246	207	239
55 – 59	100	104	120	130
60 - 64	20	29	25	30
Bezrobotni wg wykształcenia				
Wyższe	32	34	45	42
Policealne i średnie zawodowe	147	127	137	144
Średnie ogólnokształcące	83	71	87	93
Zasadnicze zawodowe	326	293	296	316
Gimnazjalne i poniżej	491	467	462	497

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Koszalinie

Z analizy danych zawartych w tabeli wynika, że wśród osób bezrobotnych przeważają kobiety. Znacznie wyższy stopień bezrobocia zauważa się wśród osób zamieszkujących tereny wiejskie. Poziom wykształcenia jest istotnym czynnikiem wpływającym na status osób bezrobotnych. Bezrobocie dotyczy tylko w niewielkim stopniu osób o wysokich kwalifikacjach zawodowych. Największe problemy z podjęciem pracy, mają osoby o niskim poziomie wykształcenia i bez kwalifikacji zawodowych pożądanym na rynku pracy.

W procesie zapobiegania zjawisku szczególnie udział mają aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu oferowane przez Powiatowy Urząd Pracy.

Aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013
Prace interwencyjne	82	37	30	48
Roboty publiczne	79	75	65	71
Podjęcie działalności gospodarczej	5	1	15	15
Szkolenia	48	30	40	48
Staże	49	67	77	60
Przygotowanie zawodowe dorosłych	0	0	0	0
Prace społecznie użyteczne	44	80	88	87

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Koszalinie

Lokalna podaż pracy na terenie Gminy Bobolice jest zdominowana przez oferty pracy z Koszalina i Bobolic. Pomimo rosnącej liczby prywatnych przedsiębiorców stan zatrudnienia jest wciąż niski. Na niski poziom zatrudnienia znaczący wpływ ma również niski poziom wykształcenia społeczeństwa i przygotowania zawodowego. Problemy na rynku pracy, objawiające się niedostateczną liczbą miejsc pracy, prowadzą do obniżenia standardu życia ludności. Długotrwałe pozostawanie bez zatrudnienia ogranicza szanse na podjęcie pracy, przyczynia się ubożenia ludności, a nawet prowadzi do wykluczenia społecznego.

10. Organizacje pozarządowe

Organizacje pozarządowe są przejawem społeczeństwa obywatelskiego, jedną z form aktywności społecznej. Odgrywają ważną rolę nie tylko w konsolidacji lokalnej społeczności, organizacyjnym wzmocnieniu władz lokalnych, lecz również zwiększają szanse rozwoju małych i średnich miejscowości. Dobrze zorganizowane środowisko może sprzyjać aktywizowaniu nie tylko pojedynczych osób i marginalizowanych grup społecznych, ale ich lokalnego otoczenia, sprzyja budowaniu samowystarczalności społeczności lokalnych poprzez uruchomienie i wykorzystanie jej zasobów.

Na terenie Gminy Bobolice funkcjonuje 25 organizacji pozarządowych, których wykaz prezentuje poniższa tabela.

Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Społecznych w Bobolicach
Stowarzyszenie Klub Abstynenta „Przymierze” w Bobolicach
Stowarzyszenie Aktywności Społeczno-Artystycznej "Po Drodze" w Bobolicach
Towarzystwo Ekologiczno - Kulturalne w Bobolicach
Ognisko Towarzystwa Krzewienia Kultury Fizycznej w Bobolicach
Klub Biegacza RUN 42 BOBOLICE
Miejsko Gminny Ludowy Klub Sportowy "Mechanik" Bobolice
Uczniowski Klub Sportowy "Olimpia" Bobolice
Ludowy Klub Sportowy "Grom" Świelino
Ludowy Klub Sportowy "Iskra" w Kłaninie
Ludowy Klub Sportowy "Radew" Kurowo
Uczniowski Klub Sportowy "Gulki" w Bobolicach
Ośrodek Rehabilitacyjno- Postresocjalizacyjny w Darzewie – Stowarzyszenie Solidarni Plus
Bobolickie Towarzystwo Pomocy Chorym na Mukowiscydozę
Ochotnicza Straż Pożarna: Porost, Drzewiany, Gozd, Kłanino, Bobolice
Stowarzyszenie Bank Żywności w Nowych Bielicach
Ludowy Uczniowski Klub Sportowy ISKRA SP Kłanino
Koło Miejskie Ligi Obrony Kraju w Bobolicach
Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Wykluczonych i Zagrożonych Wykluczeniem Społecznym „Wspólny Świat”
Związek Pracodawców Zakładów Opieki Zdrowotnej Pomorza Zachodniego
Stowarzyszenie Społeczno- Samorządowe „Zielone Pomorze”

Źródło: Urząd Miejski w Bobolicach

Współpraca Gminy Bobolice i Miejsko- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bobolicach realizowana jest z 4 działającymi na polu pomocy społecznej organizacjami pozarządowymi: Stowarzyszeniem Wspierania Inicjatyw Społecznych w Bobolicach, Stowarzyszeniem Klub Abstynenta „Przymierze” w Bobolicach, Stowarzyszeniem Bank Żywności w Nowych Bielicach oraz Ośrodkiem Rehabilitacyjno- Postresocjalizacyjnym w Darzewie – Stowarzyszenie Solidarni Plus. Najważniejsze elementy współpracy to: współpraca pracowników socjalnych i przedstawicieli poszczególnych organizacji przy ustalaniu i zaspakajaniu potrzeb osób i rodzin wymagających wsparcia, zlecanie zadań z zakresu pomocy społecznej organizacjom pozarządowym, partnerstwo w realizacji projektów i programów finansowanych z zewnętrznych źródeł, wspólne podejmowanie inicjatyw społecznych.

Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Społecznych w Bobolicach

SWIS działa na terenie Gminy Bobolice od 2005 roku. Swoją siedzibę ma w Bobolicach przy ul. Jedności Narodowej 13. Główne cele statutowe:

- 1) aktywizacja mieszkańców Miasta i Gminy Bobolice do działań społecznych na rzecz środowiska lokalnego;
- 2) tworzenie forum dla współpracy inicjatyw obywatelskich z samorządem, administracją rządową, organizacjami krajowymi i zagranicznymi;
- 3) rozwijanie i popularyzowanie postaw filantropijnych w społeczności lokalnej Bobolic;
- 4) merytoryczne i finansowe wpieranie osób fizycznych i prawnych;
- 5) gromadzenie i pomnażanie środków w formie utworzenia i prowadzenia funduszu lokalnego;
- 6) prowadzenie własnych programów grantowych, edukacyjnych, filantropijnych, programów integrujących różne grupy społeczne mieszkańców oraz programów specjalistycznych w zakresie:
  - profilaktyki społecznej,
  - filantropii lokalnej,
  - pracy z dziećmi i młodzieżą zagrożoną patologią społeczną,
  - przeciwdziałania przemocy,
  - wyrównania szans osób niepełnosprawnych,
  - pracy z osobami starszymi, bezdomnymi, uzależnionymi, bezrobotnymi,
  - praca z osobami wykluczonymi społecznie,
  - praca z rodzinami i dziećmi umieszczonymi w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo-wychowawczych,
  - praw człowieka.

W ramach działalności Stowarzyszenia funkcjonuje:

Klub Aktywnego Seniora „Wrzos Plus”

Punkt Przeciwdziałania Przemocy „Sens”

Bobolicki Uniwersytet Trzeciego Wieku

Lokalna Koalicja Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie „Podaj Dłoń”

Lokalna Koalicja Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie „Podaj Dłoń” w Bobolicach funkcjonuje od 2006 roku. W 2012 roku aktualizowano akt koalicyjny. Celem przedsięwzięcia jest podejmowanie skutecznych działań interwencyjnych, a przy tym poszerzenie bezpłatnego systemu wsparcia na rzecz osób doznających przemocy domowej. Obecnie koalicja liczy 75 członków, przedstawicieli lokalnych przedsiębiorców, instytucji, organizacji i grup społecznych.

Stowarzyszenie Klub Abstynenta „Przymierze” w Bobolicach

Historia Klubu Abstynenta „Przymierze” sięga 1997 roku. Klub od 2004 roku funkcjonuje jako Stowarzyszenie Klub Abstynenta „Przymierze” w Bobolicach. Główne cele statutowe:

- kształtowanie u swoich członków trwałych dążeń do całkowitego powstrzymania się od używania napojów alkoholowych i idei życia wolnego od jakichkolwiek uzależnień. Klub propaguje trzeźwość oraz zmianę obyczajów i zachowań w kierunku usuwania z życia jednostki i rodziny napojów alkoholowych, jako składnika różnych wydarzeń i uroczystości;
- integracja środowisk dotkniętych i walczących z różnymi formami uzależnień i patologii społecznej;
- budowanie systemów przeciwdziałania przejawom uzależnień i patologii społecznej;
- budowanie systemów wsparcia i ochrony dla członków rodzin dotkniętych w/w objawami oraz ich otoczenia;
- działalność profilaktyczna.

Współpraca pomiędzy Miejsko- Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Bobolicach, a Stowarzyszeniem Klub Abstynenta „Przymierze” polega na:

- kierowaniu osób współuzależnionych celem uzyskania wszechstronnej pomocy,
- kierowaniu na konsultacje z psychoterapeutą,
- informowaniu kobiet z rodzin z problemem alkoholowym o możliwości skorzystania z pomocy w formie uczestnictwa w zajęciach grupy wsparcia,
- wspólnym podejmowaniu interwencji w środowiskach patologicznych,
- typowaniu dzieci do uczestnictwa w wycieczkach letnich organizowanych przez MGOPS,
- realizowaniu przez pracowników socjalnych pracy socjalnej na rzecz osób i rodzin dotkniętych problemem uzależnienia od alkoholu, w tym udzielaniu wsparcia finansowego na cele związane z podtrzymywaniem abstynencji,
- współpracy w realizacji programów terapeutycznych, grup wsparcia, itp.

W ramach stowarzyszenia działa Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych , w którym zatrudniony jest terapeuta ds. uzależnień.

Ośrodek Rehabilitacyjno- Postresocjalizacyjny w Darzewie – Stowarzyszenie Solidarni Plus

Na terenie Gminy Bobolice działa Ośrodek Rehabilitacyjno – Postresocjalizacyjny w Darzewie, którego działalność jest ukierunkowana przede wszystkim na pracę z osobami uzależnionymi od środków psychoaktywnych i alkoholu. Został założony w 1996 roku. Jest częścią działalności prowadzonej przez Stowarzyszenie Solidarni PLUS, które niesie pomoc osobom uzależnionym i wykluczonym społecznie oraz tym, które zakażone są wirusem HIV i chore na AIDS. W 2008 roku został sporządzony list intencyjny w sprawie współpracy na rzecz osób bezdomnych, uzależnionych od alkoholu oraz narkotyków, który w 2011 roku zaktualizowano. ORP w Darzewie w ramach współpracy podejmuje wiele inicjatyw z MGOPS w Bobolicach.

Stowarzyszenie Bank Żywności w Nowych Bielicach

Stowarzyszenie „Bank Żywności” w Nowych Bielicach jest organizacją pozarządową typu „non profit”, której głównym celem jest pozyskiwanie żywności, zapobieganie jej marnowaniu oraz zmniejszaniu obszarów niedożywienia. Stowarzyszenie rozpoczęło działalność 10 stycznia 2000 r. W dniu 13.12.2001 roku Stowarzyszenie „Bank Żywności” przyjęte zostało do Federacji Polskich Banków Żywności. Celem powstania banku było :

- zapobieganie marnowaniu żywności,
- nieodpłatne pozyskiwanie żywności oraz nieodpłatne jej przekazywanie
- zmniejszania obszarów niedożywienia poprzez przekazywanie żywności potrzebującym za pośrednictwem organizacji pozarządowych,
- inicjowanie i koordynacja działań instytucji, organizacji i placówek charytatywnych zajmujących się rozdziałem darów wśród potrzebujących,
- edukacja– uwrażliwienie młodego pokolenia na problemy innych ludzi, udział młodzieży w zbiórkach żywności.

Stowarzyszenie Bank Żywności w Nowych Bielicach współpracuje na terenie Gminy Bobolice z: Stowarzyszeniem Wspierania Inicjatyw Społecznych w Bobolicach, Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Bobolicach, Urzędem Miejskim w Bobolicach, Zakładem Usług Komunalnych i Oświatowych w Bobolicach, Posterunkiem Policji w Bobolicach. W ramach tej współpracy na terenie Gminy Bobolice prowadzony jest Magazyn Żywności.

11. Pomoc społeczna

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej Państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia. Podmiotem realizującym zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie gminy Bobolice jest Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Pomoc społeczna oferuje zarówno liczne świadczenia pieniężne, jak również rozmaite formy wsparcia niefinansowego. Świadczenia pieniężne to min.: zasiłek stały, zasiłek okresowy, zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy. Pomoc niefinansowa obejmuje głównie usługi pracowników socjalnych, zatrudnionych w ośrodku pomocy społecznej oraz usługi realizowane w miejscu zamieszkania potrzebujących pomocy, np. usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania bądź specjalistyczne usługi opiekuńcze- usługi logopedyczne. Osoby wymagające stałej opieki mogą korzystać ze wsparcia zapewnianego przez specjalne jednostki pomocy społecznej, takie jak: domy pomocy społecznej, placówki opiekuńczo-wychowawcze czy ośrodki wsparcia. Do świadczeń niepieniężnych zalicza się również składki na ubezpieczenie zdrowotne i społeczne, pomoc rzeczową.

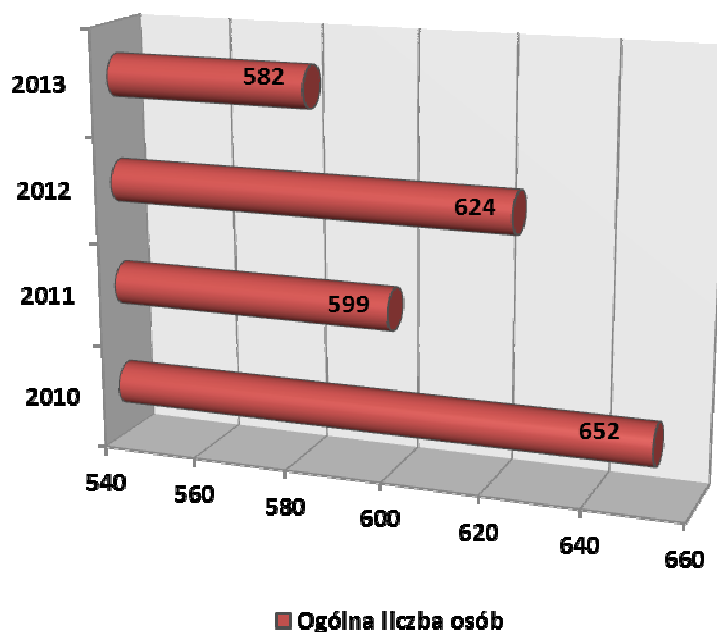
Zadaniem pomocy społecznej jest między innymi, tworzenie warunków organizacyjnych funkcjonowania pomocy społecznej, w tym niezbędnej infrastruktury socjalnej. Formułowanie celów

wytyczonych zamierzeń musi opierać się na dobrze funkcjonującej bazie materialnej, instytucjonalnej oraz wykwalifikowanej kadrze służb społecznych.

Miejsko- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bobolicach zatrudnia ogółem 24 pracowników, w tym pięciu pracowników socjalnych. Działania pracowników socjalnych to nie tylko udzielanie świadczeń pieniężnych, ale przede wszystkim praca socjalna. Udzielanie świadczeń pieniężnych i rzeczowych powinno wiązać się z pracą psychospołeczną wśród potrzebujących pomocy. Praca socjalna powinna obejmować, poza działaniem typu naprawczego i kompensacyjnego, zapobieganie i pomoc w prawidłowym rozwoju jednostki ludzkiej i społeczności. Realizacja zadań postawionych przed pomocą społeczną, zarówno na poziomie społeczności lokalnej, jak i na poziomie rodziny i jednostki wymaga profesjonalnego i systematycznego diagnozowania problemów społecznych w skali gminy.

Na przełomie lat 2010- 2013 zauważalny jest naprzemienny wzrost i spadek liczby beneficjentów pomocy społecznej.

Liczba osób, którym udzielono pomocy i wsparcia

Źródło: Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bobolicach

Od lat w naszej gminie wśród przyczyn przyznawania świadczeń pomocy społecznej dominują problemy związane z trudną sytuacją ekonomiczną, problemami zdrowotnymi oraz trudnościami w prawidłowym funkcjonowaniu rodziny.

Przyczyny przyznania świadczeń z pomocy społecznej w latach 2010- 2013

Przyczyna trudnej sytuacji życiowej	2010	2011	2012	2013
	Liczba rodzin	Liczba rodzin	Liczba rodzin	Liczba rodzin
Liczba rodzin ogółem	310	331	339	323
Ubóstwo	236	230	255	266
Bezrobocie	215	212	233	243
Niepełnosprawność	126	116	126	119
Długotrwała lub ciężka choroba	131	113	103	89
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	24	22	20	29
Alkoholizm	30	19	27	37
Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności	21	13	7	10
Bezdomność	8	6	13	12
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	0	2	2	6
Zdarzenia losowe	3	3	1	1
Przemoc w rodzinie	14	8	12	14

Źródło: Miejsko- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bobolicach

Z analizy danych wynika, że **ubóstwo** (rozumiane jako posiadanie dochodów, które nie przekraczają kryterium dochodowego określonego w ustawie o pomocy społecznej), stanowiło największy odsetek w ogólnej liczbie rodzin korzystających z pomocy społecznej. Problemowi temu niejednokrotnie towarzyszą inne, takie jak bezrobocie, niepełnosprawność czy długotrwała choroba. Zagrożenie ubóstwem wzrasta wraz ze wzrostem liczebności gospodarstwa domowego, a najwyższe wartości osiąga w rodzinach wielodzietnych z trojgiem bądź większą liczbą dzieci na utrzymaniu.

Bezrobocie jako druga przyczyna udzielenia pomocy ma znaczący wpływ na pogarszanie się warunków socjalno- bytowych osób i rodzin. Jest problemem, nie tylko człowieka nim dotkniętego, wpływa na życie i funkcjonowanie całej rodziny i najbliższego otoczenia. W miarę przedłużania się okresu pozostawania bez pracy problemy te narastają i tworzą kolejne m.in. bezradność życiową i izolację społeczną. Skutkami bezrobocia według obserwacji pracowników

MGOPS są: problemy finansowe, nieumiejętne zagospodarowanie wolnego czasu i środków budżetu domowego, izolacja społeczna, zniechęcenie do działania, brak nadziei na poprawę sytuacji.

Trzecim powodem pod względem częstotliwości przyznawania świadczeń pomocy społecznej jest **niepełnosprawność**, jednakże nadal pozostaje zjawiskiem trudnym do oszacowania, gdyż nie dysponujemy wiarygodnymi danymi wskazującymi rzeczywistą liczbę osób niepełnosprawnych w gminie.

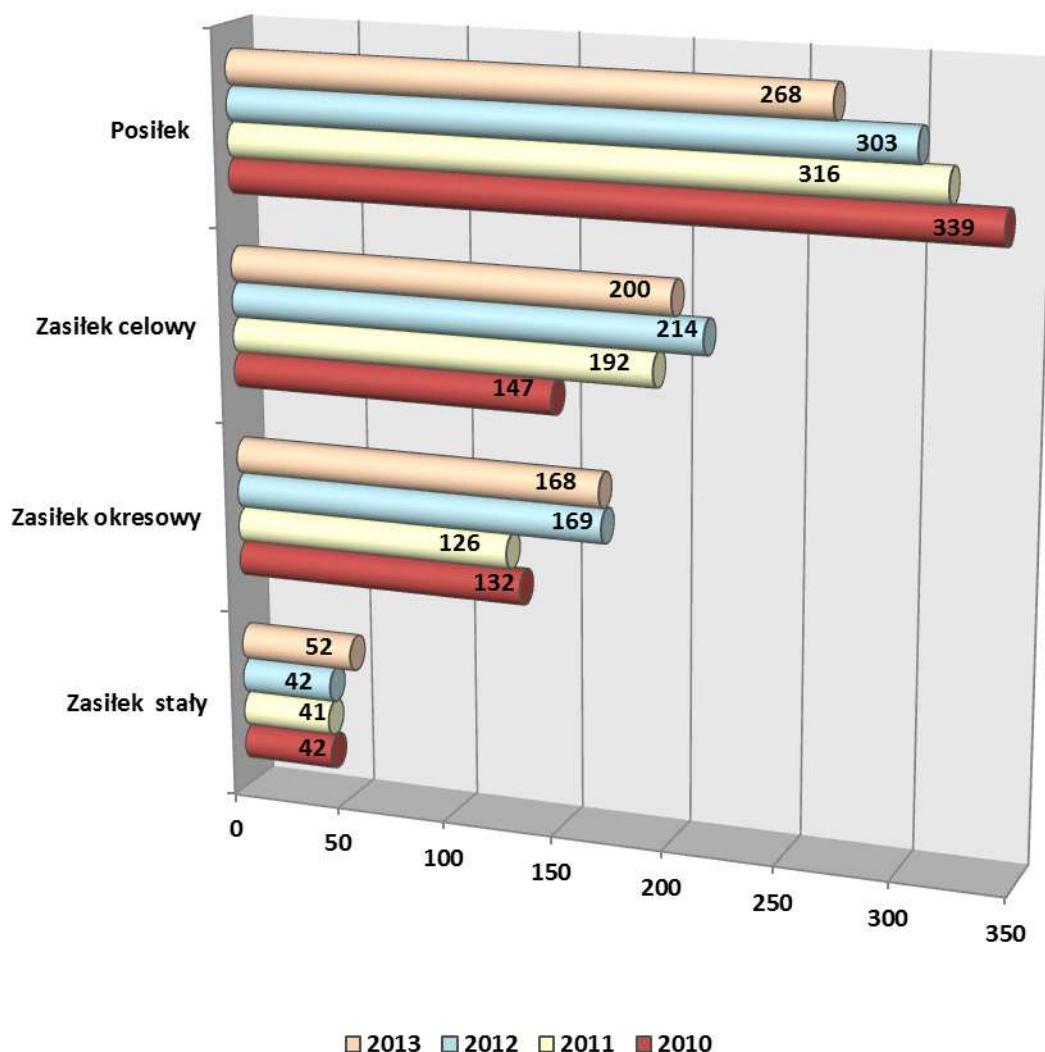
Jako czwartą z głównych przyczyn przyznania pomocy dla rodzin z Gminy Bobolice wymienia się **długotrwałą chorobę**. Unormowania prawne nie zawierają definicji tej kategorii powodu, uznanie długotrwałej choroby jako podstawy udzielania świadczenia z pomocy społecznej odbywa się na podstawie zaświadczenia wystawionego przez uprawnionego lekarza. Taką przesłanką może być choroba, która przyczynia się do zwiększenia wydatków osoby i rodziny na jej leczenie lub spowoduje zmniejszenie szans na rynku pracy na znalezienie zatrudnienia.

Zjawisko **bezradności w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego** głównie związane jest z problemami w sferze opieki nad dziećmi i dotyka najczęściej rodziny niepełne oraz wielodzietne. W szerszym aspekcie łączą się z nim wszelkiego rodzaju przejawy niezaradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego i zapewnieniu członkom rodziny godziwego bytu oraz poczucia bezpieczeństwa.

Poza wyżej wspomnianymi przesłankami, które w mniejszym stopniu stanowiły powód przyznawania świadczeń z pomocy społecznej należy uwzględnić **alkoholizm, potrzebę ochrony macierzyństwa, bezdomność, opuszczenie zakładu karnego, zdarzenie losowe i przemoc w rodzinie**.

Rodzaj i forma świadczeń oraz tryb ich przyznawania jasno określone są w ustawie o pomocy społecznej z 12 marca 2004 roku. Zadaniem służb społecznych jest przede wszystkim wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb życiowych, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne zasoby i możliwości.

Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w latach 2010-2013

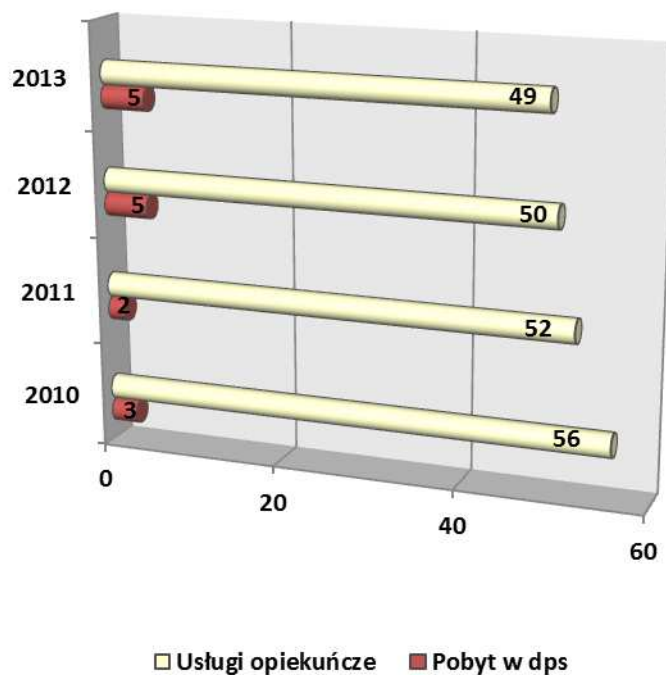
Źródło: Miejsko- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bobolicach

Zasiłek celowy, zasiłek okresowy oraz posiłek to świadczenia o największym rozmiarze i tym samym pozostają ważnym instrumentem do wsparcia rodzin zamieszkujących gminę.

Liczba zasiłków stałych od 2011 roku systematycznie wzrasta. Niejednokrotnie niepełnosprawność powiązana jest również z procesem starzenia się społeczeństwa. Należy to zjawisko mieć na uwadze analizując dane demograficzne. Zwiększa się liczba osób, które nie nabędą uprawnień emerytalnych i rentowych z powodu braku odpowiedniego stażu pracy (likwidacja PGR, SKR w latach 90-tych) i wysokiej stopy bezrobocia. Istotna zatem jest realizacja zadań w formie usług opiekuńczych oraz kierowania do domów pomocy społecznej. Niekorzystne tendencje demograficzne oraz zmiany w strukturze rodzin sprawiają, że coraz większa część opieki nad osobami starszymi i przewlekle chorymi jest przenoszona do różnych form instytucjonalnych,

z tego też powodu skierowanie i opłacanie pobytu w domu pomocy społecznej systematycznie zwiększa poziom wydatków jakie ponosi gmina na ten cel.

Liczba osób korzystających z wybranych usług pomocy społecznej w latach 2010-2013

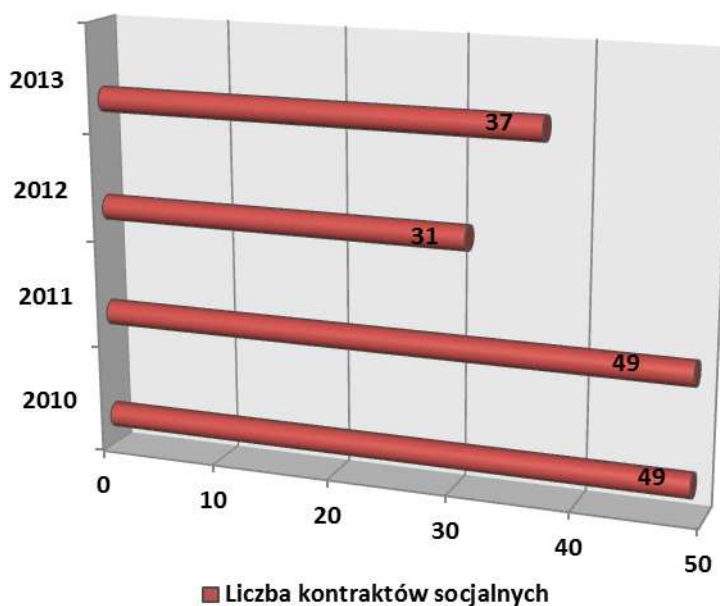

Źródło: Miejsko- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bobolicach

Zmiany w ustawie o świadczeniach rodzinnych z 28 listopada 2003 roku poszerzyły krąg osób, które mogły skorzystać z świadczenia pielęgnacyjnego, a od stycznia 2013 roku również specjalnego zasiłku opiekuńczego. Znalazło to swoje odniesienie w niewielkim spadku świadczonych usług opiekuńczych.

Ustawa o pomocy społecznej przewiduje możliwość świadczenia pracy socjalnej w oparciu o kontrakt socjalny- pisemną umowę zawieraną z osobą pozostającą w trudnej sytuacji, określającą uprawnienia i obowiązki stron, w ramach wspólnie podejmowanych działań. Kontrakt socjalny stanowi kluczowe narzędzie prowadzenia pracy socjalnej mające na celu aktywizację osób korzystających z pomocy społecznej.

Liczba kontraktów socjalnych

Źródło: Miejsko- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bobolicach

W celu wzmocnienia stabilności rodziny, ochrony przed skutkami wszelkich nieprawidłowości życiowych, uzyskaniu pomocy w rozwiązywaniu sytuacji problemowych na terenie Gminy Bobolice oferowane są zróżnicowane, bezpłatne formy wsparcia, w tym poradnictwo specjalistyczne. Mieszkańcy Gminy Bobolice mają więc możliwość skorzystania z poradnictwa specjalistów takich jak: prawnik, psycholog, logopeda, seksuolog i pedagog. Poradnictwo specjalistyczne jest działalnością skierowaną na odzyskanie lub wzmocnienie zdolności osób i rodzin do prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie oraz na tworzenie warunków temu sprzyjających.

Nie można pominąć znaczącej formy wsparcia- **asystenta rodziny**, jaką oferuje MGOPS w Bobolicach. Efektem realizacji działań asystenta powinna być integracja rodziny, wzmocnienie więzi uczuciowych między jej członkami, zintegrowanie rodziny z otoczeniem społecznym, odbudowanie jej funkcji opiekuńczo- wychowawczej. Nadrzędnym celem pracy asystenta z rodziną jest niedopuszczenie do oderwania dzieci od środowiska rodziny biologicznej, rozerwania więzi z rodzicami. Z uwagi na fakt, że współpraca rodziny z asystentem polega na dobrowolności, odmowa tej współpracy może skutkować umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej, która może przybrać formę rodzinną lub instytucjonalną.

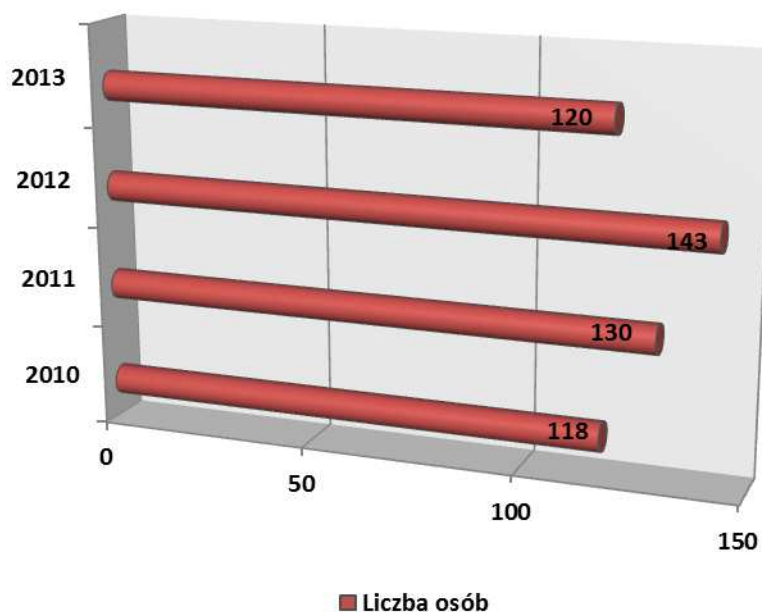
Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 09 czerwca 2011 r. nakłada na gminy nowe obowiązki m.in. partycypowanie w kosztach utrzymania dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo- wychowawczych i rodzinach zastępczych. Na dzień 31.12.2013 r. Gmina Bobolice partycypuje w kosztach utrzymania 23 dzieci.

Od 2008 roku Gmina Bobolice realizuje projekt systemowy "**Pomocna dłoń plus**" współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Działania

projektu mają na celu przede wszystkim pobudzenie aktywności społecznej mieszkańców, wskazanie korzyści płynących z osobistego rozwoju, przekonanie do realnych możliwości zmiany trudnej sytuacji życiowej, wyposażenie w wiedzę i umiejętności do samodzielnego tworzenia ścieżki życiowej, działania na rzecz integracji osób niepełnosprawnych, zaangażowanie do realizacji zadań osób bezrobotnych w kręgu oddziaływania pomocy społecznej oraz zwiększenie liczby osób usamodzielnionych. Celem nadrzędnym projektu jest rozwijanie aktywnych form integracji społecznej i umożliwienie dostępu do nich osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym oraz poprawa skuteczności funkcjonowania pomocy społecznej na terenie Gminy Bobolice.

Dodatki mieszkaniowe są formą pomocy świadczoną przez gminę na podstawie ustawy z dnia 21 czerwca 2001r. o dodatkach mieszkaniowych, a realizowaną przez MGOPS na rzecz gospodarstw domowych, które ze względu na swoją trudną sytuację ekonomiczną nie są w stanie pokrywać całości kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania. Liczba osób ubiegających się o tę formę wsparcia naprzemiennie wzrasta i maleje.

Dodatki mieszkaniowe

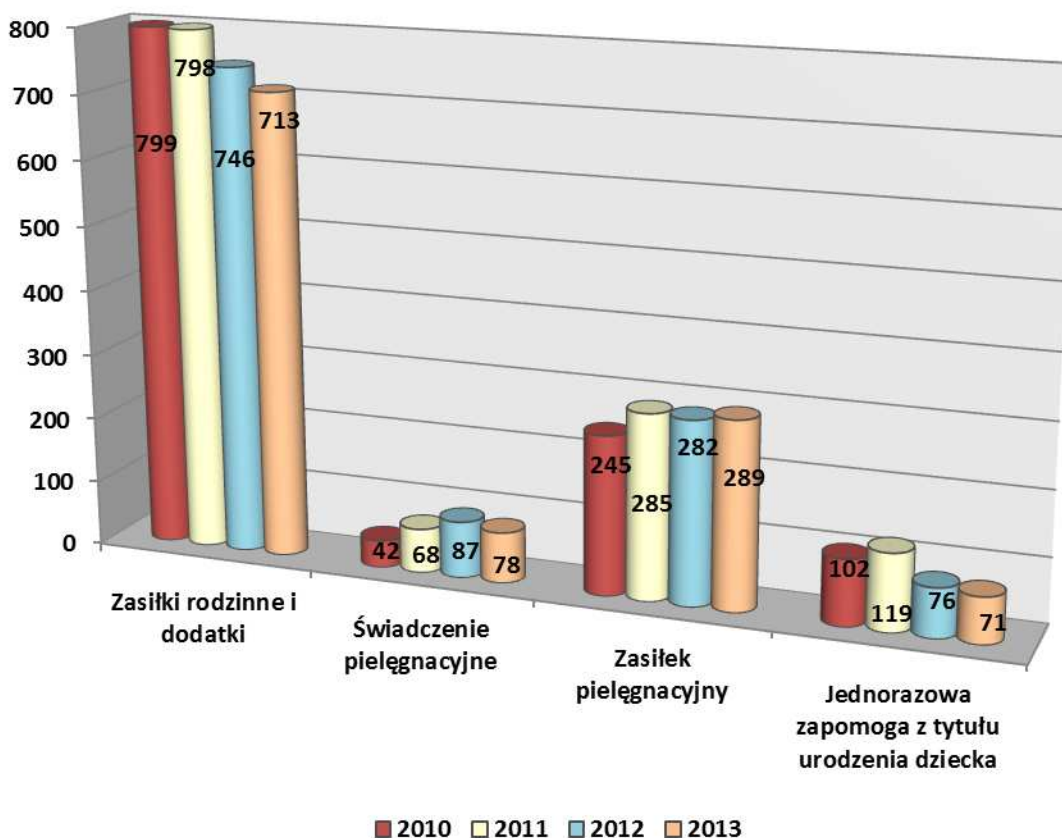
Źródło: Miejsko- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bobolicach

Dodatek energetyczny jest formą pomocy świadczoną przez gminę na podstawie ustawy z dnia 10 kwietnia 1997r. prawo energetyczne, a realizowaną przez MGOPS od stycznia 2014r na rzecz gospodarstw domowych, które posiadają przyznany dodatek mieszkaniowy.

Ważnym elementem polityki społecznej jest realizacja ustawy o świadczeniach rodzinnych z dnia 28 listopada 2003 r. Zgodnie z ustawą świadczeniami rodzinnymi są: zasiłek rodzinny i dodatki do tego zasiłku, świadczenia opiekuńcze w postaci zasiłku pielęgnacyjnego i świadczenia pielęgnacyjnego, jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka. Od stycznia 2013 r.

wprowadzono nową formę wsparcia- specjalny zasiłek opiekuńczy, który do dnia 31.12.2013 r. przyznano 15 osobom. W badanym okresie widoczny jest spadek przyznanych zasiłków rodzinnych. Pociągnęło to za sobą również obniżenie liczby przyznanych dodatków, do których prawo uzależnione jest od posiadania uprawnienia do zasiłku rodzinnego. Świadczenie w postaci zasiłku pielęgnacyjnego wacha się w tych samych granicach natomiast nastąpił wzrost przyznawanych świadczeń pielęgnacyjnych. Należy zaznaczyć, że już w 2013 roku liczba świadczeń pielęgnacyjnych znacznie zmalała z powodu zmian w ustawie o świadczeniach rodzinnych.

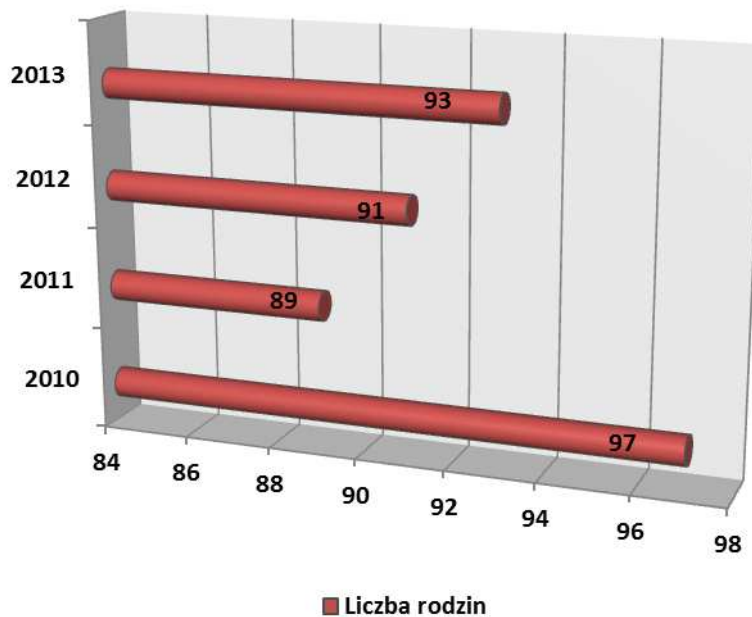
Świadczenia rodzinne

Źródło: Miejsko- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bobolicach

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznawane są na warunkach określonych w ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Osobą uprawnioną do świadczeń z funduszu alimentacyjnego jest dziecko, które ma zasądzone od rodzica alimenty, jeżeli ich egzekucja jest bezskuteczna.

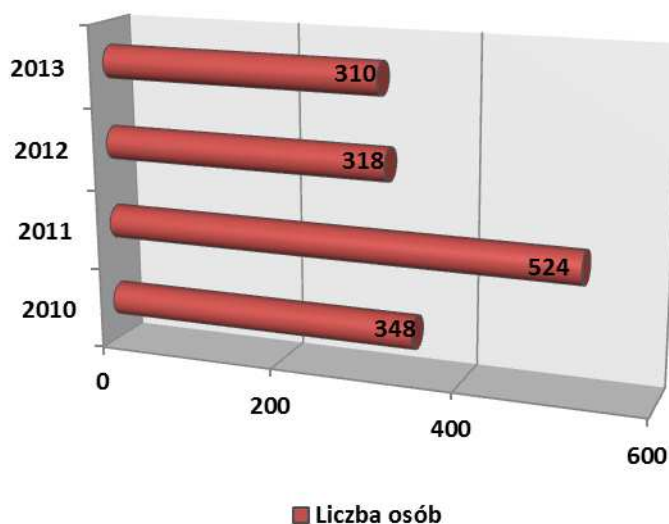
Fundusz alimentacyjny

Źródło: Miejsko- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bobolicach

W myśl ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty Gmina Bobolice zleca dla Miejsko- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej realizację świadczeń pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Gminy Bobolice.

Pomoc materialna dla uczniów

Źródło: Miejsko- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bobolicach

11.1. Zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia i inne działające w obszarze polityki społecznej Gminy Bobolice

Miejsko- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bobolicach

Miejsko- Gminny Ośrodek Pomocy w Bobolicach jest jednostką organizacyjną Gminy Bobolice realizującą zadania pomocy społecznej na szczeblu gminy. Siedziba Ośrodka mieści się przy ul. Jedności Narodowej 13 w Bobolicach. Ośrodek zatrudnia 24 osoby, w tym pięciu pracowników socjalnych.

Podstawy funkcjonowania Ośrodka:

1. Uchwała Nr XVI/133/95 Rady Miejskiej w Bobolicach z 30 października 1995 r. w sprawie utworzenia Miejsko- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
2. Uchwała Nr XXIII/202/08 Rady Miejskiej w Bobolicach z dnia 15 października 2008 r. w sprawie ustalenia Statutu Miejsko- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bobolicach
3. Zarządzenie Nr 33/09 Kierownika Miejsko- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bobolicach z dnia 30.06.2009 r. w sprawie nadania Regulaminu organizacyjnego Miejsko- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bobolicach.

Fundamentem działalności Ośrodka jest realizacja zadań z zakresu pomocy społecznej wymienionych w art. 15 ustawy o pomocy społecznej z 12 marca 2004 roku:

- przyznawanie i wypłacanie przewidzianych ustawą świadczeń;
- praca socjalna;
- prowadzenie i rozwój niezbędnej infrastruktury socjalnej;
- analiza i ocena zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej;
- realizacja zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych;
- rozwijanie nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Ośrodek został wyznaczony również jako podmiot realizujący zadania nałożone na gminę, w związku z czym podejmuje działania związane z:

1. wypłatą świadczeń pieniężnych na rzecz rodziny w formie świadczeń rodzinnych i świadczeń z funduszu alimentacyjnego; wypłatą dodatków mieszkaniowych
2. koordynacją działań z zakresu przemocy w rodzinie
3. koordynacją działań z zakresu wsparcia rodziny z trudnościami opiekuńczo – wychowawczymi
4. koordynacją działań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz innych uzależnień
5. realizacją pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkujących teren Gminy Bobolice.

Realizacja zadań postawionych przed pomocą społeczną , zarówno na poziomie społeczności lokalnej, jak i na poziomie rodziny i jednostki wymaga profesjonalnego i systematycznego diagnozowania problemów społecznych w skali gminy.

Diagnoza społeczna jako rozpoznawanie zdarzeń, sytuacji społecznych ze względu na ich dotkliwość i potrzebę zmian-to rozpoznawanie przyczyn niepokojącego stanu danej jednostki i jej najbliższego środowiska. Niezbędnym elementem w diagnozowaniu środowiska lokalnego jest współpraca i zintegrowane działania: podmiotów realizujących zadania pomocy społecznej; organizacji pozarządowych, stowarzyszeń, fundacji, kościoła katolickiego i innych związków wyznaniowych; innych podmiotów polityki społecznej (np. urzędu pracy, policji, szkolnictwa, służby zdrowia).

Środowiskowy Dom Samopomocy „Odnowa” w Bobolicach

Środowiskowy Dom Samopomocy „Odnowa” mieszczący się w Bobolicach przy ul. Głowackiego 7a, zapewnia wsparcie społeczne osobom chorym psychicznie i niepełnosprawnym intelektualnie. Jest to dom typu AB przeznaczony dla 30 osób z zaburzeniami psychicznymi i niepełnosprawnością intelektualną. Obejmuje swoim działaniem mieszkańców Gminy Bobolice. Najważniejszym celem działania placówki jest:

- pomoc osobom niepełnosprawnym intelektualnie w powrocie do prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie,
- przywrócenie samodzielności dającej możliwość zaspokajania podstawowych potrzeb bytowych,
- kreowanie powszechnie akceptowanego wizerunku osoby niepełnosprawnej,
- rozwijanie zainteresowań uczestników, rozwijanie umiejętności spędzania czasu wolnego,
- zapobieganie nawrotom choroby oraz przeciwdziałanie izolacji społecznej jak również aktywizowanie uczestników poprzez samodzielne planowanie i organizowanie różnych uroczystości, imprez, spotkań, a także przyjmowanie na siebie odpowiedzialności za powierzone zadania.

Realizacja przyjętych założeń programowych odbywa się poprzez prowadzenie różnorodnych treningów, terapii zajęciowej, terapii psychologicznej, psychiatrycznej opieki zdrowotnej oraz pomocy i poradnictwa.

Zgodnie z Uchwałą NRXLI/366/14 Rady Miejskiej w Bobolicach z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia jednostki budżetowej Gminy Bobolice pod nazwą Środowiskowy Dom Samopomocy "Odnowa" w Bobolicach i nadania statutu utworzonej jednostce ŚDS „Odnowa” od 01 stycznia 2015 r. ŚDS „Odnowa” będzie funkcjonował jako odrębna jednostka budżetowa.

Świetlica Środowiskowa „Tafla” Bobolicach

Świetlica jest placówką opiekuńczo– wychowawczą wsparcia dziennego o zasięgu gminnym. Od 14 lutego 2011 roku świetlica funkcjonująca w strukturach Miejsko– Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bobolicach wpisana jest do rejestru placówek opiekuńczo– wychowawczych Wojewody Zachodniopomorskiego pod numerem PS. 1. 9420 – 4 – 204/11.

Świetlica przeznaczona jest dla 25 osób: dzieci i młodzieży od 7 do 15 roku życia, w wyjątkowych sytuacjach dla dzieci młodszych, oraz dla dzieci z innych grup wiekowych, gdy zachodzi szczególna potrzeba. Pobyt w placówce jest dobrowolny i nieodpłatny.

Celem funkcjonowania „Tafla” jest wsparcie funkcji opiekuńczych i wychowawczych rodziny dziecka. Do świetlicy uczęszczają dzieci i młodzież z różnych środowisk rodzinnych, zarówno zagrożone niedostosowaniem społecznym, jak również dzieci z rodzin funkcjonujących prawidłowo. Zajęcia odbywają się zgodnie z założeniami planów pracy: rocznego, miesięcznego i tygodniowego. Główne elementy, czy też zakładane cele, to: pomoc w nauce, program socjoterapeutyczny, organizacja uroczystości i spotkań w celu nauki i podtrzymywania tradycji u wychowanków i wiele innych.

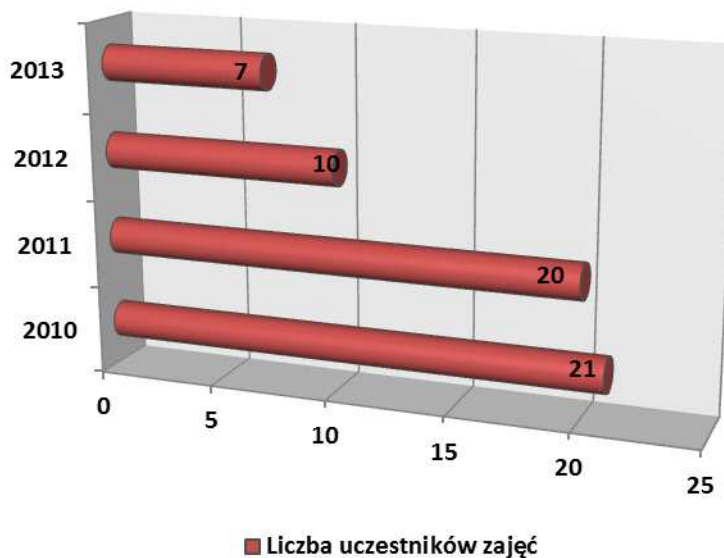
Świetlica Środowiskowa „Tafla” w Bobolicach działa dzięki współpracy z Parafią Rzymskokatolicką pw. Wniebowzięcia NMP w Bobolicach, która użyczyła pomieszczenia do realizacji zadania.

Zgodnie z Uchwałą NR XLI/367/14 Rady Miejskiej w Bobolicach z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie : utworzenia jednostki budżetowej Gminy Bobolice pod nazwą Placówka wsparcia dziennego - Świetlica Środowiskowa" Tafla" w Bobolicach oraz nadania statutu utworzonej jednostce ŚŚ „Tafla” od 01 stycznia 2015 r. będzie funkcjonowała jako odrębna jednostka budżetowa.

Klub Integracji Społecznej „Skrzydła” w Bobolicach

Jednostką odpowiedzialną za organizowanie warsztatów i wdrażanie programów przeciwdziałania bezrobociu w KIS jest Miejsko- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bobolicach. Głównym celem Klubu Integracji Społecznej „Skrzydła” jest realizacja działań umożliwiających udzielenie indywidualnym osobom oraz ich rodzinom pomocy: w odbudowywaniu i podtrzymywaniu umiejętności uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej, w powrocie do pełnienia ról społecznych w miejscu zamieszkania, miejscu pobytu lub w miejscu pracy oraz w podniesieniu kwalifikacji zawodowych, jako wartości na rynku pracy. KIS udziela wsparcia dla integrowania się grup osób o podobnych trudnościach i problemach życiowych, to jednostka pomagająca samoorganizować się jego członkom, podejmować przez nich wspólne inicjatywy i przedsięwzięcia w zakresie aktywizacji zawodowej, w tym zmierzające do tworzenia własnych miejsc pracy. Klub Integracji Społecznej jest jednostką organizacyjną otwartą na potrzeby lokalnego środowiska, która stara się dopasować swoim zakresem świadczonych usług i działaniem do potrzeb wszystkich grup ryzyka, nie tylko określonych przepisami ustawy o zatrudnieniu socjalnym. Uczestnictwo w zajęciach KIS poprzedza zawarcie kontraktu socjalnego.

Liczba uczestników KIS

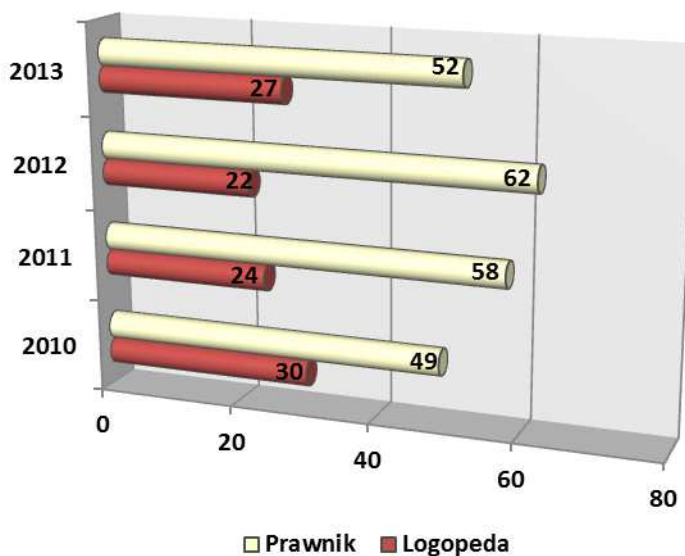

Źródło: Miejsko- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bobolicach

Centrum Wspierania Rodziny w Bobolicach

Centrum Wspierania Rodziny funkcjonuje od 2005 roku jako dział Miejsko- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bobolicach i mieści się przy ul. Ratuszowej 1 w Bobolicach. Podstawowymi założeniami działalności centrum jest w szczególności wzmocnienie stabilności rodziny, ochrona przed skutkami wszelkich nieprawidłowości życiowych, oferowanie zróżnicowanych form pomocy m.in. specjalistyczne poradnictwo, w tym: prawne, socjalne i logopedyczne. W CWR zatrudnionych jest 2 specjalistów: logopeda, prawnik.

Liczba Klientów CWR

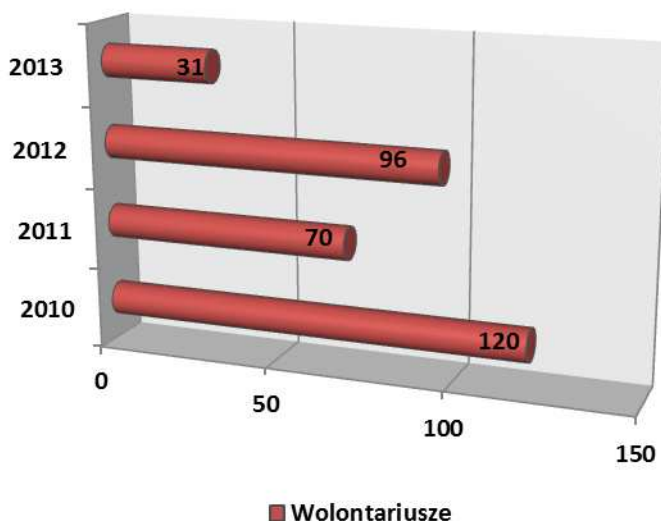

Źródło: Miejsko- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bobolicach

Centrum Wolontariatu w Bobolicach

Centrum Wolontariatu działające przy Miejsko– Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Bobolicach powstało w 2007 roku. Łączy na poziomie lokalnym ludzi chętnych do niesienia pomocy z ludźmi, którzy takiej pomocy potrzebują. Wolontariusze pomagają osobom starszym, niepełnosprawnym, rodzinom i dzieciom w czynnościach dnia codziennego oraz organizowaniu czasu wolnego. Wolontariusze świadczą usługi na rzecz Środowiskowego Domu Samopomocy „Odnowa”, Świetlicy Środowiskowej „Tafla”, Domu Pomocy Społecznej, Klubu Aktywnego Seniora „Wrzos”, Uniwersytetu III wieku oraz w ramach działań statutowych MGOPS świadczą usługi opiekuńcze osobom starszym.

Centrum Wolontariatu

Źródło: Miejsko- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bobolicach

Magazyn Żywności

Magazyn Żywności w Bobolicach funkcjonuje na terenie Gminy Bobolice od 2008 r. Realizacja takiego przedsięwzięcia możliwa jest dzięki Programowi „Dostarczanie żywności dla najuboższej ludności Unii Europejskiej– PEAD”. Program realizowany jest dzięki Umowie zawartej w dniu 01.03.2012 r. pomiędzy Bankiem Żywności w Nowych Bielicach, a Stowarzyszeniem Wspierania Inicjatyw Społecznych w Bobolicach oraz na mocy „Porozumienia w sprawie dystrybucji produktów żywnościowych pochodzących z zapasów interwencyjnych Unii Europejskiej” z dnia 14.03.2011 r. Realizowany jest dzięki współpracy Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bobolicach, Stowarzyszenia Wspierania Inicjatyw Społecznych w Bobolicach, Urzędu Miejskiego w Bobolicach, Zakładu Usług Komunalnych i Oświatowych w Bobolicach, Posterunku Policji w Bobolicach oraz Banku Żywności w Nowych Bielicach skąd dostarczana jest żywność.

Punkt Przeciwdziałania Przemocy „Sens” w Bobolicach

Punkt Przeciwdziałania Przemocy „Sens” funkcjonuje na terenie Gminy Bobolice od czerwca 2005 roku i jest prowadzony w ramach działalności Stowarzyszenia Wspierania Inicjatyw Społecznych w Bobolicach. Siedziba PPP „Sens” mieści się w Bobolicach przy ul. Ratuszowej 1. Zadaniem punktu, jako elementu sprawnie działającego systemu wsparcia dla ofiar przemocy domowej, jest przede wszystkim prowadzenie konsultacji specjalistycznych, doradztwa i poradnictwa. Do zadań specjalistów należy również prowadzenie konsultacji w placówkach oświatowych i warsztatów terapeutycznych. W punkcie zatrudnieni są prawnik i psycholog, którzy świadczą pomoc ofiarom i sprawcom przemocy domowej. Z pomocy mogą korzystać bezpłatnie mieszkańcy Gminy Bobolice bez względu na wiek, płeć, czy status materialny.

Bobolicki Uniwersytet Trzeciego Wieku

Bobolicki Uniwersytet Trzeciego Wieku powstał w 2008 r., funkcjonuje w ramach struktur Stowarzyszenia Wspierania Inicjatyw Społecznych w Bobolicach.

Celem działalności BUTW jest poprawa jakości życia osób starszych i zapobieganie ich wykluczeniu z życia społecznego, stymulowanie rozwoju osobowego oraz sprawności intelektualnej i fizycznej, aktywizacja społeczna osób chętnych do uczestniczenia w pracach BUTW, upowszechnianie profilaktyki gerontologicznej oraz podejmowanie działań na rzecz ludzi starszych i niepełnosprawnych.

Oferta BUTW zakłada uczestnictwo w różnorodnych formach aktywności takich jak wykłady specjalistów z różnych dziedzin nauki, a w szczególności dotyczących ludzi starszych, lektoraty języków obcych, sekcje zainteresowań zgodnie z potrzebami i celami BUTW, wycieczki turystyczne i krajoznawcze, samopomoc koleżeńską (poza materialną). Oferta skierowana jest nie tylko do środowisk z tak zwanej późnej dorosłości, ale zapraszani są do udziału także młodzi ludzie oraz mieszkańcy gmin ościennych. W tym celu BUTW oferuje pomoc ludziom, którzy z różnych przyczyn zagubili swoją drogę i szukają celu, dającego im szansę samorealizacji, odzyskania poczucia własnej wartości, świadomości, że mogą być potrzebni, docenieni i szanowani.

Klub Aktywnego Seniora „Wrzos Plus”

Klub Aktywnego Seniora „Wrzos Plus” działa od 2010 r. w strukturze Stowarzyszenia Wspierania Inicjatyw Społecznych w Bobolicach. Celem funkcjonowania klubu jest przełamywanie izolacji i samotności z jaką często borykają się ludzie starsi, aktywizacja i integracja osób starszych. Istotą działalności jest też tworzenie nowych więzi społecznych, poprzez integrację i organizowanie wzajemnej pomocy ze stosowaniem zasady wzajemności oraz zapobieganie rosnącej przepaści między seniorami, a aktywnym młodym pokoleniem, które jest lepiej dostosowane do nowych warunków gospodarczych i społecznych.

Powiatowy Urząd Pracy w Koszalinie Referat Obsługi Zamiejscowej w Bobolicach

Referat Obsługi Zamiejscowej w Bobolicach jest komórką Powiatowego Urzędu Pracy w Koszalinie będącą jednostką organizacyjną Powiatu Koszalińskiego, mieści się w Bobolicach przy ul. Jedności Narodowej 13. Wchodzi w skład struktury administracji samorządowej. Powołany został do wykonania zadań określonych w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Zadania określone przez urząd dzielą się na zadania z zakresie administracji rządowej oraz zadania własne samorządu.

Współpraca pomiędzy MGOPS w Bobolicach i PUP daje wymierne korzyści wobec osób, dotkniętych bezrobociem, biedą i zagrożonych wykluczeniem społecznym. Połączenie doświadczeń obydwu instytucji w pracy z osobami mającymi trudności w funkcjonowaniu na rynku pracy i właściwie dobrane metody przynoszą bardzo dobre efekty. Pogarszająca się sytuacja na polskim rynku pracy i rosnące bezrobocie wymagają rozwiązań systemowych. Tylko konsolidacja sił i ścisła współpraca OPS i PUP może przynieść trwałe, pozytywne zmiany. Bez niej działania na rzecz aktywizacji osób bezrobotnych będą rozproszone, nietrwałe i mało skuteczne.

Dom Pomocy Społecznej

Dom Pomocy Społecznej mieści się przy ul. Pionierów 3 w Bobolicach, jest jednostką prowadzoną przez Siostry Pallotynki Zgromadzenia Sióstr Misjonarek Apostolstwa Katolickiego, istnieje od 1958 roku. Przeznaczony jest dla dzieci, młodzieży i kobiet niepełnosprawnych intelektualnie, ma charakter ponadgminny. Dom zapewnia całodobowe odpowiednie warunki mieszkaniowe łącznie z utrzymaniem, opieką medyczną, pielęgnacyjną i opiekuńczą, rehabilitację i terapię dostosowaną do zdrowia i potrzeb podopiecznych.

12. Inicjatywy na rzecz rozwoju sektora ekonomii społecznej

Partnerstwa

Partnerstwa są nieformalnymi ciałami społecznym o charakterze niedochodowym, działającym na zasadzie dobrowolnego wkładu pracy, nie posiadającym osobowości prawnej.

1. Partnerstwo lokalne „Bobolice bez barier”

W maju 2013 roku została podpisana umowa partnerska pomiędzy 18 podmiotami, której przedmiotem jest zawiązanie Partnerstwa Lokalnego „Bobolice bez barier” na rzecz rozwoju społecznego i aktywizacji mieszkańców Gminy Bobolice poprzez:

1. wzajemne wspieranie rozwoju gospodarczego i społecznego,
2. zachęcanie instytucji, organizacji, osób do działania na rzecz aktywności lokalnej,
3. wspieranie lokalnych inicjatyw obywatelskich,

4. przygotowywanie wniosków i pozyskiwanie środków finansowych na realizację wspólnych projektów na rzecz rozwoju społecznego i aktywizacji mieszkańców,
5. stworzenie systemu przepływu informacji, współpracy, wspólnej promocji oraz dzielenie się doświadczeniami z podjętych inicjatyw.

2. Partnerstwo lokalne „Bezpieczna rodzina – Bezpieczny dom”

W czerwcu 2014 roku została podpisana umowa partnerska pomiędzy 38 podmiotami, której przedmiotem jest zawiązanie Partnerstwa Lokalnego „Bezpieczna rodzina – Bezpieczny dom”. Głównym celem partnerstwa jest zwiększenie efektywności działań instytucji systemu pomocy społecznej, instytucji oraz organizacji prowadzących działalność skierowaną na rzecz rodziny z terenu Gminy Bobolice oraz zapobiegania sytuacjom sprzyjającym powstawaniu dysfunkcji w rodzinach.

3. Partnerstwo na rzecz ekonomii społecznej w regionie koszalińskim

W listopadzie 2013 r. Gmina Bobolice złożyła deklarację współpracy przy budowie Partnerstwa na rzecz rozwoju ekonomii społecznej dla regionu koszalińskiego. Partnerstwo lokalne, stanowi platformę współpracy obejmującą swoim zakresem podejmowanie: zintegrowanie działań instytucji, organizacji, samorządów, podmiotów działających w obszarze pomocy społecznej i rynku pracy oraz pozostałych podmiotów działających na rzecz rozwoju ekonomii społecznej,

4. Partnerstwo Publiczno – Prywatne (PPP)

W ramach Partnerstwa Publiczno – Prywatnego w Gminie Bobolice przewidziana jest realizacja następujących projektów:

- a. Budowa Domu Późnej Starości w Bobolicach z zagospodarowaniem terenu w formule partnerstwa publiczno – prywatnego
- b. Budowa i zarządzanie zapleczem hotelowym dla obiektów sportowych wraz z częścią komercyjną w Bobolicach w modelu partnerstwa publiczno – prywatnego (we współpracy z partnerem prywatnym);
- c. Budowa zakładu przetwórstwa i chłodnictwa rolno – spożywczego oraz skup płodów rolnych i runa leśnego z infrastrukturą techniczną.

5. Regionalne Partnerstwo na rzecz Aktywności Seniorów

We wrześniu 2014 r. Bobolicki Uniwersytet Trzeciego Wieku przystąpił do Regionalnego Partnerstwa na rzecz Aktywności Seniorów. Celem partnerstwa jest kształtowanie warunków dla godnej, aktywnej i zdrowej starości, co ma przyczynić się do poprawy społecznego postrzegania seniorów i rozwoju oraz uatrakcyjnienia działalności Uniwersytetów Trzeciego Wieku w regionie.

Spółdzielnie socjalne

W pierwszym półroczu 2013 roku rozpoczęto działania zmierzające do utworzenia na terenie Gminy Bobolice spółdzielni socjalnych w celu aktywizacji zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Utworzenie spółdzielni socjalnej ma zapewnić powrót do uregulowanego życia społecznego i aktywności na rynku pracy. Przedmiotem działalności spółdzielni socjalnej jest przede wszystkim prowadzenie wspólnego przedsiębiorstwa w oparciu o osobistą pracę członków w celach społecznej i zawodowej reintegracji jej członków. Powodzenie realizacji zamierzeń w dużej mierze będzie zależać od zaangażowania i kreatywności przyszłych spółdzielców.

III. Identyfikacja najważniejszych problemów społecznych

Identyfikacji najważniejszych problemów społecznych dokonano w oparciu o dane Miejsko- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bobolicach oraz analizę badań ankietowych przeprowadzonych wśród mieszkańców Gminy Bobolice.

1. Bezrobocie

Bezrobocie to niewykorzystany potencjał ludzki, zjawisko prowadzące do utraty kwalifikacji zawodowych osób tkwiących w bezrobociu w dłuższym okresie czasu, a także konieczność ponoszenia kosztów związanych z utrzymaniem bezrobotnych. Bezrobocie jest bezpośrednią przyczyną ubóstwa i marginalizacji społecznej i stanowi jeden z najpoważniejszych problemów Gminy Bobolice. Wśród osób ankietowanych 16% wskazało problem bezrobocia jako najważniejszy i najbardziej dotkliwy. Na przestrzeni ostatnich lat stało się jednym z głównych problemów społecznych. Lokalne społeczności charakteryzują się biernością zawodową i społeczną pogłębianą niedoborem infrastruktury, w tym transportowej, a słabe skomunikowanie pogarsza mobilność.

Bezrobocie może przyczyniać się do zubożenia materialnego, w bezpośredni sposób wpływać na poziom życia rodzin, wywierając negatywne skutki, zwłaszcza w postaci: dezintegracji rodziny, zmniejszenia siły wsparcia emocjonalnego i solidarności pomiędzy członkami rodziny oraz zwiększenia ryzyka zaistnienia patologii życia społecznego. Pogorszenie stanu funkcjonowania rodziny jest proporcjonalne do okresu pozostawania bez pracy, co przejawia się problemami opiekuńczo-wychowawczymi, przemocą czy zanikiem autorytetu rodzicielskiego. Może także prowadzić do rozpadu rodziny. W tych okolicznościach pojawia się również groźba przyjmowania przez dzieci negatywnych wzorów osobowych, a w konsekwencji dziedziczenia statusu bezrobotnego. Wzrost liczby bezrobotnych świadczeniobiorców powoduje przyrost ilości zadań z zakresu pomocy społecznej oraz zwiększenie puli wydatków na udzielanie pomocy. Sytuacja taka wymusza również

konieczność dostosowania dotychczasowych form działania do nowych potrzeb. Ponieważ możliwości budżetu państwa i samorządu lokalnego są ograniczone, podstawowego znaczenia w pomocy w wychodzeniu z bezrobocia nabiera praca socjalna, która przyjmuje zróżnicowane formy. Praca socjalna prowadzona przez pracowników socjalnych to między innymi pomoc w planowaniu nowych koncepcji życia zawodowego, rozbudzanie motywacji do działania ukierunkowanego na zatrudnienie oraz kontrakt socjalny mający na celu kierowanie do uczestnictwa w KIS. Niepokojący jest wpływ bezrobocia na zachowania patologiczne. Szczególnie niebezpiecznym zjawiskiem staje się przemoc w rodzinie. Długie pozostawanie bez pracy stymuluje procesy dezintegracji życia rodzinnego. Przymusowa bezczynność zawodowa i nieregulowany tryb życia wywołują zachowania dewiacyjne skierowane na rodzinę i lokalne środowisko społeczne. Długotrwałe bezrobocie, z jego negatywnymi konsekwencjami psychospołecznymi, wymaga stosowania odpowiednich form oddziaływań.

Liczba zarejestrowanych w PUP nie odzwierciedla w całości rzeczywistego problemu, głównie z uwagi na migrację ludzi młodych za pracę, zwłaszcza do krajów Unii Europejskiej. Analiza przedstawiona w rozdziale „Rynek pracy wskazuje, że stopa bezrobocia na terenie Powiatu Koszalińskiego systematycznie rośnie, na koniec 2012 roku wynosiła 28,3 %. Wzrasta też liczba osób bezrobotnych na terenie Gminy Bobolice. Osoby bezrobotne stanowią największy procent osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Wszelkie aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu oferowane przez PUP we współpracy z gminą nie przynoszą znaczących zmian. Zestawiając ten fakt z sytuacją na rynku pracy, należy zachęcać młodzież do zdobywania wykształcenia, natomiast w przypadku osób już bezrobotnych szczególny nacisk należy położyć na szkolenia, doksztalcanie i zmianę kwalifikacji zawodowych. Celowe zatem jest aplikowanie o nowe środki i narzędzia pomocne w przeciwdziałaniu zjawisku bezrobocia oraz interdyscyplinarne podejmowanie działań przez kompetentne w tym zakresie instytucje i organizacje.

2. Uzależnienia- alkoholizm i narkomania

Problemy wynikające z picia alkoholu i zażywania narkotyków stanowią obecnie jedną z poważniejszych kwestii społecznych. Zjawisko to ma istotny wpływ zarówno na poczucie bezpieczeństwa społecznego, jak również na ogólny stan zdrowia populacji, obniża zdolność do konkurencji na coraz bardziej wymagającym rynku pracy, zaburza relacje interpersonalne z rówieśnikami i środowiskiem rodzinnym.

Rozmiary zjawiska uzależnień odnotowane w oficjalnych statystykach różnią się od faktycznego stanu. Najlepiej widać to w sferze odczuć społecznych mieszkańców, którzy bardzo często wskazują na alkoholizm jako poważny problem społeczny. Podczas prowadzonych badań 14 % ankietowanych wskazało alkoholizm za istotny problem społeczny. Definiując problem alkoholizmu, przyjmuje się, że jest to całokształt problemów związanych z używaniem napojów alkoholowych. Rozumie się przez to zarówno upośledzenie decyzji

dotyczących rozpoczynania picia alkoholu, jak i polegających na niemożności przerwania picia alkoholu. Problem alkoholizmu rozpatrywany jest w dwóch płaszczyznach:

- jako choroba alkoholowa (utrata kontroli picia, niemożność utrzymania się w abstynencji),
- jako zagadnienie spożycia napojów alkoholowych i akceptowanych przez społeczeństwo wzorców picia, co stwarza konieczność poszukiwania alkoholu.

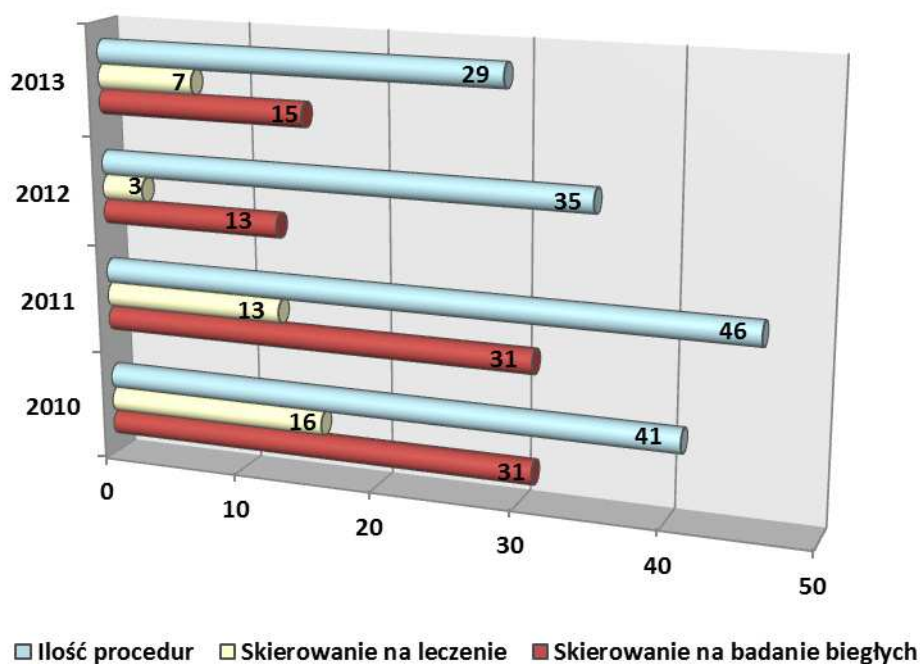
W Gminie Bobolice na rzecz przeciwdziałania problemowi alkoholizmu pręźnie działa Stowarzyszenie Klub Abstynenta „Przymierze”. Przede wszystkim jednak najważniejszym rozstrzygnięciem w rozwiązywaniu problemów alkoholowych było powołanie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bobolicach

GKRPA działa w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych. Liczy 8 członków i dzieli się na 2 zespoły: motywujący i kontrolny.

Do zadań komisji należy inicjowanie działań wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego. W ramach współpracy z GKRPA w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi finansowane są projekty socjalne, kolonie letnie dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym, szkolenia KIS dla osób uzależnionych, szkolenia przedstawicieli instytucji i organizacji działających w obszarze przeciwdziałania alkoholizmowi i przemocy w rodzinie.

Działania wobec uzależnionych

Źródło: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bobolicach

Z analizy danych MGOPS w Bobolicach oraz wyników ankiet wnioskuje się, że narkomania na terenie Gminy Bobolice jest zjawiskiem mniej powszechnym. Aby eliminować niekorzystny wpływ uzależnień na społeczność gminy, konieczne jest prowadzenie działań o charakterze profilaktycznym oraz różnych form promocji zdrowego stylu życia. Ważną rolę odgrywają w tym procesie uchwalane przez Radę Miejską corocznie programy profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, a także prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, udział w lokalnych kampaniach, jak również akcjach informacyjno-edukacyjnych skierowanych m.in. do sprzedawców alkoholu (szkolenia).

3. Przemoc w rodzinie

Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z 29 lipca 2005 r. przemoc należy rozumieć jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste (osób najbliższych, a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących), w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Przemoc we współczesnym świecie jest problemem powszechnym, który dotyczy ludzi bez względu na ich wiek, płeć, status materialny, poziom wykształcenia, czy wykonywany zawód. Jest ponadto zjawiskiem złożonym i wieloczynnikowym, dlatego aby skutecznie przeciwdziałać przemocy, a tym samym pomagać rodzinom, w których występuje ten problem, potrzebne jest interdyscyplinarne spojrzenie na rodzinę. W prowadzonych badaniach ankietowych w Gminie Bobolice 11 % ankietowanych wskazało przemoc za ważny problem społeczny. Doświadczanie przemocy wywołuje u ofiar lęk i wstyd przed ujawnieniem takich przypadków, dlatego zebrane dane mogą nie odzwierciedlać rzeczywistej skali zjawiska. Pomimo wielu kampanii społecznych oraz działań edukacyjnych w dalszym ciągu wiele osób ma trudności ze zdefiniowaniem i rozpoznaniem przemocy. Większość osób, które nie zajmują się zawodowo problematyką przemocy w rodzinie, kojarzy to zjawisko wyłącznie z brutalną agresją fizyczną.

Zjawisko przemocy w rodzinie dotykające społeczność lokalną jest ściśle powiązane z innymi obszarami problemów społecznych, dlatego ich rozwiązanie powinno być wspólnym interesem uzupełniających się działań specjalistów, instytucji i organizacji m.in. placówek opiekuńczo-wychowawczych, ochrony zdrowia, oświaty, pomocy społecznej, instytucji bezpieczeństwa i porządku

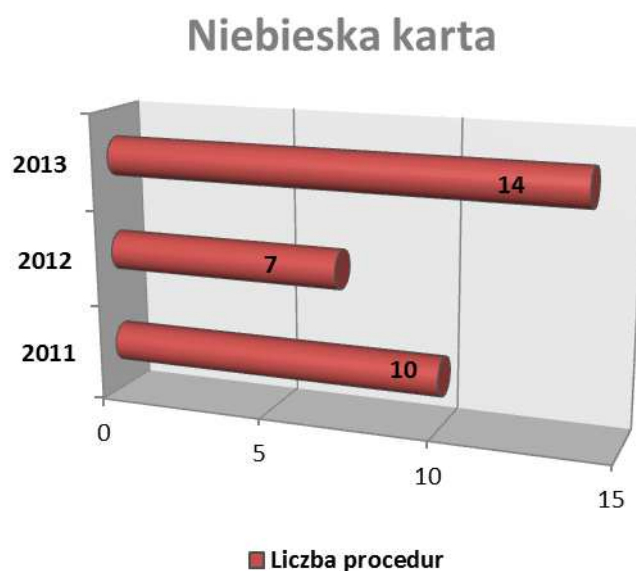

publicznego, organizacji pozarządowych. Każde z nich ma do czynienia z innym aspektem zjawiska i dlatego działając osobno nie doprowadzimy do zwiększonej jakości wsparcia społecznego w obszarze przemocy w rodzinie.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w art. 9a ust 1 stanowi: „Gmina podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności w ramach pracy w zespole interdyscyplinarnym”.

W Gminie Bobolice zarządzeniem Burmistrza powołano Zespół Interdyscyplinarny. W skład zespołu wchodzi przedstawiciele: Rady Miejskiej w Bobolicach, Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bobolicach, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bobolicach, Posterunku Policji w Bobolicach, Stowarzyszenia Wspierania Inicjatyw Społecznych w Bobolicach, Lokalnej Koalicji Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie „Podaj Dłoń” w Bobolicach, Rad Sołeckich, placówek oświatowych, ochrony zdrowia, Sądu Rejonowego w Szczecinku- kurator społeczny.

Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieska Karta” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. W celu rozwiązania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach na terenie Gminy Bobolice zostały powołane Grupy Robocze współpracujące z Zespołem Interdyscyplinarnym. Z uwagi na fakt, że długotrwała przemoc rodzi w ofierze określone skutki psychiczne: strach, wstyd, bezradność, udzielana pomoc powinna iść wielotorowo. Jednym z podstawowych aspektów oddziaływań podejmowanych przez Grupy Robocze jest powstrzymanie przemocy.

Źródło: Zespół Interdyscyplinarny w Bobolicach

Przemoc w rodzinie narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej. Władze publiczne mają obowiązek zapewnić wszystkim obywatelom równe traktowanie i poszanowanie ich praw oraz wolności. W celu zwiększenia

skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie Bobolice w 2012 roku w ramach projektu „Bezpieczna Rodzina-Bezpieczny Dom” w nakładzie 200 egzemplarzy wydano „Poradnik dla osób doświadczających przemocy”. Poradnik jest źródłem podstawowej wiedzy niezbędnej do podjęcia profesjonalnych działań, mających na celu pomoc osobom doświadczającym przemocy w rodzinie, jak również wskazuje bezpośrednio osobom pokrzywdzonym przemocą, wiele możliwości prawnych i wskazówek w podejmowaniu racjonalnych rozwiązań. Poradnik przekazywany jest systematycznie i bezpłatnie osobom doświadczającym przemocy w rodzinie, placówkom oświatowym, grupom zawodowym, przedstawicielom władz samorządowych, organizacjom pozarządowym zobowiązanym do podejmowania interwencji.

Od stycznia 2012 r. w Gminie Bobolice funkcjonuje Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2012-2020.

Program skierowany jest do ofiar i sprawców przemocy, rodzin doznających przemocy, przedstawiciele władz lokalnych, społeczeństwa oraz przedstawiciele instytucji i służb pracujących z ofiarami przemocy. Program reguluje zadania w zakresie diagnostycznym, profilaktycznym, edukacyjnym i interwencyjnym.

4. Bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych

Środowisko rodzinne jest pierwszym środowiskiem wychowawczym w życiu dziecka. Tu nawiązuje ono pierwsze kontakty z innymi ludźmi i zdobywa pierwsze doświadczenia z dziedziny współżycia społecznego. Na środowisko rodzinne składają się: struktura rodziny, atmosfera wychowawcza w domu, warunki materialne i zdrowotne, stopień wykształcenia rodziców i ogólna struktura środowiska. Najpoważniejsze problemy wiążą się z sytuacją dzieci w rodzinach, które nie zaspokajają w niezbędnym zakresie ich potrzeb materialnych, psychicznych i społecznych. Zaburzona struktura rodziny ma niekorzystny wpływ na sytuację dziecka, na jego więź z rodziną. Często jest spotykana wśród świadczeniobiorców MGOPS. Rodziny będące pod opieką Ośrodka odznaczają się często zaburzoną strukturą w postaci niestabilizowanych formalnie i społecznie związków, rozkładem pożycia małżeńskiego, częstymi zmianami partnerów, występuje w nich przemoc skierowana na partnera lub dzieci. W rodzinach zaburzonych, rodzicom brakuje umiejętności tworzenia właściwego klimatu życia rodzinnego, właściwych wzorców komunikacji i dawania rodzinie poczucia bezpieczeństwa, obdarzania dzieci uwagą, umiejętności rozładowywania napięć powstałych poza domem. Rodziny te często żyją w takich społecznościach, które nie chcą ingerować w życie innych lub nie potrafią pomóc, gdyż same nie posiadają właściwych wzorców. Bezradność wynikająca z zaburzenia równowagi systemu rodzinnego przejawiającego się trudnościami w wypełnianiu ról społecznych przez poszczególnych członków rodziny często jest przyczyną złego jej funkcjonowania. Objawia się to problemami w pełnieniu ról rodzicielskich i problemami wychowawczymi związanymi z prezentowaniem przez dzieci agresywnych zachowań, łamaniem

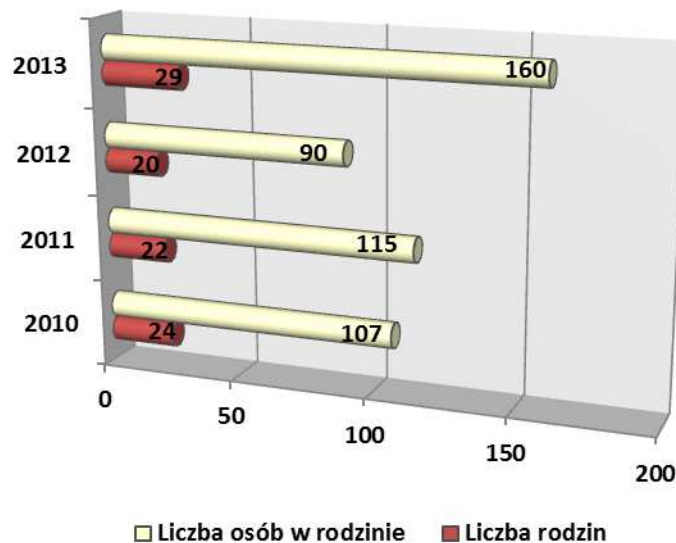
obyczajów i norm społecznych. Wszelka pomoc w takim przypadku powinna zmierzać do udzielania rodzinie wsparcia w odbudowie prawidłowych relacji i umacniania własnych postaw rodzicielskich. Warunkiem powodzenia jest możliwie jak najwcześniejsze udzielenie pomocy oraz stosowanie działań profilaktyczno-ochronnych.

W skrajnych przypadkach pojawia się zapotrzebowanie na różne formy opieki zastępczej w myśl ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z 9 czerwca 2011r. Problemy opiekuńczo- wychowawcze, przemoc w rodzinie wielokrotnie są przyczyną umieszczania dzieci i młodzieży w placówkach opiekuńczo- wychowawczych lub resocjalizacyjnych, a dla dorosłych ofiar rodzinnej przemocy są powodem szukania schronienia i porad w placówkach i organizacjach pomocowych.

Podczas badań ankietowych w Gminie Bobolice 11 % ankietowanych określiło problemy opiekuńczo- wychowawcze jako jeden z ważniejszych problemów społecznych.

Z danych Miejsko- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bobolicach wynika, że bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych była główną przesłanką do udzielenia pomocy w liczbie przypadków przedstawionej na poniżej zamieszczonym wykresie.

Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych

Źródło: Miejsko- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bobolicach

Gmina Bobolice od kilku lat prowadzi wiele inicjatyw na rzecz wspierania rodziny głównie dzięki działaniom podejmowanym przez jednostki organizacyjne oraz stowarzyszenia funkcjonujące na jej terenie. Oferowany jest szeroki wachlarz usług na rzecz rodzin dotkniętych różnorodnymi problemami i dysfunkcjami: poradnictwo specjalistyczne w Centrum Wspierania Rodziny i Punkcie Przeciwdziałania Przemocy „Sens”, szkoły dla rodziców, szkoły dla wychowawców, praca socjalna, asystent rodziny, organizacja zajęć pozalekcyjnych, programy socjoterapeutyczne w Świetlicy

Środowiskowej „Tafla”, realizacja projektów dofinansowywanych z źródeł zewnętrznych, gminne spotkania integracyjne itp.

Na lata 2012- 2014 w Gminie Bobolice został wdrożony do realizacji **Gminny Program Wspierania Rodziny**. Skierowany on jest do rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych.

Cele Gminnego Programu Wspierania Rodziny:

1. Stworzenie efektywnego systemu wsparcia rodzin w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych
2. Pozostawienie dzieci w młodości w środowisku zamieszkania
3. Tworzenie warunków sprzyjających umacnianiu instytucji rodziny i jej integracji
4. Współpraca z instytucjami, stowarzyszeniami, organizacjami pozarządowymi na rzecz dziecka i rodziny
5. Wzmocnienie roli i funkcji rodziny
6. Wsparcie w rozwijaniu umiejętności opiekuńczo- wychowawczych rodziny
7. Podniesienie świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny
8. Przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodziny
9. Dążenie do reintegracji rodziny
10. Podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej

Problematyką związaną z instytucjonalnymi formami opieki społecznej oraz sprawami związanymi z zapewnieniem opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodziców oraz dzieciom niedostosowanym społecznie poprzez rodzinną opiekę zastępczą zajmuje się **Powiatowe Centrum Pomocy Społecznej w Koszalinie**. Dzięki partnerstwu z PCPR w gminie poszerzono dotychczasowy zakres poradnictwa specjalistycznego dla osób z niepełnosprawnością oraz dla rodzin z dziećmi w ramach projektu „Działania w zakresie wdrażania standardów pracy socjalnej i funkcjonowania instytucji pomocy i integracji społecznej”.

5. Niepełnosprawność

W rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych niepełnosprawność oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy.

Obecnie niepełnosprawność jest również rozumiana jako wynik barier społecznych, ekonomicznych oraz fizycznych, jakie jednostka napotyka w środowisku zamieszkania. W związku z tym polityka społeczna powinna promować aktywne działania na wszystkich szczeblach życia społecznego oraz aktywnie wspierać wszelkie działania na rzecz równouprawnienia osób niepełnosprawnych, a także przeciwdziałać ich dyskryminacji i tworzyć mechanizmy wyrównujące szanse życiowe oraz warunki do korzystania z przysługujących im praw.

Ze względu na brak wiarygodnych danych wskazujących rzeczywistą liczbę osób niepełnosprawnych w Gminie Bobolice niepełnosprawność pozostaje zjawiskiem trudnym do oszacowania. W 2012 roku w Miejsko- Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Bobolicach 37% ogólnej liczby rodzin objęte było wsparciem ośrodka z powodu niepełnosprawności. Ponadto 10% ankietowanych wskazało niepełnosprawność jako nurtujący problem społeczny na terenie swojej gminy.

Wnioski o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności przyjmuje Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Koszalinie.

Osoby niepełnosprawne są bardzo zróżnicowaną grupą ludzi, w związku z tym konieczna jest polityka, która będzie respektować tę różnorodność. Szczególnej uwagi wymagają osoby o złożonych, wielorakich potrzebach uzależniających je od pomocy innych oraz ich rodziny. Niepełnosprawni są często gorzej wykształceni, co zdecydowanie utrudnia ich funkcjonowanie na rynku pracy. Rodziny posiadające niepełnosprawne dzieci wymagają szczególnego wsparcia w rehabilitacji, edukacji i życiu społecznym.

Bez wątpienia konieczne jest zapobieganie izolacji oraz marginalizacji życia osób niepełnosprawnych na terenie kraju jak i również Gminy Bobolice. Dużą rolę w realizacji tych zadań powinny odgrywać organizacje pozarządowe.

W Gminie Bobolice dla potrzeb osób niepełnosprawnych w ramach realizacji Projektu systemowego „Pomocna Dłoń Plus” współfinansowanego przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego funkcjonuje Punkt informacji dla osób niepełnosprawnych. Siedzibą punktu jest budynek Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej przy ul. Jedności Narodowej 13. Celem punktu jest udzielanie informacji osobom niepełnosprawnym na temat m.in. przysługujących świadczeń, praw, dofinansowań, uprawnień, itp. W punkcie również można uzyskać pomoc w przygotowaniu wniosków czy podań.

W przypadku osób niepełnosprawnych szczególnych wysiłków wymaga rehabilitacja społeczna i zawodowa. Celem pierwszej z nich jest umożliwienie osobom niepełnosprawnym uczestnictwa w życiu społecznym. Dla osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi od 2006 roku funkcjonuje Środowiskowy Dom Samopomocy „Odnowa” w Bobolicach. Rehabilitacja zawodowa natomiast ma na celu ułatwienie osobie niepełnosprawnej uzyskania i utrzymania odpowiedniego zatrudnienia, a dalej awans zawodowy. Umożliwia korzystanie z poradnictwa zawodowego, szkoleń zawodowych i pośrednictwa pracy. Osoby z orzeczonym stopniem

niepełnosprawności mogą w tym zakresie szukać pomocy w Klubie Integracji Społecznej „Skrzydła” w Bobolicach.

Poza instytucjonalnymi formami pomocy Gmina Bobolice angażuje się w realizację szeregu projektów mających na celu integrację i aktywizację osób niepełnosprawnych, kładzie duży nacisk na likwidację barier architektonicznych.

6. Starzenie się społeczeństwa

Zmiany w strukturze demograficznej i wzrost odsetka osób w wieku poprodukcyjnym w liczbie mieszkańców Gminy Bobolice uzasadnia potrzebę podjęcia działań w zakresie różnorodnych form aktywizacji osób starszych, m.in. poprzez specjalistyczne programy aktywizacyjne. Głównymi celami takich działań winny być m.in.: utrzymanie sprawności i samodzielności osób starszych poprzez aktywizację fizyczną i psychiczną, poprawa bezpieczeństwa osobistego osób starszych, zwiększenie jakości i dostępu do edukacji społecznej seniorów, kreowanie w środowisku integracji międzypokoleniowej oraz wykorzystywanie aktywności i doświadczenia osób starszych w działalności na rzecz gminy.

Sytuacja ta wyraźnie wskazuje na postępujący proces starzenia się społeczeństwa. Wykluczenie osób starszych zostało dostrzeżone przez 8% osób ankietowanych podczas prowadzonych w Gminie Bobolice badań.

Do najważniejszych problemów ludzi starszych można zaliczyć:

- samotność
- ograniczenie sprawności psychofizycznej i liczne choroby wieku starszego
- pogorszenie sytuacji ekonomicznej
- życie w ubóstwie często w związku z brakiem świadczeń rentowych, emerytalnych
- utrata pozycji społecznej wynikająca często z zakończeniem aktywności zawodowej
- trudności w prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz załatwianiu spraw urzędowych
- zmiana pełnionych funkcji w rodzinie co powoduje często izolowanie się od innych
- brak koncepcji na nową organizację życia, trudności w kontaktach ze środowiskiem
- groźba śmierci lub utraty bliskich osób
- kłopoty z przystosowaniem się do szybkich zmian cywilizacyjnych i technicznych.

Sytuacja ta skłania do poszerzenia oferty usług systemu pomocy społecznej. Jedną z najczęściej przyznawanych form pomocy dla osób starszych są usługi opiekuńcze lub specjalistyczne usługi opiekuńcze przysługujące osobom samotnym, które z powodu wieku, choroby lub z innych przyczyn wymagają pomocy innych osób. Zapewnienie osobom starszym pomocy w formie usług w miejscu zamieszkania zapobiega utracie kontaktu ze swoim środowiskiem. Niekorzystne tendencje demograficzne oraz zmiany w strukturze rodzin sprawiają, że coraz większa część opieki nad osobami starszymi i przewlekle chorymi jest przenoszona do innych form pomocy

instytucjonalnej, z tego też powodu skierowanie i opłacanie pobytu w domu pomocy społecznej systematycznie zwiększa poziom wydatków jakie ponosi gmina na ten cel.

Wspomniane wcześniej Bobolicki Uniwersytet Trzeciego Wieku w Bobolicach oraz Klub Aktywnego Seniora „Wrzos Plus” w Bobolicach oferują szeroką gamę zajęć dla osób starszych, umożliwiając integrację z młodym pokoleniem m.in. poprzez realizację projektów dofinansowanych z zewnętrznych źródeł.

IV. Analiza SWOT

Bardzo użyteczną metodą przy określaniu priorytetów rozwojowych jest coraz powszechniej stosowana w pracach nad strategią analiza SWOT, oceniająca zarówno wewnętrzne, jak i zewnętrzne czynniki wpływające na działania związane z programowaniem strategicznym strategii.

Wnikliwe opracowanie SWOT jest istotnym etapem procesu planowania strategicznego. Przy właściwym opracowaniu stanowi punkt wyjściowy dla określania celów strategicznych oraz projektów socjalnych. Dodać należy, że w analizie SWOT odniesiono się wyłącznie do kwestii społecznych.

Analiza SWOT została przygotowana przez zespół przedstawicieli instytucji, organizacji społecznych i gospodarczych działających na terenie Gminy Bobolice.

Przedstawione poniżej czynniki obejmują:

Mocne strony – wewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na sytuację społeczną,

Słabe strony – wewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na sytuację społeczną,

Szanse – zewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na realizację celów,

Zagrożenia – zewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na realizację celów.

Schemat analizy SWOT		Uwarunkowania	
		Wewnętrzne	Zewnętrzne
WYWIERANYWPL YW	Pozytywny	Mocne strony	SZANSE
	Negatywny	Słabe strony	ZAGROŻENIA

Analiza SWOT jest kontynuacją i posumowaniem diagnozy stanu i w niej znajduje uzasadnienie większość rozstrzygnięć.

ANALIZA SWOT	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - wielość i różnorodność organizacji pozarządowych; - ścisła współpraca pomiędzy instytucjami pomocy i integracji społecznej oraz organizacjami pozarządowymi, a także kościołem (partnerstwo lokalne); - infrastruktura MGOPS i profesjonalne kadry; - szeroka oferta usług społecznych; - szeroko rozwinięta infrastruktura szkolna i kulturalna; - funkcjonowanie obiektów sportowych i dynamiczny wzrost ilości placów zabaw; - szeroki dostęp do usług wolontarystycznych; - proinwestycyjne nastawienie władz Gminy; - ilość osób zaangażowanych społecznie (sołtysi, liderzy, radni); - świetlice wiejskie; - doświadczenie w pozyskiwaniu środków z zewnątrz; - świadomość władz Gminy w zakresie potrzeb sektora pomocy społecznej; - duża ilość działań promujących i integrujących środowisko lokalne z osobami niepełnosprawnymi i starszymi; - programy profilaktyczne; - stałe środki finansowe na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych; - współpraca organizacji i gmin w Związku Miast i Gmin Dorzecza Parsęty; - dobrze rozwinięty system przeciwdziałania przemocy w rodzinie; - zaplecze krajobrazowo- turystyczne; - rozwinięta oferta usług dla osób starszych; 	<ul style="list-style-type: none"> - niekorzystne zmiany demograficzne: spadek liczby osób w wieku produkcyjnym i wzrost liczby osób w wieku emerytalnym, spadek liczby urodzeń; - ograniczone zasoby mieszkaniowe; - postępujące zubożenie społeczeństwa; - ciągle wysoki wskaźnik bezrobocia; - niewystarczająca ilość zajęć pozaszkolnych dla młodzieży; - brak programów socjoterapeutycznych w funkcjonujących świetlicach wiejskich; - ograniczona ilość środków finansowych na pomoc i wsparcie dziecka i rodziny; - mała aktywność społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym; - znaczna odległość od dużych aglomeracji; - mały dostęp do usług komunikacyjnych, szczególnie na terenach wiejskich; - niska świadomość społeczna problemów społecznych; - mały dostęp do poradnictwa specjalistycznego;
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - edukacja społeczeństwa w kierunku kształtowania pozytywnych postaw w zakresie postrzegania problemów społecznych; - tworzenie systemu wsparcia dla osób i rodzin będących w sytuacjach kryzysowych poprzez łączenie działań różnych instytucji i organizacji; - pozyskiwanie środków z zewnątrz; - zwiększenie atrakcyjności turystycznej; - wykorzystanie potencjału ludzi starszych i niepełnosprawnych; - wdrażanie programów wspierania zatrudnienia; - stworzenie spójnego systemu realizacji zadań 	<ul style="list-style-type: none"> - dziedziczenie bezrobocia i wyuczona bezradność; - migracje w celach zarobkowych; - wielopokoleniowość rodzin zamieszkujących we wspólnym gospodarstwie domowym prowadząca do narastania konfliktów rodzinnych; - obniżający się wiek inicjacji alkoholowej i innych używek; - łatwy dostęp dzieci i młodzieży do substancji psychoaktywnych; - wzrost liczby Klientów pomocy społecznej;

<p>polityki społecznej;</p> <ul style="list-style-type: none"> - likwidacja barier architektonicznych; - zwiększenie świadomości społecznej w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie i uzależnień; - rozwój nowych form pomocy osobom wykluczonym oraz alternatywnych form zatrudnienia; - pozyskanie nowych inwestorów, tym samym powstanie nowych miejsc pracy; 	<ul style="list-style-type: none"> - nowe zadania gmin zlecane bez pokrycia finansowego ze środków centralnych; - skupienie zaangażowania w rozwiązywanie problemów społecznych wyłącznie na liderach; - starzenie się społeczeństwa; - zagrożenie likwidacją szkół wiejskich; - patologie społeczne;
--	--

V. Cele strategii

1. Misja

BOBOLICE

**GMINA LUDZI ODPOWIEDZIALNYCH
ZA LOS WŁASNY I WŁASNYCH RODZIN**

2. Cele strategiczne i ich realizacja

2.1. Cel strategiczny I i cele szczegółowe

Przeciwdziałanie marginalizacji społecznej i wykluczeniu społecznemu

Cele szczegółowe	Wskaźnik	Wartość wskaźnika
1. przeciwdziałanie zjawisku długotrwałego bezrobocia i aktywizacja osób bezrobotnych, w tym długotrwale	Liczba osób objętych aktywnymi formami przeciwdziałania bezrobociu	Psu – 70 Prace interwencyjne – 30 Staż –50

		Roboty publiczne – 60
2.dbalosc o bezpieczenstwo publiczne i zapobieganie przestepczosci	% wykrywalnosci przestepstw	70
3.wspieranie osob i rodzin zagrozonych bezdomnoscia	Liczba umow zawartych przez ZUKiO (program „Odpracuj swój dług”)	2
	Liczba zawartych kontraktów socjalnych (Program pomocy osobom zagrozonym eksmisja)	1
4.opracowywanie i wdrazanie programow lokalnych	Ilosc wdrozonych programow i projektow	2
5. przeciwdzialania nie stabilizacji socjalnej, budownictwo socjalne	Liczba lokali socjalnych;	1
	Liczba przeprowadzonych remontow w istniejacych lokalach socjalnych	2

2.2. Cel strategiczny II i cele szczegolowe

Rozwoj kapitału ludzkiego i społecznego

Cele szczegolowe	Wskaźnik	Wartość wskaźnika
1. budowanie społeczeństwa obywatelskiego	Ilość osób korzystających z porad specjalistów	40
2. tworzenie warunków do zwiększenia szans rozwoju społecznego i zawodowego	Ilość przeprowadzonych warsztatów	1
3. stwarzanie warunków dla działalności organizacji pozarządowych i przekazywanie im zadań z zakresu polityki społecznej	Ilość spotkań otwartych mających na celu pobudzenie aktywności organizacji NGO	1
4.pobudzenie lokalnych inicjatyw społecznych	Ilość umów partnersko - zadaniowych	5
	Ilość zgłoszonych inicjatyw z budżetu obywatelskiego	6
5.wspomaganie systemu usług wolontarystycznych	Ilość inicjatyw	7
	Ilość wolontariuszy	20
6.opracowywanie i wdrazanie programow lokalnych	Ilość wdrozonych programow i projektow	1

2.3. Cel strategiczny III i cele szczegółowe

Profilaktyka oraz ograniczenie skutków uzależnień

Cele szczegółowe	Wskaźnik	Wartość wskaźnika
1. programy profilaktyczne i terapeutyczne związane z uzależnieniami	Ilość uczestników	200
2. wspomaganie organizacji i instytucji działających na rzecz rozwiązywania problemów uzależnień w celu zwiększenia dostępności do pomocy terapeutycznej oraz poradnictwa specjalistycznego	Wartość umów z organizacjami którym powierzono realizację zadań	40.000 zł
	Liczba organizacji korzystających z ulg (np. użyczenie pomieszczeń, pomoc w aplikowaniu o środki z zewnątrz)	2
3. organizowanie oraz wspieranie różnorodnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci z rodzin dotkniętych problemem uzależnień	Ilość zorganizowanych form wypoczynku	2
	Ilość uczestników	25
4. monitorowanie sieci punktów sprzedaży alkoholu, w tym przestrzeganie prawa dotyczącego zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim	Ilość przeprowadzonych kontroli punktów sprzedaży	20
5. działania edukacyjne skierowane do osób działających w obszarze profilaktyki i ograniczania skutków uzależnień	Ilość osób uczestniczących w szkoleniach	10
	Liczba szkoleń	1
6. opracowywanie i wdrażanie programów lokalnych	Ilość wdrożonych programów i projektów	2

2.3. Cel strategiczny IV i cele szczegółowe

Wsparcie rodzin z terenu Gminy Bobolice

Cele szczegółowe	Wskaźnik	Wartość wskaźnika
1. tworzenie lokalnego systemu wsparcia dla rodzin i dzieci	Ilość Kart Dużej Rodziny	46
	Ilość środowiskowych objętych wsparciem asystenta	10
	Ilość dzieci biorących udział w zajęciach świetlicowych	75
2. przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	Ilość wszczętych procedur Niebieskich Kart	6
	Liczba zakończonych procedur Niebieskiej Karty	3
3. wzmocnienie działań służących promocji w zakresie polityki społecznej	Ilość imprez skierowanych do rodzin	5
	Ilość placów zabaw (modernizacja istniejących i nowo powstałe)	3
	Liczba artykułów, informacji zaproponowanych do umieszczenia w lokalnych mediach	6
4. zaspokojenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin żyjących w ubóstwie	% udział osób korzystających z pomocy w stosunku do ogółu mieszkańców	11
	Ilość dzieci objętych dożywianiem	220
5. opracowywanie i wdrażanie programów lokalnych	Ilość wdrożonych programów i projektów	2

2.5. Cel strategiczny V i cele szczegółowe

Aktywizacja osób niepełnosprawnych, starszych i chorych psychicznie

Cele szczegółowe	Wskaźnik	Wartość wskaźnika
1. wspieranie integracji społecznej osób niepełnosprawnych	Liczba osób objętych działaniami	30

2.wzmocnienie systemu wsparcia dla osób starszych	Ilość uczestników (BUTW, WRZOS)	60
	Ilość zorganizowanych spotkań, imprez, warsztatów, wykładów, itp	5
	Ilość osób objętych usługami opiekuńczymi	15
3.opracowywanie i wdrażanie programów lokalnych	Ilość wdrożonych programów i projektów	2

VI. System monitorowania, finansowanie strategii

1. Sposób finansowania

Zidentyfikowane cele i działania w zakresie rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Bobolice wymagają odpowiednich źródeł finansowania.

Źródła te można podzielić na cztery grupy:

Środki finansowe pochodzące z budżetu gminy w zakresie finansowania zadań własnych gminy
Środki finansowe pochodzące z budżetu państwa na zadania zlecone gminie przez administrację rządową
Środki finansowe pochodzące ze źródeł organizacji pozarządowych
Europejski Fundusz Społeczny

Szczegółowe określenie wysokości planowanych środków na realizację strategii nie jest możliwe ze względu na długi okres obowiązywania dokumentu, brak długookresowych źródeł finansowania, a także wieloletnich dokumentów finansowych określających planowane wydatki gminy na bieżącą działalność. Zakłada się, że cele strategii będą wyznaczały kierunki finansowania polityki społecznej gminy i będą uwzględniane przy konstruowaniu budżetu gminy w kolejnych latach. Zapisy dokumentu będą również kierunkami starań o pozyskiwanie środków zewnętrznych.

Środki finansowe na realizację zapisów strategicznych zawarte są w budżecie Gminy Bobolice. Ich wysokość corocznie ustala Rada Miejska w Bobolicach na podstawie projektu budżetu przedłożonego przez Burmistrza. Źródła finansowania strategii w kolejnych latach będą przedmiotem analizy podczas przygotowywania corocznej oceny stopnia jej realizacji.

2. Monitoring i ewaluacja

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest dokumentem określającym cele i działania do 2020 roku w zakresie problematyki społecznej, wymagającym okresowej aktualizacji do zmian zachodzących w otoczeniu jak i samym społeczeństwie.

Przygotowanie projektu dokumentu i jego przyjęcie przez Radę Miejską kończy pierwszy etap planowania. Długookresowy charakter planowania strategicznego w zakresie problematyki społecznej wymaga stałego śledzenia zmian prawnych, gospodarczych, politycznych i społecznych. Strategia wymaga corocznego monitoringu.

Monitoring strategii jest obserwacją realizacji celów strategicznych i celów szczegółowych wynikających z następnych faz programowania rozwoju. Monitoring realizacji strategii umożliwia: obserwację stanu zaawansowania projektów rozwojowych, umożliwiających aktualną identyfikację problemów w ich realizacji, ocenę zaangażowania jednostek odpowiedzialnych za ich realizację.

Ewaluacja jest działalnością z natury normatywną, gdyż z jednej strony wykorzystuje się w niej istniejące normy, z drugiej zaś w jej wyniku mogą pojawić się propozycje wprowadzenia nowych norm i procedur. Jest także działalnością instrumentalną, ponieważ jej podstawowym celem jest dostarczenie podmiotom polityki społecznej praktycznej wiedzy potrzebnej przy podejmowaniu decyzji. Monitoringiem i ewaluacją będzie się zajmował Miejsko- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bobolicach w oparciu o dane podmiotów realizujących działania strategiczne.